

25.4.2025

VSU Uusiutuva Energia Suomi Oy
Sepänkatu 20
90100 Oulu

Arviointiohjelma saapunut 11.2.2025

Rahaselän tuulivoimahanke, ympäristövaikutusten arviointiohjelma, Ranua, Simo

YHTEYSTIEDOT

Hankkeesta vastaava

VSU Uusiutuva Energia Suomi Oy
Sepänkatu 20, 90100 Oulu
Yhteyshenkilö: Mika Hytönen (puh. +358 40 722 4417)
sähköpostiosoite: mika.hytönen(at)vsb.energy

YVA-konsultti

Sitowise Oy
Linnoitustie 6, 02600 Espoo
Yhteyshenkilö: Saara-Kaisa Konttori (puh. +358 44 321 01 88)
sähköpostiosoite: saara-kaisa.konttori(at)sitowise.com

Yhteisviranomainen

Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Hallituskatu 3 B, 96100 Rovaniemi
Yhteyshenkilö: Tiina Lovisa Solbär (puh. +358 29 037 036)
sähköpostiosoite: tiinalovisa.solbar(at)ely-keskus.fi

25.4.2025

Sisällysluettelo

Rahaselän tuulivoimahanke, ympäristövaikutusten arviointiohjelma, Ranua, Simo	1
YHTEYSTIEDOT	1
Hankkeesta vastaavan kuvaus hankkeesta ja sen vaihtoehtoista	4
Ympäristövaikutusten arviointimenettely	6
Arviointimenettelyn sisältö	6
Ennakkoneuvottelu	7
Arviointiohjelmasta tiedottaminen ja kuuleminen	7
Yleisötilaisuus	8
Yhteenvedo annetuista lausunnoista ja esitetyistä mielipiteistä	9
Yhteisviranomaisen lausunto arviointiohjelmasta	29
Hankekuvaus	29
Maankäyttötarve ja maa-ainesten otto	30
Jätteet ja kierrätettävät materiaalit	32
Sijainti	32
Hankkeen vaihtoehdot	33
Hankkeen liittyminen muihin hankkeisiin	34
YVA-menettelyn sovittaminen yhteen muiden lakien mukaisiin menettelyihin	35
Tuulivoimaosayleiskaavoitus	35
Luonnonsuojelulain mukainen Natura-arviointi	35
Poronhoitolain edellyttämät menettelyt poronhoitoalueella	36
Hankkeen edellyttämät suunnitelmat ja luvat	37
Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet	38
Ympäristön nykytila, arvioitavat ympäristövaikutukset ja arviointimenetelmät	39
Väestö	39
Ihmisten terveys, elinolot ja viihtyvyys	39
Virkistyskäyttö ja metsästys	40
Äänimaisema ja meluhaitat	41
Valo-olosuhteet ja varjovälke	41
Maa- ja kallioperä	41
Pintavedet	42
Pohjavedet	43
Vesienhoito	44
Ilmasto	45
Kasvillisuus ja luontotyytit	46
Linnusto	47
Muu eläimistö ja direktiivilajit	49
Luonnonsuojelualueet	50
Luonnon monimuotoisuus	51
Luontoon kohdistuvista vaikutuksista ja niiden selvittämisestä	52
Yhdyskuntarakenne	52
Kaavoitus	52
Liikenne ja tietoliikenneyhteydet	53

25.4.2025

Aineellinen omaisuus	55
Maisema ja kulttuuriperintö	55
Maisema	55
Rakennettu kulttuuriperintö	58
Arkeologinen kulttuuriperintö	58
Poronhoito	59
Kalasto ja kalastus	61
Vaikutusalueen rajaus	62
Vaikutusten merkittävyyden määrittäminen	63
Yhteisvaikutukset	63
Osallistumisen järjestäminen	63
Arviointiohjelman laatijoiden pätevyys	63
Yhteisviranomaisen asiantuntemus	64
Arviointiohjelmalausunnon toimittaminen ja siitä tiedottaminen	64
Suoritemaksu	64
Sovelletut oikeusohjeet	65
Asiakirjan hyväksyminen	65

25.4.2025

Hankkeesta vastaavan kuvaus hankkeesta ja sen vaihtoehtoista

VSB Uusiutuva Energia Suomi Oy suunnittelee Ranuan kunnan alueelle Rahaselän tuulivoimahanketta. Tuulivoimahanke koostuu enintään 40 tuulivoimalasta, joiden yksikköteho on 6–10 MW. Tuulivoimaloiden lisäksi rakennetaan sähköasema ja mahdolliset sähkönvarastointiratkaisut sekä tarvittavat huoltotiet ja maakaapelointi voimaloiden välille. Hankkeessa tarkastellaan myös mahdollisuutta aurinkovoiman tuotantoon. Tuotantoalueen kokonaislaajuus on noin 3600 ha.

Sähkönsiirto tuotantoalueelta kantaverkkoon on suunniteltu toteutettavan tuotantoalueelta 400 + 110 kV ilmajohtolla Saunakummun sähköasemalle Simon kunnan puolelle. Voimajohtoon kokonaispituus on noin parikymmentä kilometriä riippuen valittavasta reitistä. Kyseessä on pääosin uusi maastokäytävä, osin hankkeen voimajohto sijoittuu Petäjäskoski - Isokangas 400 kV voimajohtoon rinnalle ja osin toteutettavan Petäjäskoski- Nuojuankangas 400+110 kV rinnalle. Tuotantoalueen sisäinen sähkönsiirto tuulivoimaloilta sähköasemalle toteutetaan 20–36 kV maakaapeleilla.

Rahaselän tuulivoimahankkeen YVA-menettelyssä tarkastellaan tuulivoimaloiden osalta kahta vaihtoehtoa (VE1 & VE2) ja hankkeen toteuttamatta jättämistä (VE0).

Vaihtoehdossa VE1 rakennetaan neljäkymmentä (40) voimalaa ja vaihtoehdossa VE2 noin 30–35 voimalaa siten, että voimaloiden määrä tarkentuu hankkeen suunnittelun edetessä. Arvioitavat vaihtoehdot sijoittuvat Ranuan kunnan alueelle. Voimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 310 metriä ja napakorkeus on enintään 200 metriä. Voimalan lavan pituus on enintään 110 metriä.

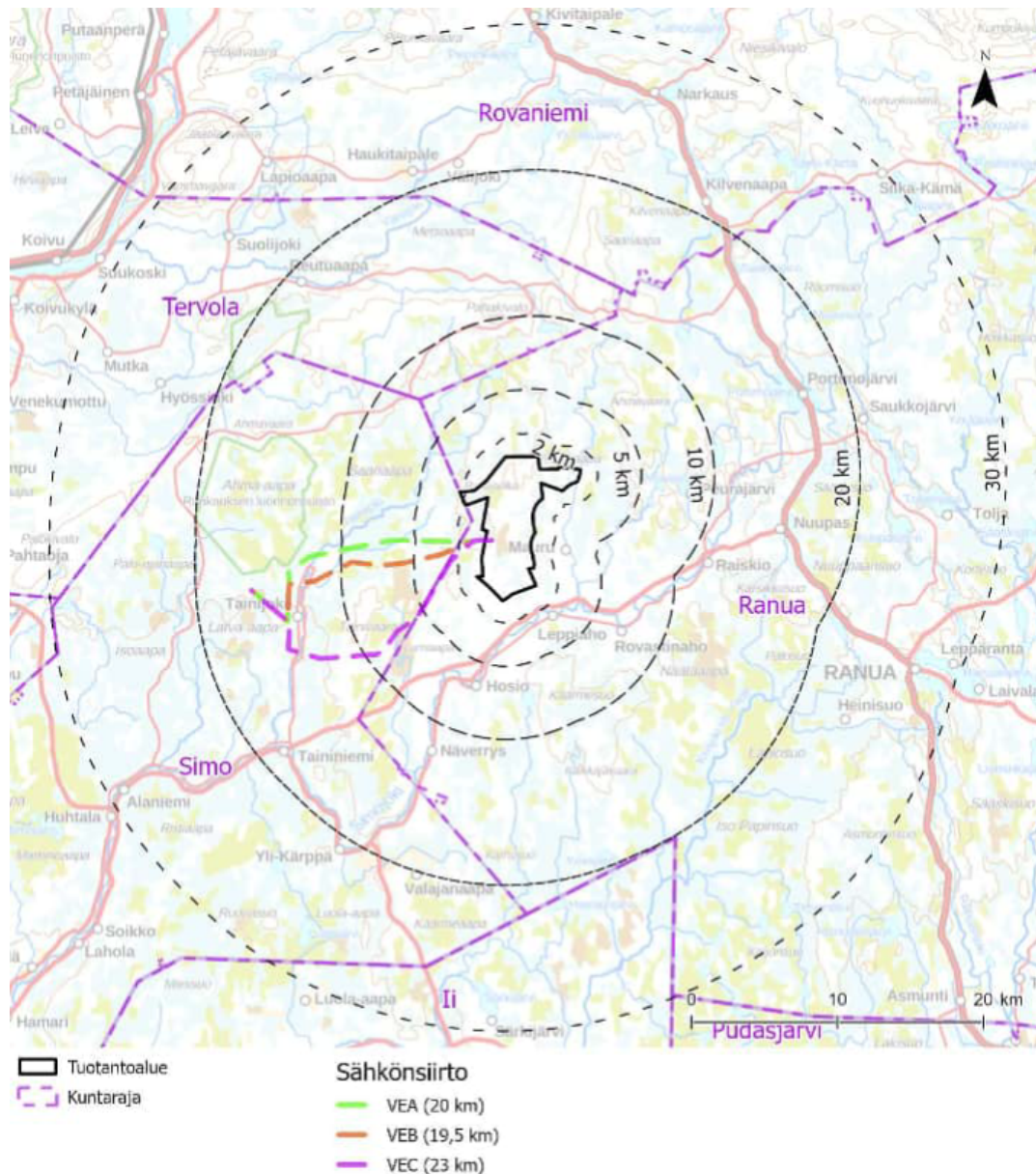
Vaihtoehdoissa VE1 ja VE2 selvitetään mahdollisuutta aurinkovoiman rakentamiseen tuotantoalueen keskiosassa sijaitsevalle entiselle turvetuotantoalueelle.

Aurinkovoimarakentaminen ja sen kokonaiskapasiteetti tarkentuvat arviointimenettelyn edetessä. Alueella on potentiaalia noin 95 MW aurinkovoiman tuotantoon.

YVA-menettelyssä tarkastellaan ulkoisen sähkönsiirron osalta kolmea voimajohtoreittiä (VEA, VEB & VEC). Vaihtoehdon VEA kokonaispituus on 20 kilometriä, josta uutta maastokäytävää on yhteensä 17 kilometriä. Vaihtoehto VEA sijoittuu n. 3,3 kilometrin osuudella Petäjäskoski - Isokangas 400 kV voimajohtoon länsipuolelle sekä noin 3,2 kilometrin osuudella uuden Petäjäskoski-Nuojuankangas 400+110 kV voimajohtoon pohjoispuolelle ennen uutta Saunakummun sähköasemaa. Vaihtoehdon VEB kokonaispituus on 19,5 kilometriä, josta uutta maastokäytävää 17,5 kilometriä. Vaihtoehto VEB sijoittuu noin 2,5 kilometrin osuudella Petäjäskoski - Isokangas 400 kV voimajohtoon länsipuolelle sekä noin 3,2 kilometrin osuudella Petäjäskoski- Nuojuankangas 400+110 kV voimajohtoon pohjoispuolelle ennen Saunakummun sähköasemaa. Vaihtoehdon VEC kokonaispituus on 23 kilometriä, josta uutta maastokäytävää 20,5 kilometriä. Vaihtoehto VEC sijoittuu n. 1,8 kilometrin osuudella

25.4.2025

samaan johtaukseen nykyisen Petäjaskoski - Isokangas 400 kV ja Petäjaskoski-Nuojuankangas 400+110 kV itäpuolelle sekä n. 3,4 kilometrin osuudella Petäjaskoski-Nuojuankangas 400+110 kV voimajohdon pohjoispuolelle ennen Saunakummun sähköasemaa.

Kuva 1. Hankealue ja hankkeen vaihtoehdot.

Lähde: Rahaselän tuulivoimahankkeen YVA-ohjelma, s.16.

25.4.2025

Ympäristövaikutusten arviointimenettely

Arviointimenettelyn sisältö

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (YVA-laki, 252/2017) tavoitteena on edistää ympäristövaikutusten arviointia ja arvioinnin yhtenäistä huomioon ottamista suunnittelussa ja päätöksenteossa sekä samalla lisätä kaikkien tiedon saantia ja osallistumismahdollisuuksia. Ympäristövaikutusten arviointimenettelyä (YVA-menettely) sovelletaan hankkeisiin ja niiden muutoksiin, joilla todennäköisesti on merkittäviä ympäristövaikutuksia. YVA-lain liitteen 1 kohdan 7e) mukaan YVA-menettelyä sovelletaan tuulivoimahankkeisiin, kun yksittäisten laitosten lukumäärä on vähintään 10 kappaletta tai kokonaisteho vähintään 45 megawattia. YVA-lain liitteen 1 kohdan 8b) mukaan YVA-menettelyä sovelletaan energian siirron hankkeisiin kuten vähintään 220 kilovoltin maanpäällisiin voimajohtoihin, joiden pituus on yli 15 kilometriä.

Hankkeesta vastaavan on YVA-lain 16 §:n mukaan toimitettava ympäristövaikutusten arviointiohjelma yhteysviranomaiselle. Arviointiohjelman tulee sisältää tarvittavat tiedot hankkeesta ja sen kohtuullisista vaihtoehtoista, kuvaus ympäristön nykytilasta, ehdotus arvioitavista ympäristövaikutuksista ja niiden selvittämisestä sekä suunnitelma arviointimenettelyn järjestämisestä. Arviointiohjelman sisällöstä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (YVA-asetus, 277/2017). Yhteysviranomaisen huolehtii siitä, että arviointiohjelmasta pyydetään lausunnot ja varataan tilaisuus mielipiteiden esittämiselle. Yhteysviranomaisen antaa hankkeesta vastaavalle lausunnon arviointiohjelmasta.

Hankkeesta vastaava laatii ympäristövaikutusten arviointiselostuksen (arviointiselostus) arviointiohjelman ja yhteysviranomaisen siitä antaman lausunnon pohjalta. YVA-lain 19 §:n mukaan arviointiselostuksen tulee sisältää tarvittavat tiedot hankkeesta, kuvauksen ympäristön nykytilasta, kuvauksen hankkeen ja sen kohtuullisten vaihtoehtojen todennäköisesti merkittävistä ympäristövaikutuksista, niiden lieventämisestä, seurannasta ja vaihtoehtojen vertailusta, tiedot ympäristövaikutusten arviointimenettelyn toteuttamisesta ja yleistajuisen yhteenvedon. Arviointiselostuksen sisällöstä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Yhteysviranomaisen on huolehdittava siitä, että myös arviointiselostuksesta pyydetään tarvittavat lausunnot ja varataan mahdollisuus mielipiteiden esittämiseen. Yhteysviranomaisen tarkistaa arviointiselostuksen riittävyyden ja laadun sekä laatii tämän jälkeen perustellun päätelmän hankkeen merkittävistä ympäristövaikutuksista.

Lupahakemukseen on ennen päätöksentekoa liitettävä ympäristövaikutusten arviointiselostus ja perusteltu päätelmä. Lupapäätökseen on sisällytettävä perusteltu päätelmä, ja siinä on otettava huomioon arviointiselostusta koskevat kuulemisten

25.4.2025

tulokset. Päätöksestä on käytävä ilmi, miten arviointiselostus ja perusteltu päätelmä on otettu huomioon.

Ennakkoneuvottelu

Hankkeesta järjestettiin 5.11.2024 YVA-lain 8 §:n mukainen ennakkoneuvottelu edistämään muun muassa hankkeen vaatimien arviointi-, suunnittelu- ja lupamenettelyjen hallintaa, sekä hankkeesta vastaavan ja viranomaisten välistä tiedonvaihtoa. Ennakkoneuvotteluun osallistuivat yhteysviranomainen, Lapin liitto, Lapin maakuntamuseo, Meri-Lapin ympäristöpalvelut, Simon ympäristöterveys, Metsähallitus, Paliskuntain yhdistys, Ranuan kunta, Rovakaaren ympäristöterveydenhuolto, Rovaniemen kaupunki/Ranuan ympäristönsuojelu, Sitowise Oy (YVA-konsultti), Simon kunta, Tornionlaakson museo ja VSB Uusiutuva Energia Suomi Oy (hankkeesta vastaava).

Arviointiohjelmasta tiedottaminen ja kuuleminen

Yhteysviranomainen julkaisi 26.2.2025 kuulutuksen arviointiohjelmasta, sen nähtävillä olosta ja mielipiteiden esittämisen mahdollisuudesta Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen verkkosivuilla ja pyysi Ranuan, Simon, Tervolan ja Iin kuntia sekä Rovaniemen kaupunkia julkaisemaan kuulutuksen kuntien verkkosivuilla. Arviointiohjelma ja kuulutus julkaistiin lisäksi ympäristöhallinnon verkkosivuilla <https://www.ymparisto.fi/rahaselan-tuulivoimahanke-YVA>. Kuulutuksesta tiedotettiin 26.2.2025 Kuriiri-lehdessä ja Lounais-Lappi sekä Lapin Kansa -lehdissä julkaistuilla ilmoituksilla. Arviointiohjelmaan on voinut tutustua kuulemisaikana paperimuodossa Ranuan ja Simon kunnanvirastoilla sekä Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksessa. Lisäksi arviointiohjelma on ollut paperimuodossa nähtävillä Ranuan ja Simon kunnankirjastoissa. Nähtävilläaika päättyi 27.3.2025.

Yhteysviranomainen pyysi arviointiohjelmasta lausunnon seuraavilta tahoilta:

Ranuan kunta, Simon kunta, Tervolan kunta, Iin kunta, Rovaniemen kaupunki, Ranuan kunnan tekninen lautakunta, Simon kunnan rakennusvalvontaviranomainen, Rovaniemen kaupungin ympäristölautakunta, Meri-Lapin ympäristöterveys- ja joukkoliikennejaosto, Meri-Lapin ympäristölautakunta, Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, Lapin liitto, Lapin hyvinvointialue/pelastuslaitos, Lapin aluehallintovirasto, Pohjois-Suomen aluehallintovirasto, Metsähallitus/Lapin luontopalvelut, Väylävirasto, Liikenne- ja viestintävirasto Traficom, Lapin maakuntamuseo, Tornionlaakson museo, Pohjois-Pohjanmaan museo, Puolustusvoimat/3. logistiikkarykmentti, Luonnonvarakeskus, Ilmatieteen laitos, Fingrid Oyj, Finavia Oyj, Fintraffic Lennonvarmistus Oy, Säteilyturvakeskus, Isosydänmaan

25.4.2025

paliskunta, Paliskuntain yhdistys, Lapin lintutieteellinen yhdistys, Suomen luonnonsuojeluliiton Lapin piiri ry, Hosion kyläyhdistys, Kuha-Kuusijärven kylätoimikunta, Kuukasjärven kylätoimikunta, Kyläkolmio ry, Maurun Jahti ry, Meri-Lapin lintutieteellinen yhdistys Xenus ry, Peurajärvi-Maurun kylätoimikunta, Peurajärvi-Maurun kyläyhdistys, Raiskio-Rovastinaho-Leppiahon kyläyhdistys, Ranuan riistanhoitoyhdistys, Simon riistanhoitoyhdistys, Suomen Riistakeskus Lappi, Suomen Metsäkeskus, Metsänhoitoyhdistys Metsä-Lappi, MTK Lappi ry, MTK Rovaniemi, Ranuan matkailuyhdistys, Ranuan yrittäjät ry, Neve Oy, Caruna Oy, Cinia Oy, Digita Oy, DNA Oyj, Elisa Oyj, Suomen Erillisverkot Oy, Telia Finland Oyj.

Arviointiohjelmasta annettiin yhteensä 22 lausuntoa sekä viisi mielipidettä. Lapin ELY-keskus säilyttää alkuperäiset lausunnot ja mielipiteet. Kaikki lausunnot ja mielipiteet toimitettiin hankkeesta vastaavalle. Seuraavassa esitetään yhteenveto palautteesta.

Yleisötilaisuus

Arviointiohjelmasta järjestettiin yleisötilaisuus 17.3.2025 Maurussa Ranualla. Tilaisuuteen oli mahdollista osallistua etäyhteydellä välityksellä. Yhteysviranomaisen, hankkeesta vastaavan, konsultin ja kunnan edustajien lisäksi yleisötilaisuudessa oli enimmillään paikan päällä läsnä 26 henkilöä ja etäyhteydellä 12 henkilöä.

Yhteysviranomaisen on tiivistänyt YVA-konsultin laatimien muistiinpanojen pohjalta yleisötilaisuudessa esitetyt kommentit ja kysymykset:

Lähialueen asukkaita on tärkeää kuunnella ja selvittää sosiaaliset vaikutukset. Kahden kilometrin etäisyyttä voimala-alueiden ja kylien ja asutuksen välillä pidettiin liian lyhyenä. Alue muuttuu valtavasti. Eläimet ja linnut siirtyvät, kyläläiset jäävät kärsimään vaikutuksista, asuminen ja omaisuus on kiinni kiinteistöissä. Painoarvoa pitää olla myös sosiaalisten vaikutusten arvioinnilla.

Seuraavia seikkojen selvittämistä esitettiin myös: valovälke mallinnus yöaikaan, mikroroska, maatärinä ja sen vaikutus pohjavesiin, infraääni, vaikutus lintujen muuttoreitteihin, yhteisvaikutukset läheisten hankkeiden kanssa ja hankkeiden kerrannaisvaikutukset linnustoon, vaikutus aineelliseen omaisuuteen,

Hankkeesta vastaavan aiemman kyselyn tulosten julkaista pidettiin tärkeänä, jotta vastaaminen tuntuisi merkitykselliseltä panostukselta ja ajankäytöltä.

Hankkeen sosiaalinen toimilupa kyseenalaistettiin kaavoitusaloitepäätöksen niukan enemmistön takia. Kommentoitiin, että tuulivoimala-alueen sijainti ei ole maakuntakaavan mukainen.

Aluetta käytetään virkistykseen, metsästykseseen ja marjastukseen. Metsästys tehdään mahdolltomaksi. Poronhoito kärsii.

25.4.2025

Havaintoja kotkasta säännöllisesti 1990-luvulta saakka. Alueella myös vahva teerikanta. Alueen itäpuolella on merkittäviä linnustoalueita. Alueella pesii paljon lintulajeja. Linnuston arviointiin muutama päivä ei ole riittävää. Selvityksiä pitää tehdä usean vuoden ajalta, jotta myös luontainen vaihtelu tulee huomioiduksi riittävällä tavalla. Muuttolintujen osalta seurantaa pitää tehdä oikeaan aikaan, riittävän usean tarkkailijan toimesta ja selvitystulokset on esitettävä havainnollisesti. Atlas lintukartoitus on meneillään Meri-Lapin alueella ja alueella on 70 kartoitusruutua, joista okaisessa on 80–110 lajia. Osa on harvinaistunut ja yhdenkin linnun menetys on valtava asia. Alueella arvioilta 35–50 lintulajia on uhanalaisluokiteltuja.

Yhteenvedo annetuista lausunnoista ja esitetyistä mielipiteistä

Tervolan kunta

Tervolan kunnalla ei ole lausuttavaa arviointiohjelmasta.

Iin kunta

Iin kunta toteaa, että hanke sijoittuu täysin Ranuan ja Simon kuntien puolelle eikä vaikuta Iin kunnan maankäyttöön tai maa-alueisiin Iin kunnan sisällä.

Rovaniemen kaupungin ympäristölautakunta

Rovaniemen kaupungin ympäristölautakunta toimii Rovaniemen kaupungissa kunnan ympäristön- ja terveydensuojeluviranomaisena.

Arviointiohjelmaa voidaan kokonaisuudessaan ja laajuudeltaan pitää riittävänä arviointiselostuksen laatimiseen. Alueella ei ole tiedossa maankäytön rajoituksia, jotka voisivat vaikuttaa hankkeeseen. Arviointiohjelmassa on esitetty, että vaihtoehdossa VE 2 tuulivoimaloiden määrä tarkentuu saadun palautteen ja erillisselvitysten perusteella. Tältä osin asiaan ei voida ottaa kantaa arviointiohjelmavaiheessa.

Terveydensuojelun osalta ei ole huomautettavaa arviointiohjelmasta.

Kuljetusten vaikutus liikenteeseen on syytä selvittää perusteellisesti, koska tuulivoiman tarvitsemat rakenteet kuljetettaneen Simojokivarren maantietä pitkin ja koska kuljetuksia on paljon. Voimaloiden ja teiden tarvitseman maa-aineksen mahdollisia ottoalueita on syytä selvittää, ottaen huomioon tarvittavien louhosten ja murskeen määrän eli noin 280 000–400 000 m³ yhteensä.

Tuulivoimaloiden havainnekuvien ja muun esittämisen kattavuuteen ja laadukkuuteen on kiinnitettävä erityistä huomiota, koska tuulivoimalat sijoittuvat vaaraylängölle ja näkyvät

25.4.2025

kauas. Hankkeen melu- ja väikevaikutukset on hyvä esittää riittävän kattavasti eri puolilta hankealuetta, etenkin Simojokivarren suunnasta. Alue on nykyisellään etupäässä metsätalouskäytössä, tämä sekä poronhoidon harjoittaminen on hyvä huomioida.

Lounais-Lapin alueella on lukuisia eri vaiheessa olevia tuulivoimahankkeita ja on syytä selvittää hankkeen yhteisvaikutukset näiden kanssa, etenkin sähkönsiirtovaihtoehtojen osalta. Suhangon kaivosohanke on syytä riittävästi huomioida.

Edellä esitettyjen asioiden huomioiminen luo perustan arviointiselostuksen laatimiselle.

Lapin maakuntamuseo

Alueellisena vastuumuseona Lapin maakuntamuseo lausuu toimialueeseensa kuuluvien Ranua kunnan ja Rovaniemen kaupungin rakennettuun kulttuuriympäristöön, maisemaan sekä arkeologiseen kulttuuriperintöön kohdistuvien vaikutusten osalta.

Lapin maakuntamuseo toteaa, että valtakunnallisesti merkittäviä arkeologisia kohteita koskeva inventointi (VARK) on valtioneuvoston 7.11.2024 hyväksymä valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaiseksi inventoinniksi ja on tullut voimaan 1.3.2025. YVA-ohjelmaa tulee täydentää huomioimalla VARK-alueet ja -kohteet.

Arviointiohjelmassa on tunnistettu arkeologisen kulttuuriperinnön lähtötilanne hankealueella, sekä inventoinnin tarve. Inventoinnissa mainitaan noudatettavan Suomen arkeologisten kenttätöiden laatuohjeita ja 5p-aineiston käyttö inventoinnin suunnittelussa mainitaan. Hankkeen mahdolliset vaikutukset arkeologiseen kulttuuriperintöön ja Imperia-kriteeristön riittämättömyys arkeologiselle kulttuuriperinnölle kohdistuvien vaikutusten arvioimiseksi tunnistetaan. Lapin maakuntamuseon näkemyksen mukaan arkeologiseen kulttuuriperintöön sovellettavaa arviointikriteeristöä tulisi tarkentaa.

Arviointiohjelmassa on tunnistettu hankkeen ympäristön valtakunnalliset, maakunnalliset ja paikalliset rakennetun kulttuuriympäristön kohteet ja alueet. Arviointiohjelmassa on suunniteltu hankkeesta aiheutuvien vaikutusten arviointia riittävällä tavalla.

Tornionlaakson museo

Alueellisena vastuumuseona Tornionlaakson museo lausuu toimialueeseensa kuuluvien Simon ja Tervolan kuntien rakennettuun kulttuuriympäristöön, maisemaan sekä arkeologiseen kulttuuriperintöön kohdistuvien vaikutusten osalta.

Nykytilan kuvauksessa on tunnistettu hankkeen vaikutusalueen valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittävät maiseman ja rakennetun kulttuuriympäristön alueet ja kohteet. Museo toteaa, että paikallisesti merkittäviä rakennetun kulttuuriympäristön kohteita on osoitettu kuitenkin myös Simojoen yleiskaavassa.

25.4.2025

Arkeologinen kulttuuriperintö on huomioitu ja arkeologisen inventoinnin tarve on tuotu esille. Museo toteaa, että arkeologinen inventointi tulee raportoida kattavasti ja raportti toimittaa vastuumuseoille tarkastettavaksi mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.

Museo toteaa, että esitetyt vaikutusten arvioinnin menetelmät ja aiottu toteutustapa vaikuttavat pääosin asianmukaisilta. On hyvä, että voimajohdon sijoittuessa avoimeen maisematilaan vaikutuksia on tarkoitus tarkastella laajemmin kuin noin kilometrin etäisyydellä johtoaukeasta. Kirjallisuusluetteloon sisältyvää opasta Kulttuuriympäristö vaikutusten arvioinnissa (2013) on syytä hyödyntää kulttuuriympäristöön kohdistuvien vaikutusten tunnistamisessa ja arvioinnissa. Havainnekuvia, valokuvasovitteita ja karttatarkasteluja on syytä laatia sekä tuulivoimaloiden että sähkönsiirron osalta mieluummin enemmän kuin vähemmän. Arvoalueilta havainnekuvia olisi hyvä laatia useampia. Maisemallisten vaikutusten arvioinnissa ja havainnollistamisessa tulee tuoda esiin sekä päiväaikainen että yöaikainen vaikutus maisemaan. Yhteisvaikutusten osalta erityistä huomiota tulee kiinnittää maisemaan ja kulttuuriperintöön kohdistuviin yhteisvaikutuksiin sekä paikallisesti että seudullisesti. Näkemäalueanalyysikarttojen havainnollisuuteen ja luettavuuteen on syytä kiinnittää erityistä huomiota ja kartoissa olisi hyvä osoittaa maiseman ja kulttuuriympäristön arvoalueet ja -kohteet.

Museo katsoo, että vaikutukset arkeologiseen kulttuuriperintöön tunnistetaan asianmukaisesti, samoin yhteisvaikutukset, ja lähtötiedot ja arviointimenetelmät ovat asianmukaiset. Arvioinnissa todetaan noudatettavan Museoviraston julkaisemaa Suomen arkeologisten kenttätöiden ohjetta sekä sen alueellisia variaatioita työhön soveltuville osin sekä Suomen arkeologia-alan eettistä ohjeistoa. Olisi hyvä avata, mitä tarkoittaa ”kenttätöiden alueellinen variaatio”. Imperia-arviointikriteerien soveltumattomuus arkeologiselle kulttuuriperinnölle on huomioitu.

Yhteisvaikutusten arviointi lähialueella jo olevien ja sinne suunniteltujen tuulivoimahankkeiden sekä muiden merkittävien maankäytön hankkeiden kanssa on tärkeää. Muun muassa maisema- ja näkymäanalyyseissä tulee tuoda esiin kaikki lähialueen rakennetut, rakenteilla ja suunnitteluvaiheessa olevat hankkeet. Lukuisten samalle alueelle keskittyvien hankkeiden vaikutukset maisemaan ja perinteisiin elinkeinoihin ja sitä kautta kulttuuriperintöön ovat yksittäistä hanketta laajempia ja merkittävämpiä. Museo katsoo, että näitä vaikutuksia ei voi enää tarkastella pelkästään hankekohtaisesti, vaan kertautuvat yhteisvaikutukset tulee tunnistaa ja tuoda esiin.

Pohjois-Pohjanmaan museo

Pohjois-Pohjanmaan museo toimii alueellisena vastuumuseona ja asiantuntijaviranomainen Pohjois-Pohjanmaan maakunnassa. Museon lausunto koskee arvokkaita maisema-alueita ja rakennettua kulttuuriympäristöä Pohjois-Pohjanmaan

25.4.2025

alueella. Arkeologisen kulttuuriperinnön osalta Pohjois-Pohjanmaan museo ei lausu arviointiohjelmasta.

Museo toteaa lausunnossaan, että hankkeen välittömiä ja välillisiä vaikutuksia muun muassa maisemaan ja merkittäviin maisema-alueisiin sekä rakennettuun kulttuuriympäristöön arvioidaan noin 30 kilometrin etäisyydelle tuulivoimaloista. Rakennetun kulttuuriympäristön valtakunnallisten ja maakunnallisten kohteiden sekä yhteisvaikutusten arviointia painotetaan noin 20 kilometrin etäisyydelle, tarvittaessa noin 30–35 km etäisyydelle tuulivoimaloista sijoittuvat alueet.

Pohjois-Pohjanmaan museolla ei ole huomauttamista arviointiohjelmasta.

Lapin liitto, virasto

Lapin liitto tarkastelee lausunnossaan hankkeen suunnittelualuetta suhteessa voimassa oleviin Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavaan ja Länsi-Lapin maakuntakaavaan. Lausunnossa esitellään tuulivoima-alueella ja voimajohdon reittivaihtoehtojen linjauksilla sekä niiden läheisyydessä olevat kaavamerkinnot ja -määräykset ja maakuntakaava-alueita kokonaisuudessaan koskevat suunnittelumääräykset.

Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavan osalta lausunnossa käsitellään seuraavat kaavamerkinnot ja -määräykset: maa- ja metsätalousvaltainen alue M 4512, Hirvenojanaavan turpeenottoalue EOT 2634, Kesikivan luonnonmetsien luonnonsuojelualue SL 3446, Puljunpalon aarnialue luonnonsuojelualue SL 3445, maaseudun kehittämisen kohdealue Simojokivarsi mk 8041 sisältäen Maurun kylän tuulivoima-alueen lähellä, arvokas harjualue tai muu geologinen muodostuma tuulivoima-alueen lounaispuolella ja lentotoiminnan kannalta tärkeä vyöhyke sv lentoliikenteen varalaskupaikan ympärillä. Lentoesteen muodostavista mastoista ja rakenteista on pyydettävä puolustusvoimien lausunto sekä ilmailulain 864/2014 158 § mukainen lausunto Traficomilta.

Lausunnossa esitetään seuraavat Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavassa annetut koko maakuntakaava-aluetta koskevat suunnittelumääräykset: Tuulivoimalat tulee sijoittaa keskitetysti usean tuulivoimalan muodostamiin ryhmiin. Kunnan kaavoituksessa ja muussa alueidenkäytön suunnittelussa on otettava huomioon tuulivoiman rakentamisen vaikutukset maisemaan, asutukseen, loma-asutukseen, linnustoon ja muuhun eläimistöön, luontoon ja kulttuuriperintöön sekä lievennettävä haitallisia vaikutuksia. Tuulivoimaloiden suunnittelussa on turvattava puolustusvoimien toimintaedellytykset sekä selvítettävä ja otettava huomioon tuulivoimaloiden vaikutukset tutkajärjestelmiin, puolustusvoimien radioyhteyksiin ja muihin viestintäjärjestelmiin. Tuulivoimaloita ja muita korkeita rakenteita suunniteltaessa on otettava huomioon lentoesteiden korkeusrajoitukset. Poronhoitoalueella on turvattava poronhoidon ja muiden luontaiselinkeinojen alueidenkäytölliset toiminta- ja kehittämisedellytykset.

Lapin turvallisuus- ja liikennevaihemaakuntakaavan 2050 laatiminen on vireillä. Lausunnossa esitellään vaihemaakuntakaavan tavoitteita.

25.4.2025

Arviointiohjelmassa on tuotu esille tuulivoima-aluetta ja voimajohdon reittivaihtoehtoja koskeva maakuntakaavatilanne sekä niitä koskevat maakuntakaavamerkinnot sekä Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavan ja Länsi-Lapin maakuntakaavan osalta. Länsi-Lapin osalta on hyvä huomioida myös koko maakuntakaavaa koskevat suunnittelumääräykset. Maakunnan suunnittelun kannalta vaikutusten arvioinnissa hankealueen läheisiin suojelu- ja virkistysalueisiin, poronhoitoon sekä kyliin suuntautuviin maisemavaikutuksiin. Tulee arvioida yhteisvaikutukset lähialueen muiden hankkeiden kanssa, kuten läheisten tuulivoimahankkeiden, Suhangon kaivos Hankkeen ja Näätäaavan metanolitehdashankkeen kanssa. Maisemavaikutusten laajuuden todentamiseksi laadittavissa näkymäalueanalyysissä on hyvä huomioida myös muut alueella sijaitsevat tuulivoimahankkeet. Lisäksi YVA-menettelyssä tulee arvioida suhde maakuntakaavan ratkaisuihin. Lausuttavana oleva arviointiohjelma antaa hyvän pohjan arviointiselostuksen laatimiselle.

Lapin pelastuslaitos

Lapin pelastuslaitoksella ei ole lausuttavaa arviointiohjelmasta.

Metsähallitus, Luontopalvelut

Metsähallitus, Luontopalvelut lausuu asiasta valtion maiden haltijana sekä tiettyjen petolintulajien asiantuntijaviranomaisena ja niiden seurannan valtakunnallisesta koordinoinnista vastaavana tahona.

Tuulivoimama-alueeseen rajautuu Metsähallituksen liiketoimintojen hallinnassa olevia alueita ja että aivan tuulivoimama-alueen pohjoispuolella on valtion luonnonsuojelutarkoituksiin varattu kiinteistö (683–404–68–10, METSO), joka on nk. säädösvalmistelussa ja josta on tarkoitus muodostaa luonnonsuojelulain mukainen luonnonsuojelualue. Voimajohtoreittivaihtoehdot kulkevat Metsähallituksen liiketoimintojen hallinnassa olevilla alueilla. Aivan hankealueen luoteispuolella on Runkaus-Saariaapa-Tainijärvet kansainvälisesti tärkeä lintualue, joka kuuluu myös Suomen tärkeisiin lintualueisiin. Lapin liiton v. 2022 julkaisemassa tuulivoimaselvityksessä SPA-, IBA- ja FINIBA-alueita ympäröivää 2000 metrin puskurivyöhykettä pidetään tuulivoimaloille soveltumattomana alueena. Rahaselän tuulivoimahanke sijoittuu kyseiselle puskurivyöhykkeelle.

Tuulivoimama-alueen länsipuolella noin 2,5 kilometrin päässä on Saariaapa-Hattuselän Natura 2000 -alue (SAC FI1301612). Voimajohtoreittivaihtoehto VEA tulee Runkauksen Natura 2000 -alueen (SAC FI13001601) viereen. Lausunnonantaja yhtyy Natura-arvioinnin tarpeellisuuden selvityksen johtopäätökseen, jonka mukaan Runkauksen ja Saariaapa-Hattuselän Natura 2000 -alueiden suojeluperusteisiin kohdistuva hankkeen

25.4.2025

vaikutus tai yhteisvaikutus muiden hankkeiden tai suunnitelmien kanssa ei ole todennäköisesti merkittävää, eikä erillistä Natura-arviointia ole tarpeen tehdä.

Suunnitellun tuulivoimala-alueen ja voimajohtoreittien vaikutusalueella on vaarantuneiden ja rauhoitettujen päiväpetolintujen suosimia alueita. Lausunnonantaja korostaa riittävän laajaa tarkkailualueutta ja riittävää maastotyömäärää. Lajien tarkkailun tulee kattaa sekä voimala- että voimajohdinrakenteiden alueet kokonaisuudessaan ja hankkeen yhteisvaikutusten arviointiin Lyypäkin ja Näätäaavan tuulivoimahankkeiden sekä Suhangon kaivoshankkeen ja Petäjäskoski – Nuovuankangas - voimajohtohankkeen kanssa tulee panostaa riittävästi tältä osin. Elinympäristömallinnusten epävarmuuksia tulee pyrkiä poistamaan. Arvioinnissa tulee tarkastella ravinnonhankintapinta-alan poistumaa ja huoltoteiden mahdollistaman alueelle pääsyn häiriövaikutusta.

Väylävirasto

Väylävirasto toteaa, että noin kahden kilometrin etäisyydelle tuulivoimala-alueen eteläpuolelle sijoittuu Simontie (seututie 924). Simontieltä tuulivoimala-alueelle tulee Korkiakummuntien yksityistie. Arviointiohjelmassa on todettu tuulivoimala-alueen länsipuolella kulkevan tien olevan Mauruntien (19652), mutta Mauruntie on alueen kaakkoispuolella kulkeva yhdystie 19588 ja yhdystie 19652 puolestaan on alueen luoteispuolella 16 km päässä kulkeva Reutuaapa, josta on yhteys yksityisteitä pitkin hankealueen pohjoisosaan. Lisäksi tuulivoimala-alueen länsipuolelle noin kahden kilometrin etäisyydelle sijoittuu yksityistie Vellilammentie, jolta ei ole tieyhteyksiä tuulivoimala-alueelle. Voimajohtoreitin vaihtoehdot VE2 ja VE3 risteävät kahdesti Tainiojentien (19579) kanssa. Lisäksi kaikki vaihtoehdot risteävät muutamien yksityisteiden kanssa.

Liikennevaikutusten arvioinnissa tulee huomioida rakentamisen ja käytön aikaisia vaikutuksia. Liikennevaikutusten arvioinnissa on huomioitava väylien käyttö, liikenteen sujuvuus ja turvallisuus. Kuljetusten vaikutusten arvioinnissa on huomioitava myös läheiset muut hankkeet ja niihin liittyvät kuljetukset. Myös voimajohdon rakentamisesta aiheutuvat vaikutukset tulee huomioida. Myös aurinkopaneelien sijoittelussa tulee huomioida läheisten väylien turvallisuus ja joko paneelien sijoittelulla tai muilla toimenpiteillä poistaa häikäistymisriski. Suunnittelussa tulee huomioida, etteivät voimajohdon pylvää estä tai haittaa maanteiden käyttöä.

Liikenneturvallisuuteen on tärkeää kiinnittää erityistä huomiota tuulivoimaloiden ja voimajohtorakenteiden kuljetuksissa. Maanteiden, siltojen ja rumpujen kantokyky on varmistettava hyvissä ajoin ennen kuljetuksia. Kuljetusten edellyttämät vahvistamis- tai parantamistoimet suunnitellaan ja toteutetaan hankkeesta vastaavan kustannuksella, mikä koskee myös valaisinpylväiden ja liikennemerkkien väliaikaista siirtoa sekä

25.4.2025

liittymien avartamista. Ensisijaisesti tuulivoimalakuljetukset tulisi suunnitella muuta reittiä kuin rautatien tasoristeysten kautta.

Lausunnonantaja viittaa säädöksiin, ohjeisiin ja määräyksiin, joita tuulivoimaloiden suunnittelu- ja rakentamisvaiheessa on noudatettava, sekä ohjeistaa voimalakuljetuksiin liittyen tarpeellisista luvista.

Fingrid Oyj

Fingrid Oyj lausuu valtakunnallisena kantaverkkoyhtiönä. Lausunto koskee Fingridin voimajohtoja.

Kantaverkonhaltijan tulee pyynnöstä ja kohtuullista korvausta vastaan liittää verkkoonsa tekniset vaatimukset täyttävät sähkönkäyttöpaikat ja sähköntuotantolaitokset toiminta-alueellaan. Kantaverkkoliityntöjen tulee täyttää tekniset vaatimukset, jotka on esitetty Fingridin yleisissä liittymisehdoissa (YLE). Liittymisehtoja noudattamalla varmistetaan järjestelmien tekninen yhteensopivuus. Yleisten liittymisehtojen lisäksi voimalaitosten tulee täyttää Fingridin järjestelmätekniset vaatimukset (VJV). Kantaverkkoon liittyjä huolehtii omaan sähköverkkoon suoraan tai välillisesti liittyvien osapuolien kanssa siitä, että myös niiden sähköverkot ja niihin liittyvät laitteistot täyttävät kantaverkkoa koskevat liittymisehdot ja järjestelmätekniset vaatimukset.

Fingridin johtoalueelle tai sen läheisyyteen sijoittuvasta rakentamisesta tulee pyytää risteämälausunto, jossa voidaan ottaa kantaa rakentamiseen tai teknisiin ratkaisuihin. Risteämälausuntopyyntö pyydetään ensisijaisesti toimittamaan verkkosivun kautta www.fingrid.fi/risteamalausunnot.

Maanmittauslaitos

Maanmittauslaitoksella ei ole lausuttavaa arviointiohjelmasta.

Ilmatieteen laitos

Ilmatieteen laitoksella ei ole lausuttavaa Rahaselän tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta, koska alue sijoittuu yli 20 km päähän laitoksen lähimmästä säätutkasta.

Luonnonvarakeskus

Hankealueella sijaitsevat luonnonsuojelualueet tulee huomioida tuulivoimaloiden ja aurinkovoimala-alueiden sijoittelussa ja niiden ympärille tulee jättää riittävän laajat suojaluomat. Suunnitellut lajistoinventoinnit ovat tarkoituksenmukaisia, Hankealueen lähellä sijaitsevat päiväpetolintureviirit tulee huomioida ja hankkeen mahdolliset

25.4.2025

vaikutukset niihin. Tältä osin tulee selvittää hankkeen yhteisvaikutukset muiden lähialueiden tuulivoimahankkeiden kanssa.

Tuulivoiman tuulivoimala-alue sijoittuu Isosydänmaan paliskunnan alueella porojen pääosin keväästä syksyyn käyttämälle laidunalueelle. Tuulivoimala-alueen läpi tai sen kautta menee pääosin itä-länsi suunnassa porojen kevät- ja syyskierto. Tuulivoimala-alueen länsi- ja pohjoispuolella on jäkälä- ja luppolaidunalueita.

Voimajohtoreittivaihtoehdot sijaitsevat kokonaan paliskunnan talvilaitumella ja osin paliskunnan jäkälä-, syys-, kevät- ja kesälaitumilla. Poronhoidon rakennelmista tuulivoimala-alueella sijaitsee Korkiakummun siirtoaitapaikka, jota käytetään kesämerkintöihin. Enintään viiden kilometrin päässä lähimmistä voimaloista sijaitsevat Rahaselänlammen, Ahmavaaran, Kuusivaaran ja Lumiaapa 2:n siirtoaidat, joista Kuusivaaraa käytetään syyserotusaita ja muita aitoja vasojen kesämerkinnöissä.

Arviointiohjelmassa on alustavasti kuvattu riittävästi Isosydänmaan paliskunnan poronhoitoa, sen toimintaa, laidunalueita ja rakennelmia. Poronhoitoon kohdistuvan vaikutusarvioinnin tavoitteet, aineisto ja menetelmät on selostettu riittävän selkeästi ja että suunniteltu arviointi ja sen aineisto ovat riittävän kattavat. Poronhoitoon kohdistuvien vaikutusten arvioimiseksi on esitetty koottavaksi tarpeelliset lähtötiedot ja menetelmät poronhoidon nykytilan kuvaamiseksi hankealueella.

Lausunnonantaja näkee hyväksi, että vaikutusarvioinnissa pyritään käyttämään mahdollisimman kattavia lähtötietoja ja aineistoja paliskunnan poronhoidosta sekä hyödynnetään samalla saatavilla olevaa tutkimustietoa tuulivoimaloiden vaikutuksista poronhoitoon. Hankkeen rakentamisesta ja toiminnasta aiheutuvien vaikutusten lieventämiseen ja kompensoimiseen poronhoidossa sekä poronhoitovaikutusten seurannan järjestämiseen on arvioinnissa tärkeää kiinnittää huomiota.

Arviointiohjelman sisältyy poronhoitoon kohdistuvien yhteisvaikutusten arviointi, joka kattaa paliskunnan alueella sijaitsevat, toiminnassa olevat tuulivoimalat sekä valmisteilla olevat hankkeet. Yhteisvaikutusten arvioinnin kattavuuteen tulee kiinnittää tarkempaa huomiota kuin mitä arviointiohjelmassa on suunniteltu. Paliskunnan alueella on jo useita toiminnassa olevia tuulipuistoja ja alueelle suunnitellaan myös pinta-alaltaan varsin mittavia uusia tuulipuistohankkeita. Suhangon kaivoshanke sijoittuu paliskunnan alueelle.

Olemassa olevien ja toteutuessaan suunniteltujen hankkeiden yhteisvaikutukset saattavat olla kokonaisuutena merkittävät Isosydänmaan poronhoidolle, pirstoen laidunalueita ja vaikuttaen porojen laidunten käyttöön ja laidunkiertoon sekä myös poronhoitotöihin. Tämä kehitys saattaa aiheuttaa enenevässä määrin poronhoidon ja muiden alueen elinkeinojen ja toimijoiden välisiä ongelma- ja konfliktitilanteita, mikäli porot joutuvat liikkueessaan ja laiduntaessaan väärille alueille. Kaikki edellä mainitut vaikutukset voivat yhdessä murentaa vähitellen paliskunnan poronhoidon tuottavuutta,

25.4.2025

kannattavuutta ja jatkuvuutta, mikä heikentää samalla poronhoitoelinkeinon ja -yhteisön sosiaalista ja kulttuurista kestävyyttä.

Yhteisvaikutusten arviointia varten poronhoidon toiminta ja rakennelmat, porojen laitumet ja laidunten käyttö sekä myös toiminnassa olevien ja suunniteltujen hankkeiden ja niiden kattamien alueiden sijainti kuvataan koko paliskunnan alueella. Tämä mahdollistaa eri hankkeiden tarkemman ja kattavamman yhteisvaikutusten arvioimisen. Huomiota yhteisvaikutusten arvioinnissa tulee kiinnittää myös siihen, miten naapuripaliskuntien kanssa yhteiskäytössä olevien laidunalueiden käytettävyyden muutokset vaikuttavat Isosydänmaan poronhoidon ohella sen naapuripaliskuntien poronhoitoon.

Isosydänmaan paliskunta

Isosydänmaan paliskunnan kanta Rahaselän tuulivoimahankkeeseen on kielteinen sen todennäköisten, kohtuuttomien haittojen vuoksi. Paliskunta on huolissaan tulevaisuudestaan, sen tila harjoittaa poronhoitoa on loppumassa ja se kokee tuulivoimarakentamisen uhkaavan poronhoidon harjoittamisen edellytyksiä. Paliskunta toteaa, että poronhoito perinteisenä elinkeinona on kulttuurisesti merkittävä ja tukee syrjäkyläen asuttuna pysymistä.

Tuulivoimala-alue on paliskunnan kevät-, syys- ja talvilaidunalue. Kevätlaidun on myös vasoma-alue. Porojen laidunkierto kulkee alueen läpi keväällä. Tuulivoimala-alueen läheisyyteen sijoittuu useita paliskunnan vasanmerkinnöissä käyttämiä siirtoaitapaikkoja sekä Tainijärven kiinteä vasanmerkitysaita. Paliskunta toteaa, että voimajohto sekä vähentää että pirstoo laidunalueita ja vaikuttaa porojen laidunnukseen. Paliskunta kuvaa voimajohtoja koskevia kokemuksia. Myös hankkeen vaatimien maa-ainesten otto voi vaikuttaa porolaidunten määrään. Paliskunta näkee, että suunniteltu hanke tulee aiheuttamaan sille suoria ja epäsuoria laidunmenetyksiä ja että se tulee vaikeuttamaan poronhoitotöitä. Isosydänmaan paliskunta kuvaa lausunnossaan poronhoitotöihin kohdistuvine vaikutusten mekanismeja yksityiskohtaisesti.

Paliskunta viittaa tutkimuksiin tuulivoimaloiden vaikutuksista poronhoitoon. Jos poroilla on tilaa väistää, ne väistävät tuulivoimapuistoja. Porot muuttavat käyttäytymistään enemmän avoimilla alueilla lähellä tuulivoimaa, verrattuna metsäalueisiin.

Paliskunnassa on toiminnassa ja suunnitteilla huomattava määrä tuuli- ja aurinkovoiman tuotantoa. Onkalon, Halmekankaan, Putaankankaan, Leipiön ja Sarvisuon tuulivoimala-alueet on rakennettu ja niissä on yhteensä 65 tuulivoimalaa. Valmiiksi on luvitettu Seipimäki-Tikkalan tuulivoimahanke (27 voimalaa). YVA-vaiheessa ovat Leilisuon (8–14 voimalaa) ja Lyypäkin (42 voimalaa) tuulivoimahankkeet. Kaavoitusvaiheessa on Ruonasuon tuuli- ja aurinkovoimahanke ja rakennusvaiheessa Exilionin aurinkovoimalahanke Simon kunnan alueella. Ranuan kunnan puolella paliskuntaan

25.4.2025

sijoittuu Rahaselän hankkeen lisäksi Näätäaavan e-metanolilaitos ja tuulivoima-alue sekä Suhangon kaivoshanke. Vireillä on muitakin aurinko- ja tuulivoimahankkeita. Rahaselän tuulivoimahankkeen vaikutukset yhdessä jo olemassa olevien, rakenteilla tai jo kaavoitettujen hankkeiden kanssa tulevat aiheuttamaan kohtuutonta haittaa paliskunnan poronhoidolle, paliskunta ennakoi, koska muusta maankäytöstä aiheutuva häiriö kumuloituu laaja-alaiseksi porojen laidunalan heikkenemiseksi ja vähenemiseksi.

Paliskunta viittaa poronhoitolain 53 §:n neuvotteluvaikeuksiin ja katsoo, että tämän lakisääteisen neuvottelumenettelyn kaltaisia neuvotteluita tulisi käydä muillakin kuin valtion mailla, sillä ne ovat muodostuneet vakiintuneeksi käytännöksi yhteensovittaa poronhoitoa ja muita maankäytön muotoja.

Paliskunta viittaa voimassa olevien maakuntakaavojen koko kaava-alueita koskevaan yleismääräykseen, joka edellyttää: ”Poronhoitoalueella on turvattava poronhoidon ja muiden luontaiselinkeinojen alueidenkäytölliset toiminta- ja kehittämisedellytykset. Poronhoitoon olennaisesti vaikuttavaa alueiden käyttöä suunniteltaessa on otettava huomioon poronhoidolle tärkeät alueet. Valtion maiden osalta on neuvoteltava asianomaisen paliskunnan edustajien kanssa.” Paliskunta viittaa myös alueidenkäyttölain 9 §, 32 § ja 39 § sekä poronhoitolain 3 § ja painottaa, että vaikutukset poronhoidolle tulee arvioida hyödyntäen alueen paliskunnan poronhoidon ja alueen käytön asiantuntemusta. Vaikutukset tulee arvioida yhteistyössä paliskunnan kanssa. Arviointiohjelman kuvausta hankealueen poronhoidon nykytilasta tulee täydentää arviointiselostukseen ja taustatiedoissa olevia virheellisyyksiä korjata.

Poronhoitoon kohdistuvat vaikutukset tulee arvioida riittävän laajasti. Selvitysalueena tulee olla koko paliskunta. Arvioinnissa tulee selvittää hankealueen ja vaikutusalueen merkitys paliskunnan poronhoidolle eli paljonko poroja laiduntaa ja käsitellään poronhoitotöissä alueilla mihinkin aikaan vuodesta. Arvioinnissa tulee selvittää hankkeen rakennelmien (voimalat, voimajohto, tiestö ym.) ja toimintojen vaikutukset porolaitumiin (määrä, laatu, suora ja epäsuora vaikutus), porojen laidunten käyttöön (häiriö, kulkureittien muutokset, ym.), poronhoitotoimintaan (muuttuminen /vaikeutuminen, turvallisuusriskit ym.) ja poronhoidon järjestämiseen. Poroille aiheutuvia vahinkoja (liikenne, rakentaminen, tippuva jää) ja hankkeen tarvitsemisen maa-ainesten oton kohdistumista poronhoidon kannalta tulee arvioida. Sosiaaliset ja kulttuuriset vaikutukset alueen poronhoitoon tulee arvioida. Vaikutusten arvioinnissa tulee selvittää sekä suorat että välilliset vaikutukset. Vaikutusten arvioinnissa tulee käsitellä niin rakentamisen aikaiset kuin toiminnan aikaisetkin vaikutukset sekä mahdolliset toiminnan jälkeiset pysyvät vaikutukset. Myös hankkeen yhteisvaikutusten selvittäminen muiden paliskuntien alueille suunniteltujen tuulivoima-alueiden kanssa on välttämätöntä. YVA-menettelyssä tulee etsiä toimenpiteitä haitallisten vaikutusten estämiseen, lieventämiseen ja kompensointiin yhteistyössä alueen poronhoidon harjoittajien kanssa.

25.4.2025

Poronhoitoon kohdistuvien vaikutusten seuranta on syytä suunnitella YVA-menettelyn aikana. Asianmukaiseen ja osallistavaan arviointiin tulee varata riittävät resurssit.

Paliskuntain yhdistys

Paliskuntain yhdistys lausuu asiassa yleisellä tasolla ja toteaa, että ympäristöön ja alueiden käyttöön aiheutuvat muutokset vaikuttavat aina poronhoitoon. Poronhoitoon kohdistuvien vaikutusten asianmukaiseen selvittämiseen ohjaavat laki ympäristövaikutusten arvioinnista (252/2017) ja poronhoitolaki (848/1990) poronhoitoaluetta koskevana erityislakina sekä maakuntakaavan koko kaava-aluetta koskeva yleismääräys poronhoidon ja muiden luontaiselinkeinojen alueidenkäytölliset toiminta- ja kehittämisedellytysten turvaamisesta.

Hankealue sijoittuu Isosydänmaan paliskunnan alueelle. Naapuripaliskuntiin mahdollisesti kohdistuvat vaikutukset tulee arvioida. Alueen poronhoito perustuu luonnonlaitumien ja porojen luontaisen laidunkierron ympärivuotiseen hyödyntämiseen.

Lausunnossa esitellään kattavasti poronhoitoon kohdistuvia vaikutusmekanismeja ja annetaan suosituksia ja ohjeita vaikutusten arvioinnin toteuttamiseksi yhteistyössä asianosaisen paliskunnan kanssa, paliskunnan asiantuntemusta hyödyntäen. Poron väistämiskäyttäytyminen on teollisesta maankäyttöhankkeesta aiheutuva todennäköinen vaikutus ja varovaisuusperiaatetta tulisi noudattaa etenkin häiriöherkillä kevtälaitumilla ja vasonta-alueilla. Yhdistys toteaa, että metsäpeuran vasoma-alueeseen sovelletaan 5 kilometrin suojavyöhykettä ja että poron vasoma-alueen osalta esimerkiksi 500 metriä ei ole riittävä. Tutkimus- ja kokemuseräistä tietoa on koottu yhdistyksen verkkosivustolle.

Paliskuntain yhdistys suosittaa hyödyntämään Tuulivoimahankkeiden suunnittelu ja operointi poronhoitoalueella – tuulivoima-alan ja poronhoidon näkemys hyvistä käytännöistä -opasta. Paliskuntain yhdistys katsoo, että arviointiin osallistumiseen käytetty aika on asianmukaisesti korvattava, koska arviointiin annettu aika on pois paliskunnan varsinaisesta poronhoitotyöstä. Arvioinnin laadukkaan toteuttamisen kannalta oleellista on välttää paliskunnan kuormittamista kiireisimpien poronhoitotöiden aikaa

Paliskuntain yhdistys toteaa uuden maankäyttöhankkeen tulevan osaksi muun maankäytön leviämisen jatkumoa, jossa poronhoito on joutunut väistämään ja sopeutumaan laidun pinta-alan vähenemiseen, pirstoutumiseen ja heikkenemiseen. Tästä syystä on tärkeää arvioida yhteisvaikutukset muiden maankäytön hankkeiden kanssa, huomioiden kumulatiiviset vaikutukset olemassa olevien kuormittavien maankäyttömuotojen kanssa.

25.4.2025

Meri-Lapin lintutieteellinen yhdistys Xenus ry

Meri-Lapin Lintutieteellinen Yhdistys Xenus ry ilmaisee lausunnossaan vastustavansa Ranuan Rahaselän tuulivoimahankkeen toteuttamista ja suosittavansa vaihtoehtoa V0 perustein, jotka koskevat hankkeen vaikutuksia linnustoon ja luonnon monimuotoisuuteen sekä arviointiohjelmassa esitettyjä selvitysmenetelmiä.

Hankealueeseen rajoittuu lännessä valtakunnallisesti merkittävä IBA-alue Runkaus – Saariaapa - Tainijärvet - Kuivasjärvi, jolla pesii uhanalaisia tai silmälläpidettäviä boreaalisten aapasoiden lintulajeja, mm. jouhisorsia, tukkasotkia, metsähanhia, kaakkureita, sekä arktisia pilkkasiipiä, mustalintuja ja vesipääskyjä. Pesimälajistoon kuuluu myös äärimmäisen uhanalainen suokukko. Toiminnassa olevat tuulivoimalat häiritsevät näiden lintujen pesintää sekä siihen liittyvää ravinnonhakumuuttoa. Yhdistys tuo esiin Simon Martimoaavan kaakkurikannan traagisena ennakkotapauksena. Viimekesäisten laskentojen perusteella kanta on romahtanut alueen eteläpuolelle rakennettujen tuulivoimala-alueiden rakentamisen jälkeen 2020-luvun alussa.

Hankealue sijaitsee hanhien, kurkien sekä suurten petolintujen Perämeren pohjukan ja Peräpohjolan pesimäalueiden välisellä muuttoreitillä. Tuulivoimala-alue muodostaa uhan alueella, jolla isojen lintujen muutto tapahtuu maastonmuotojen takia verrattain matalalla. Simojoki, Runkaus-Saariaapa-Vihviläaapa, Ranuan Kalliojärvenaapa, Litokairan suot sekä Portimojärvi ovat merkittäviä sekä kevät- että syysmuutonaikaisia hanhien ja sorsalintujen kerääntymisalueita. Niiden välille sijoittuva hankealue aiheuttaa linnuille merkittävää häiriötä, vaikeuttaa ravintoalueiden välistä muuttoa sekä aikaansaa kohonneen törmäysriskin.

Yhteisvaikutukset linnustoon Rahaselän tuulivoimahankkeesta yhdessä Simon ja Tervolan hankkeiden kanssa tulevat olemaan merkittäviä maa-alueen laajuuden vuoksi. Luonnonvarakeskuksen kansainvälisen koostejulkaisun (2023) mukaan tuulivoimala-alueilla pesivien lintujen siirtyminen osittain tai kokonaan pois voimaloiden alueelta voi pienentää populaatiokokoja, mistä on haitallisia seurauksia erityisesti harvinaisille ja uhanalaisille lajeille. Kurkien ja metsäkanalintujen siirtymämatkan on havaittu olevan keskimäärin 5 km, sorsalintujen, kahlaajien sekä varpuslintujen keskimäärin 500 m. Tutkimustulokset alleviivaavat alueen lukuisten hankkeiden yhteisvaikutusten selvittämisen tarvetta. Yhdistys näkee, että YVA-menettelyssä tulee soveltaa Luonnonvarakeskuksen määrittelemää lieventämishierarkiaa, eli välttää tuulivoiman sijoittamista arvokkaille alueille.

Hankealueen tai sen lähiympäristön metsäsaarekkeet ovat merkittäviä metsäkanalintujen soidin- ja pesimäympäristöjä. Näiden alueiden pirstoutuminen sekä rakennusvaiheen aikainen häiriö uhkaavat alueen kanalintukantoja pitkällä aikavälillä. Yhdistys havaitsi keväällä 2023 hankealueen länsipuolella kulkevan etelä-

25.4.2025

pohjoissuuntaisen metsäautotien varressa yhteensä 11 metsoa 10 kilometrin matkalla ja toteaa määrän antavan hyvän kuvan lintukannasta hankealueella.

Hankealueella on useiden päiväpetolintujen pesimäbiotooppeja ja reviirejä, jotka yksilöidään lausunnossa. Näitä tarjoaa alueen metsä- ja suoluonto, ja myös käytöstä poistuneet turvealueet sekä lähialueen viljelyalat. Yhteisvaikutustenkin osalta lausunnon antaja painottaa infrastruktuurin, sen rakentamisen ja lisääntyvän liikenteen aiheuttamaa häiriötä pesimä- ja muuttolinnustolle. Nämä yhteisvaikutukset tulee selvittää tarkasti.

Suunniteltujen tuulivoimaloiden koko, lapojen varjo/ välkevaikutus, niistä irtoava mikromuovi sekä vaihtelevataajuinen melu ovat kaikki yksinään tai yhteisvaikutukseltaan tekijöitä, jotka lisäävät luontokatoa alueella. Perä-Pohjolan alueen tuulivoimahankkeet vaikeuttavat toteutuessaan valtakunnallisen 30 % ennallistamisvelvoitteen saavuttamista.

Arviointiohjelmassa esitetyt linnuston kartoitusaikojen ja menetelmien kuvaukset ovat riittämättömiä. On esitettävä pöllö- ja metsäkanalintukartoitusten tarkka aikataulu, havainnollistettava kuuntelureitit sekä kuvata kuuntelumenetelmä. Pöllöjen kartoituksessa tulee käyttää pistelaskentamenetelmää riittävällä tiheydellä ja toistoilla, metsäkanalintujen löytämiseksi paras menetelmä varsinkin loppukeväällä on linjalaskenta. Pelkkä soidinpaikkojen etsiminen ei riitä, yhdistys toteaa. Pöllökartoitukset tulee toistaa useampana vuonna lajeille tyypillisten kannanvaihtelujen aiheuttaman virhetekijän minimoimiseksi.

Päiväpetolintuselvitysten takarajaksi ilmoitetaan elokuun puoliväli, joka on liian varhainen sääolosuhteiden vuosittainen vaihtelu sekä esimerkiksi haukoille tyypillinen pitkä pesäpoikasvaihe huomioiden. Pesimälinnustonselvitysten takarajaksi ilmoitetaan kesäkuun loppu, joka on poikuelaskentojen luotettavan tuloksen kannalta aivan liian aikaisin. Yleisesti metsässä pesivien varpuslintujen poikaset ovat parhaiten havaittavissa heinäkuussa.

Lintujen muuton selvittämiseksi tulee esittää kartalla muuton seurantapisteen sekä kuvata seurantamenetelmä mukaan lukien havainnoijien lukumäärät. Muuttoa tulee seurata tarpeeksi laajalta alueelta, useampana ajankohtana ja useamman havainnoitsijan voimin huhtikuun puolivälin ja toukokuun puolivälin välisenä aikana. Havainnot tulee kirjata hankealueen ulkopuoleltakin.

Lintujen muutto- ja pesintäkäyttäytymistä hankealueella analysoitaessa tulee käyttää apuna Tiira-havaintotietokannan havaintoja pitkältä aikaväliltä. Meneillään oleva Suomen Lintuatlas –kartoitus tarjoaa laajan havaintoaineiston, joka tukee hankkeiden yhteisvaikutusten selvittämistä.

Tuulivoimahankkeen YVA-menettelyn aikana tulee perehtyä Simo-Tervola –alueen lukuisten hankkeiden yhteisvaikutuksiin lintujen muuttoon. Tervolan Vitsakankaan

25.4.2025

tuulivoimahankkeen YVA-selostuksessa tuodaan esiin havainnot alueella pesivien ja pääosin muuttavien piekanojen muuttokorkeuksista juuri voimaloiden lapakorkeudella. Hanhien tiedetään ja on lausunnonantajan toimesta havaittu muuttavan jotakuinkin samalla korkeudella. Petolintujen sekä muiden isompien muuttolintujen törmäysmallinnuksia tulee hyödyntää osana hankkeiden yhteisvaikutusten tutkimista.

Luonnonsuojelualueet ja pienluontokohteet, esimerkiksi lettosuot, puronvarsilehdot ja -korvet, lähteiköt, haavikot ja muut lahopuutihentymät sekä avokalliot hankealueen sisällä ja sen välittömässä läheisyydessä tulee inventoida erityisen tarkasti sekä säilyttää mahdollisimman luonnontilaisina. Tällaisia kohteita ovat hankealueella ainakin Tienpään ja Keskinivan luonnonmetsät, Tainivaara, Rahaselänlampi sekä Latvasuon ja Haarasuon letot.

Lausunnonantaja pohtii sitä, tarkoittaako vihreä siirtymä alueellamme luontokadon kiihdyttämistä. Tuulivoiman suunnittelu- ja rakennustahti uhkaa Länsi-Pohjan ja Perä-Pohjolan metsä-suo-mosaiikin monimuotoisuutta sekä kiihdyttää lajikatoa lausunnonantaja toteaa. Tuulivoimaa tulee suunnitella jo rakennetun ympäristön, teollisuusalueiden sekä liikenneväylien läheisyyteen ja mielellään eteläiseen Suomeen, missä energian kulutuskin on suurempaa. Uutiset tuulivoimayhtiöiden omistuspohjasta, rahoitusongelmista sekä riskien hallinnan puutteista ja verotulojen mahdollisesta ohjautumisesta hankekuntien ulkopuolelle ovat syy kunnissa tarkkaan harkita hankkeiden toteuttamiskelpoisuutta. Toisessa vaakakupissa on alueen luontoarvojen, asukasviihtyvyyden ja sitä kautta vetovoimatekijöiden menetys.

Lapin kauppakamari

Lapin kauppakamarilla ei ole lausuttavaa arviointiohjelmasta.

Telia Finland Oyj

Telia Finland Oyj:llä ei ole tuulivoimahankkeesta huomautettavaa. Yhtiö toteaa kuitenkin, että hankkeen toteutuessa sen vaikutusalueelle ei voida rakentaa radiolinkkijärjestelmiä.

Suomen Erillisverkot Oy

Suomen Erillisverkot Oy toteaa, että hankkeella ei ole vaikutusta yhtiön Verkko-operaattoripalvelut liiketoimintaan.

Digita Oy

Digita Oy on antennitelevisioiden verkko-operaattori.

25.4.2025

Digita Oy suhtautuu myönteisesti tuulivoimaan. Rakennetut tuulivoimalat ovat kuitenkin aiheuttaneet olennaisia häiriöitä antennitelevisiion vastaanottoon, etenkin radio- ja tv-lähetysasemaan nähden tuulivoimalaryhmän takana olevissa asuin- ja lomarakennuksissa. Vastaanotto-ongelmia on voinut syntyä jo yhdenkin tuulivoimalan tapauksessa ja tuulivoimala voi estää tv-signaalin etenemisen kokonaan. Digita Infossa on ajantasainen ja kattava tieto antennitelevisiion vastaanotto-olosuhteista. Tämän mukaan hankkeen vaikutusalueella ei ole todettu katvealuetta.

Antennitelevisiion lähetyksiä käytetään myös viranomaisten vaaratiedotteiden välityskanavana. Vastaanottohäiriö voi tällöin vaikuttaa vaaratiedotteiden saatavuuteen ja sitä kautta yleiseen turvallisuuteen. Tämän vuoksi vaikutukset antennitelevisiion vastaanottoihin tulisi ottaa huomioon turvallisuuteen liittyvien vaikutuksien arvioinnissa. Tuulivoimalat tulee sijoittaa siten, että häiriöitä kotitalouksien antenni-tv:n vastaanotolle ei aiheudu.

Antennitelevisiion vastaanotto-ongelmien estämiseksi on erittäin tärkeää tutkia suunnitellun tuulivoimalan vaikutus lähetysten näkyvyyteen hyvissä ajoin ennen kaavoitus- ja rakennuslupavaihetta ja tuulivoimaloiden sijaintipäätösten tekemistä. Nykyisin tuulivoimaloiden tv-vastaanotolle aiheuttamat häiriöt ja niiden vaikutukset ja vaikutusalueet voidaan riittävällä suunnittelulla ennustaa.

Kaavoituksen yhteydessä, viimeistään rakennuslupien myöntämisvaiheessa, on hyvä esittää suunnitelma tuulivoimalan valtakunnallisen radio- ja tv-verkon lähetyksille aiheuttamien häiriöiden estämiseksi tai poistamiseksi ja tarvittaessa täsmentää hankkeesta vastaavan olevan häiriön aiheuttajana velvollinen huolehtimaan häiriöiden poistamisesta sekä siitä aiheutuvista kustannuksista. Digita Oy viittaa eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunnan mietintöön LiVM 10/2014 vp - HE 221/2013 vp, jossa käsitellään aiheuttaja vastaa -periaatetta taajuuksien häiriöiden korjaamisessa.

Lausunnon kohteena oleva tuulivoimahanke voi muodostaa häiriöitä yhteisvaikutuksena toisten tuulivoimahankkeiden kanssa. Häiriön poistokeinoja toteutettaessa on otettava huomioon alueen muut tuulivoimahankkeet ja tehtävä yhteistyötä tuulivoimatoimijoiden ja verkko-operaattoreiden välillä.

Caruna Oy

Caruna Oy suhtautuu myönteisesti hankkeessa suunniteltuun 400+110 kV voimajohtoratkaisuun. Toteutuessaan voimajohto parantaisi alueen suurjännitteisen sähköverkon kehittämismahdollisuuksia.

Tuulivoimala-alueen läheisyydessä sijaitsee Caruna Oy:n nykyiseen sähköjakeluverkkoon kuuluvia 20 kV ja 0,4 kV ilmajohtoja ja pylväsmuuntamoita. Näiden sijainnit yksilöidään liitteellä.

25.4.2025

Arviointiohjelman perusteella idästä Maurun suunnasta kaava-alueelle johtava, parannettava tiestö risteää Caruna Oy:n sähkönjakeluverkon kanssa. Hankkeen suunnittelussa ja rakentamisessa tulee huomioida alueen sähköverkko. Hankkeen rakennuttajan tulee pyytää Caruna Oy:ltä hankkeen rakentamistoimenpiteiden alle jäävien johtojen ja laitteiden siirtämistä hyvissä ajoin ennen hankkeen rakentamisen aloittamista. Tarvittavat johtosiirrot tehdään Caruna Oy:n toimesta ja siirtokustannuksista vastaa siirron tilaaja. Johtojen siirto edellyttää, että niille järjestyy uusi pysyvä reitti.

Mielipide 1

Mielipiteen esittäjä ihmettelee irlantilaisen hankkeen miettimistä Ranualla, koska hankkeesta ei paikallinen asukas saa energiaa ja tuotannosta poistuvat voimat jäävät luonnonympäristöön monumenteiksi.

Mielipide 2

Mielipiteen esittäjä näkee, että paras vaihtoehto on VE0 eli että hanketta ei toteuteta. Tuulivoimala-alue ja tuulivoimalat on ehdotettu sijoitettaviksi aivan liian lähelle asutusta, noin 2 km päähän Maurun kylästä. Välkehaitta tulee olemaan merkittävä, sillä yleensä välkevaikutusta havaitaan 1–3 kilometrin etäisyydellä tuulivoimalasta. Mielipiteen esittäjä katsoo, että tuulivoimala-aluetta pienennettävä tai siirrettävä lännemmäs. Arviointiohjelman kappaleessa 8.4 esitetty melun ja välkkeen vaikutusalueen on alimitoitettu. Melu- ja välkemallinnuksen tulee kattaa kaikki asuin- ja lomarakennukset 5 kilometrin etäisyydellä tuulivoimala-alueen rajoista, jotta vaikutukset voidaan huomioida.

Mielipide 3 Tuulimyllyistä vapaa Ranua ry

Yhdistys katsoo, että Ranualla 17.3. järjestetty yleisötilaisuus antoi epäuskottavan kuvan hankkeen toteutumisesta, annetun esittelyn ja esitettyihin kysymyksiin annettujen vastausten perusteella. Ranualla loka-marraskuussa 2024 toteutetun asukaskyselyn osalta hankkeesta vastaava totesi, että tuloksia ei julkaista. Yhdistys katsoo tämän olevan vastoin hankkeesta vastaavan esittämää pyrkimystä avoimuuteen. Yhdistys on Ranuan kunnassa merkittävä hankkeeseen liittyvä sidosryhmä eikä sitä kuitenkaan ole pyydetty hankkeen YVA-menettelyn seurantar ryhmään.

Yhdistys tuo esiin seuraavat huolenaiheet: Tuulivoima-alueen välittömässä läheisyydessä on Natura-alue Simojoki ja myös Euroopan mittakaavassa merkittävä soidensuojelualue Litokaira on lähellä. Tuulivoimasta on haittaa elinkeinoille, joista mielipiteen esittäjä erityisesti mainitsee porotalouden, metsätalouden ja matkailun. Huoltotiet ja voimalat pirstovat alueen kuivat kangasmaastot. Haittavaikutukset ulottuvat linnustoon, eläimiin, metsästykseseen, marjastukseen ja ihmisiin. Maisemahaitan lisäksi aiheutuu melu- ja välkehaittaa sekä haittaa infraäänestä. Porojen laidunalueita poistuu

25.4.2025

ja laidunpaine kylien alueelle aiheuttaa merkittäviä sosiaalisia vaikutuksia. Korvaavia laidunalueita on paliskunnan alueella vaikea löytää jo rakennettujen hankkeiden ja yhteisvaikutuksena suunniteltujen tuulivoimahankkeiden ja Suhangon kaivoshankkeen myötä. Yhdistys vaatii, että hankkeiden yhteisvaikutukset selvitetään huolellisesti YVA-menettelyssä.

Yhdistys katsoo, että YVA-menettelyssä tulee selvittää vaikutukset alueen kiinteistöjen arvoon samalla tavoin kuin oli puhuttu tehtävän Näätäaavan e-metanoli- ja tuulivoimahankkeen osalta hankkeen yleisötilaisuudessa Ranualla 10.3.2025.

Yhdistys katsoo, että hankkeen suunnittelu tulee keskeyttää ja että YVA-menettelyssä valittava vaihtoehto VE0 eli että hanketta ei toteuteta.

Mielipide 4

Mielipiteen esittäjä toteaa, että tieverkosto ja tuulivoimalat sijoittuvat alueen jokaiselle kuivalle maalle, vain suot on jätetty koskemattomaksi eikä alueella siten enää ole mahdollista liikkua vapaasti etäämpänä tuulivoimalat-alueesta.

Mielipiteen esittäjä katsoo, että tuulivoimaloiden minimietäisyys kaksi kilometriä vakituiseen asutukseen on liian pieni. Välke, valot, infraäänit tulevat vaikuttamaan vakituisten ihmisten elinoloihin. Usean samanaikaisen hankkeen yhteisvaikutus alueen asukkaisiin liian suuri haitta. Mielipiteen esittäjä ilmaisee hankkeen kuormittavan mm. alueen vanhuksia ja muita vakituksia asukkaita: Heillä on huoli terveydestä sekä mielen hyvinvoinnista. Lisäksi hanke huolestuttaa ulkopaikkakuntaisia, joilla on ystäviä alueella, sekä lomalaisia.

Mielipiteen esittäjä tuo esiin asuinkiinteistöjen arvon laskun, varsinkin suurten samanaikaisten hankkeiden yhteisvaikutuksena, ja epäilee, että tuskin kukaan enää haluaa ostaa taloa alueelta. Lisäksi investoinnit tai liiketoiminnan suunnittelu ovat pysähdyksissä. Paluumuuttajana on rakennettu, suunniteltu tulevaisuutta puhtaassa ja erämaahan verrattavissa luonnossa, unelmat on jouduttu jättämään odottamaan päätöstä tuulimyllyistä. Useamman vuoden odotus on edessä eikä uskalla jatkaa liiketoiminnan suunnittelua. Mielipiteen esittäjä toteaa, että luonto tarjoaa matkailijoille ja erästäjille aitoja luonnon kokemuksia. He hakevat hiljaisuutta, revontulia, pimeyttä, lintujen laulua.

Mielipiteen esittäjä kuvaa, että alueella ei ole valosaastetta, melua eikä ruuhkia, ja että alueella on ollut tähän asti turvallista elää ja liikkua. Tieverkosto mahdollistaa enemmän kulkijoita tälle kylälle, jolloin maaseudun turvallinen rauha rikkoontuu.

Arviointiohjelman virkistyskäyttökartasta puuttuu Korkiakummun kota ja kämppä.

Tuulivoimala-alueella on maalintujen asuinpaikkoja, varsinkin metsoja on alueella paljon. Hirvieläimiä on alueella myös runsaasti. Mielipiteen esittäjä toteaa, että tuulimyllyjen

25.4.2025

myötä eläimet kaikkoavat, metsästysharrastuksen ja metsästysseuran toiminnan edellytykset vähenevät tai häviävät. Rakennettava tieverkosto mahdollistaisi laittoman tielle metsästämissä (jos vielä eläimiä alueella on) ja metsästyksen eettisyys katoaa, kun siitä tulee liian helppoa.

Mielipiteen esittäjä tuo esiin, että marjojen, sienien ym. puhtaiden luonnon tuotteiden keräämistä ei uskalleta tehdä tuulimyllyjen läheltä.

Mielipiteessä esitetään lisäksi petolintuja koskevia tietoja. Mielipiteen esittäjä katsoo, että eläinten ja lintujen selvityksiä tulee tehdä pidemmällä aikavälillä kuin arviointiohjelmassa on suunniteltu ja ottaa huomioon vuosittaiset kannanvaihtelut. Luonnonsuojelualueiden läheisyys ja Simojoki tulee ottaa huomioon, koska vaikutukset ulottuvat myös niihin.

Mielipide 5 Kemin Seudun Luonnonsuojeluyhdistys ry

Mielipiteen esittäjä Kemin Seudun Luonnonsuojeluyhdistys on Suomen Luonnonsuojeluliiton paikallisyhdistys, toimialueenaan Kemi, Keminmaa ja Simo.

Yhdistys toteaa, että Suomen luonnonsuojeluliitto kannattaa tuulivoimaa oikein sijoitettuna, huomauttaen kuitenkin, että syrjäisiin seutuihin kohdistuvat hankkeet, jotka eivät aiheuta määrällisesti suurta vastustusta ihmisten vähyyden vuoksi, vaikuttavat suuremmassa määrin luontoarvoihin kuin rakennettuun ympäristöön. Luontokato on yhtä todellista kuin ilmastonmuutos eikä ole perusteltua aiheuttaa toista korjattaessa toista. Yhdistys katsoo, että syrjäisille seuduille sijoitettaessa tulee erityistä huomiota kiinnittää alueen luonnolliseen valo- ja äänimaailmaan ja sen muutoksen aiheuttamiin luontovaikutuksiin. Valohaittaa lieventäviä toimenpiteitä kuten valojen tutkaohjausta tulee tarkastella.

Luonnontilaisina suojeltuja metsiä on tuulivoimala-alueella useita. Näitä metsiä on Etelä-Lapin alueella vähän. Ne ovat kanalinnuille, erityisesti metsolle sopivia ympäristöjä. Metson käytöksen on tutkimuksissa todettu muuttuvan satojen metrien säteellä tuulivoimaloista. Tällä voi olla vaikutusta populaation tasoon. Mahdollisuus populaation kasvulle tulee säilyä, koska alue on sille otollista. Yhdistys katsoo, että tuulivoimaloita ei tule sijoittaa luonnontilaisten metsien läheisyyteen ja että kanalintujen populaatiovaikutuksiin tulee kiinnittää huomiota.

Vaikutukset uhanalaisiin petolintuihin tulee arvioida reviirikäyttämisen perusteella myös voimajohdon vaihtoehtojen reittien osalta. Populaatiovaikutukset muiden hankkeiden kanssa (Lyypäkki, Näätäaapa) tulee arvioida. Etenkin suuret petolinnut lisääntyvät populaatiotasolla hitaasti ja soidensuojelualueet ympäröivine laajoine, metsäisine ja ihmisasuttamattomine alueineen ovat lajeille otollista elinympäristöä.

25.4.2025

Hankkeen voimajohdot muodostavat esteen kansainvälisten linnustoalueiden saavutettavuudelle sijoituessaan poikittain Runkaus-Saariaapa-alueen ja Litokairan väliin sekä muuttosuuntiin nähden. Yhdistys toteaa, että tieto muuttoreiteistä Lapin alueen mantereella on vaillinaista, eikä voida varmuudella sanoa, miten muutto hankealueella tapahtuu. Erityisesti reitit SVEA ja SVEB ovat ongelmallisia kansainvälisten linnustoalueiden läheisen sijainnin ja Runkauksen luonnonpuiston arvojen kannalta. Yhdistys katsoo, että voimajohdon toteuttamisen vaihtoehtoina tulisi tarkastella maakaapelointia tai teiden varsia ja olemassa olevia voimajohtokäytäviä. Myös luonnontilaisten vesistöjen ylitysten välttämistä tulisi tarkastella. Yhdistys katsoo, että voimajohdon rakentamisen tulee olla osa hankkeen toteuttamiskelpoisuuden arviointia.

Vaikutus ekologiseen kytkeytyvyyteen Litokairan, Runkauksen ja Martimoaavan suhteen tulee arvioida ottaen huomioon alueen muut hankkeet. Ekologiset yhteydet ja yhteystarpeet tulee selvittää, jotta vaikutuksia niihin voidaan arvioida ja poistaa sijainnin ohjauksella. Tämä tarkastelu tulee tehdä laajasti ottaen huomioon muut 50 km säteellä olevat hankkeet. Yhdistys huomauttaa, että Ruonasuon tuuli- ja aurinkovoimahanke Simossa ja Hiilinevan aurinkovoimahanke Simossa puuttuvat muita tarkasteltavia hankkeita koskevalta listalta. Yhdistys pyytää kiinnittämään huomiota, että Lyypäkin hankealueella on entisillä turvesoilla nykyisin kosteikkoa.

Linnusto- että luontoselvityksiä varten on yhden kauden kattaminen riittämätöntä, erityisesti linnustovaikutusten kannalta. Yhdistys viittaa Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointia koskevaan ympäristöministeriön ohjeeseen, etenkin luontoselvityksen maastotöiden aikataulun suunnittelun osalta: "Yksi maastokausi ei kuitenkaan ole riittävä" kaikkien lajien tai lajiryhmien luotettavaan havainnointiin." (Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi, päivitetty ohje, s. 43). Yhdistys toteaa, että kasvien esiintymien ja kanalintujen kannanvaihtelu on suurta, ja erityisesti petolintujen osalta reviirikäyttäytymisseurantaa tulee uusimpien tutkimustulosten mukaan tehdä useamman vuoden ajan. Lisäksi yhdistys pyytää avaamaan, mitä "asianmukainen törmäysmallinnus" käsittää.

Voimaloiden sijoittamista ojittamattomien soiden ja luonnontilaisten purojen läheisyyteen tulee välttää. Laajoja luonnontilaisia aapasaita tulisi huomioida maisemallisesti arvokkaina kohteina, joissa ympäristöministeriön maisemavaikutusten arvioinnin päivityksen (2024) mukaan tuulivoima ei ole luonnollinen osa maisemaa.

Inventoinnit tulee tehdä ja osoittaa kaikille suunnitelluille voimalapaikoille ja niiden välittömään läheisyyteen, ei vain arvoarvioinnin pohjalta.

Uusia teitä tulee pirstoutumisen minimoimiseksi tehdä mahdollisimman vähän.

25.4.2025

Yhdistys pyytää huomioimaan Lapin liiton aurinko- ja tuulivoimaselvityksestä jätetyt SLL Lapin piirin ja Paliskuntain yhdistyksen eriävät mielipiteet ja lausunnot sekä erityisesti Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen viranomaislausunnon, joissa käsitellään selvityksen puutteita. Nyt kyseessä olevan hankkeen kannalta keskeisiä puuttuvia selvityksiä ovat vaikutukset suuriin päiväpetolintuihin ja ekologisiin yhteyksiin. Yhdistys toteaa, että selvityksessä käytetty 2 km puskurietäisyys petolintujen tunnettuihin pesiin on käytännössä todettu riittämättömäksi, koska Vaalassa on ensimmäinen maakotka Suomessa tiettävästi kuollut tuulivoimalatörmäykseen.

Yhteisviranomaisen lausunto arviointiohjelmasta

Hankekuvaus

Arviointiohjelman mukaan hanke käsittää sekä tuulivoiman että aurinkovoiman tuotantoa. Hankkeen tarkoitus esitetään yleispiirteisesti ja suppeasti kansallisen tuulivoimakapasiteetin nostamisena ja energia- ja ilmastopoliittisten tavoitteiden toteuttamisena. Arviointiohjelmasta ilmenee suppeasti, että hankkeesta vastaavan motiivina on hankekehitys. Yhteisviranomaisen katsoo, että hankkeesta vastaavana toimivaa, Suomessa rekisteröityä yhtiötä koskevia yleisiä kuvailutietoja olisi hyvä esittää arviointiselostuksessa. Tuulivoimala-alueen soveltuvuutta tuulivoiman tuotantoon kuvataan yleispiirteisesti. Yhteisviranomaisen pyytää hankkeesta vastaavaa avaamaan arviointiselostuksessa nyt varsin suppeasti esitettyjä perusteluja hankealueen soveltuvuudelle tuulivoiman tuotantoon. Hankkeen arvioitu suunnittelu- ja toteuttamisaikataulusta on selkeästi ja riittävästi kuvattu.

Arviointiohjelmassa on esitetty alustava tuulivoimaloiden sijoittelu, huoltoteiden sijoittelu rakennettava ja perusparannettava tiestö eriteltynä, sähköasema-alue, akkualue ja aurinkovoiman selvitysalue tuulivoimala-alueen sisällä. Tulotiet hankealueelle on esitetty parannettavina teinä. Yleispiirteiset tiedot tuulivoimalan rakenteesta ja koosta sekä vaihtoehtoisista perustamistavoista on esitetty. Suunnitellut tuulivoimalapaikat on numeroitu esitetyissä kartoissa ja liitekartoissa. Aurinkovoimarakentamisen mahdollinen sijoittuminen hankealueella todetaan sanallisesti ja kartoilla, mutta aurinkovoimaan liittyvien rakenteiden sijainteja ja perustamistapoja ei eritellä. Yhteisviranomaisen katsoo, että mikäli hankealueelle aiotaan toteuttaa aurinkovoimala-alue, tulee tästä osasta hanketta kertoa jo arviointiselostuksen hankekuvauksessa tarkemmin ja lisätä siitä aiheutuvat vaikutukset ja niiden tarkastelu osaksi arviointiselostusta.

Arviointiohjelmassa kuvataan useassa kohdassa hankkeen edellyttämää rakentamista. Kuvaukset poikkeavat toisistaan. Yhteisviranomaisen viittaa lukuun 2 Hankkeen yleiskuvaus (tuulivoimaloita, sähköasema, huoltotiet ja maakaapelointi), tiivistelmä (tuulivoimaloita, sähköasema, sähkövarastointi, huoltotiet, maakaapelointi ja

25.4.2025

aurinkovoima-alue), lukuun 3 Arvioitavat vaihtoehdot: karttakuva 3–1 (akkualue, jota ei sanallisissa kuvauksissa esiinny), lukuun 4 Hankkeen tekninen tausta (uudet nimetyt rakenteet: aurinkopaneeleita, aurinkovoimaloiden invertterialueita, aurinkovoima-alueen huoltoteitä ja huoltorakennus, sähköasemia ja aitaus sekä tilapäisiä varastointi-, pysäköinti- ja työmaaparakkialueita, joita ei ilmene tarvittavan tuulivoiman rakentamiseksi). Yhteisviranomainen katsoo, että arviointiselostuksessa kaikki hankkeeseen liittyvä rakentaminen tulee yksilöidä hankekuvauksen yhteydessä.

Yhteisviranomainen pyytää kuvaamaan kaikki voimajohdon rakenteet ja rinnakkaisten voimajohtojen sijoittumisen tekstissä ja täydentämään voimajohdon korkeudet periaatekuviin. Lukuun 4.7.2. on jäänyt voimajohdon jaksojen nimeämiseen kuvien ja tekstin välisiä virheellisyyksiä. Yhteisviranomainen suosittaa parantamaan suojelualueita esittelevissä karttakuvissa (kuvat 23–1 ja 23–2) suojeluohjelma-alueiden ja soidensuojelun täydennysehdotuksen visuaalista erottuvuutta. Kaikilla karttakuvilla tulee esittää keskeisten karttamerkintöjen seloste, myös liitteinä olevilla kartoilla.

Yhteisviranomainen huomauttaa, että Fingridin kantaverkkoa koskeva Petäjäskoski - Nuojuankangas 440 kV:n voimajohtohanke on jaettu kahdeksi erilliseksi suunnittelu- ja rakennushankkeeksi. Herva-Nuojuankangas 400 kV -osuuden arvioidaan valmistuvan vuonna 2027. Rahaselän tuulivoimahankkeen voimajohtoreittivaihtoehdot sijoittuvat Petäjäskoski-Herva 400 kV -osuuden yhteyteen. Tämä hanke on Fingridin mukaan viivästynyt. Yhteisviranomainen pyytää kiinnittämään huomiota siihen, että voimajohdon toteuttaminen vielä rakentamattoman kantaverkon osuuden yhteyteen voi käytännössä tarkoittaa uuden maastokäytävän tarkastelua YVA-menettelyssä.

Maankäyttötarve ja maa-ainesten otto

Hankkeen kohdeympäristö on pääosin metsä- ja suoluontoa, joiden ohella hanke kohdistuu osittain käytöstä poistuneelle turvetuotantoalueelle. Yhteisviranomainen katsoo, että arviointiselostuksessa hankkeen maankäyttötarve tulee yksilöidä hankekuvauksen yhteydessä. Tässä yhteydessä tulee esittää puuston raivausala ja maaperän muokkaustarve, mukaan lukien vähäpuustoiisiin, turvepainotteisiin suoluontotyyppeihin kohdistuvan rakentamisen pinta-ala ja tilapäiseen käyttöön voimakkaammin muokattavat alueet. Hankkeen vaikutusten arvioimiseksi on tarpeen tietää muokattava maa-ala, jolta kasvillisuus poistetaan ja jolla veden virtaaminen muuttuu.

Arviointiselostuksessa tulee myös esittää voimajohdon ja sen rakentamisen edellyttämä puuston raivausala sekä maaperän muokkaustarve johtokäytävien laajentamisalalta ja uusien johtokäytävien alalta. Siltä osin kuin hankkeen vaihtoehtoiset voimajohtoreitit ylittävät Lumiaavan turvetuotantoalueen, tulee eritellä tälle alueelle kohdistuva maanmuokkaustarve. Yhteisviranomainen näkee, että riittävän tarkan käsityksen

25.4.2025

saaminen YVA-menettelyssä arvioitavasta hankkeesta sekä sen maankäyttötarpeesta on YVA-menettelyn tarkoituksenmukaisen toteuttamisen olennainen edellytys. Lisäksi yhteysviranomaisen pyytää kiinnittämään huomiota siihen, että yli 15 kilometrin pituinen 400 kV:n voimajohto itsessään edellyttää YVA-menettelyn. Siitä syystä voimajohdon osa hankkeesta tulee kuvata ja sen vaikutukset arvioida niin yksityiskohtaisesti kuin sillä olisi oma YVA-menettelynsä.

Yhteysviranomaisen toteaa, että maa-ainesten otto on osa hanketta. Arviointiohjelman mukaan tavoitteena on hyödyntää tuulivoimala-alueelta saatavia maa-aineksia ja niiden määrää ja laatua on tarkoitus selvittää arviointiselostukseen. Arviointiohjelmassa ei ole kuvattu, miten hankealueen soveltuvuutta maa-ainesten ottoon on tarkoitus selvittää. Yhteysviranomaisen katsoo, että olemassa olevat aineistot voivat olla arvioinnin lähtökohta, mutta maa-ainesten ottamiseen liittyen tulee tehdä tarkempia selvityksiä hankealueen soveltuvuudesta maa-ainesten ottamiseen. Alustavat ottopaikat ja ottamisesta aiheutuvat vaikutukset tulee tunnistaa ja esittää arviointiselostuksessa. Maa-ainesten tarvetta ja niiden saatavuutta koskevan selvitystyön tulee kattaa hankealueella sijaitsevan turvetuotantoalueen olosuhteisiin soveltuvan aurinkovoiman tuotannon tarpeet. Mikäli aineksia on tarpeen tuoda hankealueen ulkopuolelta, on tulisi tässäkin tapauksessa esittää arvio aineiden saatavuudesta vähintään yleisellä tasolla, sillä hankkeen toteuttaminen vaatii huomattavan määrän maa-aineksia, ja aineiden saatavuuteen taas vaikuttavat muut hankkeet, joiden rakentamistoimenpiteissä tarvitaan runsaasti maa-aineksia.

Hankkeen vaikutukset arvioidaan tuulivoimala-alueen maa-ainespotentiaalin lisäksi lähialueiden maa-ainesten ottoalueisiin ja maa-ainesten ottoon varattuihin alueisiin. Arviointiohjelman mukaan vaikutustenarviointi perustuu tarvittavan maa-aineksen laskennalliseen määrään ja laatuun kuten esimerkiksi, että yhden voimalapaikan rakentamisessa tarvitaan n. 7 000–10 000 irtokuutiota (i-m^3) maa-aineksia.

Voimalapaikkojen perustamisen ohella maa-aineksia tarvitaan huomattava määrä tuulivoimala-alueen tiestön perusrakennuksiin ja kokonaan uuden tiestön rakentamiseen. Arviointiohjelmassa ei tätä määrää ole selkeästi esitetty.

Yhteysviranomaisen katsoo, että hankkeessa tarvittavien maa-ainesten kokonaismäärä tulee esittää vaihtoehtokohtaisesti eriteltynä. Tarvittavien maa-ainesten määrä tulee esittää kiintokuutioina (k-m^3), mikä on maa-aineslaissa ja YVA-laissa käytetty yksikkö.

Hankkeen maankäyttötarve ja maa-ainesten ottotarve on hyvä esittää vaihtoehtokohtaisesti. Yhteysviranomaisen korostaa, että on tärkeää arvioida varsinaisesta ottamistoiminnasta pohjavesiin ja luonnonympäristöön kohdistuvat vaikutukset.

25.4.2025

Jätteet ja kierrätettävät materiaalit

Arviointiohjelmassa on kuvattu hankkeen rakenteiden käytöstä poistoa sekä syntyviä jätteitä ja materiaalien kierrättämistä, uusiokäyttöä ja käyttämistä energiantuotannossa ja raaka-aineena. Jätteiden ja kierrätettävien materiaalien määriä koko elinkaaren aikana ei kuvata. Yhteisviranomaisen katsoo, että arviointiselostuksessa tulee tarkentaa tuulivoimaloiden purkamisesta syntyvien eri jätejakeiden ja kierrätettävien materiaalien määriä koko hankkeen elinkaaren ajalta.

Sijainti

Arviointiohjelmassa todetaan, että hankkeesta vastaava on tehnyt kattavasti maanvuokrauksia tuulivoimala-alueen osalta. Hankealueella olevaa valtion maata ei ole arviointiohjelmassa eritelty. Metsähallituksen lausunnon mukaan tuulivoimala-alueella ei ole Metsähallituksen hallinnassa olevia kiinteistöjä, mutta siihen rajautuu Metsähallituksen liiketoimintojen hallinnassa olevia alueita, jonka ohella tuulivoimala-alueen pohjoispuolella on valtion luonnonsuojelutarkoituksiin varattu kiinteistö (683–404–68–10, METSO). Voimajohdon reittivaihtoehdot sijaitsevat pääosin Metsähallituksen liiketoimintojen hallinnassa olevilla alueilla. Lapin aurinko- ja tuulivoimaselvityksessä 2023–2024 on tunnistettu tuulivoimapotentialialinen alue Karhukumpu (kohdekortti 60), jonka kanssa nyt suunniteltu tuulivoimala-alue on osittain päällekkäinen. Tämä on arviointiohjelmassa tunnistettu.

Arviointiohjelmassa on myös tunnistettu hankkeen sijoittuminen poronhoitolain (848/1990) 2 §:n mukaiselle poronhoitoalueelle. Poronhoitoaluetta koskee sanotun lain 3 §:n mukainen poronhoidon harjoittamisoikeus maan omistus- tai hallintaoikeudesta riippumatta laissa yksilöidyn rajoituksin. Arviointiselostuksessa on syytä esittää, miltä osin hankealue (tuotanto- ja voimajohtoalueet) sijoittuu valtion maalle.

Arviointiohjelmassa on tunnistettu hankkeen sijainti Isosydänmaan paliskunnan alueella ja tuotu esiin paliskunnan alueella laiduntavan toisinaan myös Narkauksen paliskunnan poroja.

Arviointiohjelmassa on tunnistettu lähimmän Ilmatieteenlaitoksen säätutkan sijainti ja Ilmatieteenlaitos lausunnossaan toteaa, että tuulivoimalat eivät vaikuta säätutkien toimintaan. Arviointiohjelmassa on tunnistettu tuulivoimala-alueen sijainti suhteessa lähimpään TV-lähetinasemaan ja eri verkkoyhtiöiden 2G, 3G, 4G ja 5G -verkkojen kantavuuteen. Digita Oy toteaa lausunnossaan, että hankkeen vaikutusalueella ei ole todettu antennitelevisiion vastaanotossa katvealuetta.

25.4.2025

Hankkeen vaihtoehdot

Arviointiohjelmassa on pääosin riittävän laajasti esitelty hankkeen kohtuulliset, vartenotettavat vaihtoehdot, joista yhtenä vaihtoehtona on hankkeen toteuttamatta jättäminen. Vaihtoehtoina esitetään toteuttamatta jättämisen ohella voimalamäärän maksimaalinen toteutusvaihtoehto sekä arvioinnin aikana tehtävien selvitysten myötä tarkentuva, pienemmän voimalamäärän käsittävä vaihtoehto. Yhteysviranomainen näkee myönteiseksi, että muodostetaan uusi vaihtoehto tai uusia vaihtoehtoja arvioinnin aikana laadittujen selvitysten ja saadun palautteen pohjalta.

Voimajohdon reittivaihtoehtojen kuvaus on pääosin riittävä, vaikkakin vaihtoehtojen kuvauksen kannalta olennaisia tietoja on esitetty useassa arviointiohjelman luvussa. Reittivaihtoehdot esitetään tarkasti vasta luvussa 4 Hankkeen tekninen tausta, josta ilmenee, miltä osin voimajohto rakennetaan uuteen maastokäytävään tai uuteen yhteiseen maastokäytävään suunnitteilla olevan toisen voimajohdon kanssa ja missä määrin käytössä olevan voimajohdon rinnalle nykyistä maastokäytävää leventämällä. Maastokäytävien eri osuuksien johtoaukeiden ja johtoalueiden leveydet on merkitty ainoastaan periaatekuviin (kuvat 4–9, 4–10 ja 4–11) ja niihinkin ilman kuvaselitteessä olevaa viittausta kuvan sisältöön tältä osin. Yhteysviranomainen katsoo, että voimajohdon reittivaihtoehtojen maankäyttötarve on hankkeen vaihtoehtoja olennaisesti kuvaavaa tietoa ja että reittivaihtoehtojen eri jaksojen maastokäytävien pituudet ja leveydet tulee yksilöidä sanallisesti. Voimajohdon vaihtoehtojen kuvaamisen osalta on lisäksi toivottavaa, että reitit kuvataan vaihtoehtoja käsittelevässä luvussa tyhjentävästi.

Molemmissa hankkeen toteuttamisen vaihtoehdoissa todetaan kartoitettavan mahdollisuutta aurinkovoiman rakentamiseen. Yksilöityjä vaihtoehtoja aurinkovoiman osalta ei esitetä. Yhteysviranomainen ja hankkeesta vastaava keskustelivat aurinkovoimarakentamisen sisällyttämisestä arviointiohjelmaan sen valmisteluvaiheessa. Yhteysviranomainen pitää myönteisenä, että aurinkovoiman tuotantomahdollisuuksia selvittäminen tuodaan esille arviointiohjelmassa, koska hankkeessa joka tapauksessa asiaa selvitetäisiin. Karttakuvien esitystapaa on keskustelun perusteella hyvin tarkistettu aurinkovoima-alueen sijainnin osalta. Aurinkovoimarakentamista koskevan vaikutusten arvioinnin suunnittelua ei kuitenkaan lainkaan käsitellä arviointiohjelmassa. Tästä syystä kokonaisvaikutelma jää hataraksi. Vaikutusten arvioinnin suunnitteluvaiheessa on olennaista olla saatavilla riittävät tiedot menettelyssä tarkasteltavasta hankkeesta ja sen edellyttämästä rakentamisesta. Yhteysviranomainen katsoo, että nykytilaselvitykset tulee laatia sellaisella tarkkuudella, että on mahdollista arvioida tuulivoimala-alueella mahdollisesti toteutettavan aurinkovoiman tuotannon edellytyksiä ja vaikutuksia ympäristöön, myös yhdessä tuulivoimaa koskevien arviointien kanssa.

25.4.2025

Kemin Seudun Luonnonsuojeluyhdistys katsoo, että tuulivoimaloita ei tule sijoittaa alueen luonnontilaisten metsien läheisyyteen, joista useat ovat suojeltuja. Nämä metsät tarjoavat elinympäristöjä metsäkanalinnuille, etenkin alueen metsoille. Samoin tulee välttää voimaloiden sijoittamista ojittamattomien soiden ja luonnontilaisten purojen läheisyyteen.

Voimajohdon reittivaihtoehtojen SVEA ja SVEB sijoittumiseen kansainvälisten linnustoalueiden ja Runkauksen luonnonpuisto lähelle kiinnitetään mielipiteissä huomiota. Hankkeen voimajohdot sijoittuvat poikittain Runkaus-Saariaapa- ja Litokairan alueiden väliin. Kemin Seudun Luonnonsuojeluyhdistys näkee nykyisten kantaverkon voimajohtojenkin vaikuttavan olennaisesti Runkauksen alueen luonnontilaisuuteen ja esittää tarkasteltavaksi voimajohdon maakaapelointia tai sijoittamista teiden varsille sekä olemassa oleviin voimajohtokäytäviin. Yhdistys näkee myös, että luonnontilaisten vesistöjen ylitysten välttämistä tulisi tarkastella.

Hankkeen liittyminen muihin hankkeisiin

Arviointiohjelmassa tulee YVA-asetuksen mukaan esittää myös tiedot hankkeen liittymisestä muihin hankkeisiin ja arvio hankkeen suunnittelu- ja toteuttamisaikataulusta. Yhteisviranomaisen toteaa, että hankkeella on liittymäpintaa Saunakummun sähköaseman rakennushankkeeseen ja sen toteuttamisaikatauluun, kuten myös Petäjäskoski-Herva 400 kV -voimajohtohankkeen aikatauluun. Arviointiselostuksessa on hyvä käyttää voimajohtohankkeen päivitettyä nimeä ja todeta hankkeen ajantasainen suunnittelutilanne. Samoin on hyvä tehdä Saunakummun sähköasemalle tulevan kantaverkkoliittymän osalta. Yhteisviranomaisen tietojen mukaan Nassakan tuulivoimahankkeen voimajohdon yksi reittivaihtoehto kohdistuu Rahaselän tuulivoimala-alueelle. Yhteisviranomaisen kehottaa yhteissuunnitteluun tältä osin. Aurinkovoiman tarkastelualue sijoittuu Hirviojanaavan turvetuotantoalueelle, jolle toiminnanharjoittajalla on Pohjois-Suomen ympäristölupaviraston 29.12.2011 myöntämä toistaiseksi voimassa oleva ympäristölupa nro 135/11/1. Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tietoon ole tullut ilmoitusta turvetuotannon lopettamisesta. Voimajohdon reittivaihtoehdot VEB ja VEC ylittävät Lumiaavan turvetuotantoalueen.

Arviointiohjelmassa on esitetty hankkeen läheisyyteen sijoittuvia tuuli- ja aurinkovoimahankkeita sekä Suhangon kaivoshanke ja suunnittelussa olevia voimajohtohankkeita. Yhteisviranomaisen toteaa, että olemassa olevien voimajohtojen sekä, siltä osin kuin muita tuulivoimahankkeita sisältyy yhteisvaikutusten arviointiin, on niiden voimajohtoreittivaihtoehdot hyvä huomioda kokonaiskuvan hahmottamiseksi.

Arviointiselostukseen tulee päivittää hankkeen kannalta olennaisten muiden hankkeiden toteuttamisaikataulua koskevat tiedot, kuten ainakin Saunakummun sähköaseman rakentamisaikataulu ja Petäjäskoski-Herva 400 kV -voimajohtohankkeen tilanne.

25.4.2025

YVA-menettelyn sovittaminen yhteen muiden lakien mukaisiin menettelyihin**Tuulivoimaosayleiskaavoitus**

Ranuan kunta on aloittanut alueidenkäyttölain (132/1999) 77 a §:n mukaisen tuulivoimaosayleiskaavan laatimisen tuulivoimala-alueelle. Voimajohdon alueelle ei ole esitetty laadittavaksi kaavaa. Hankkeen tuulivoimaosayleiskaava laaditaan erillisenä menettelynä, mutta aikataulullisesti yhteensovittettuna YVA-menettelyn kanssa. Tavoitteena on laatia YVA-menettelyn selvitykset siten, että niiden pohjalta voidaan laatia tuulivoimaosayleiskaava. Yhteysviranomainen pitää tätä toimintaperiaatetta hyvänä. Tulee kuitenkin varautua siihen, että tarvittaessa kaavoitusta varten tarvittavia selvityksiä tulee täydentää perustellun päätelmän antamisen jälkeen.

Luonnonsuojelulain mukainen Natura-arviointi

Luonnonsuojelulain (9/2023) 34 §:n mukaan Natura 2000 -verkostoon kuuluvan alueen suojelun perusteena olevia luonnonarvoja ei saa merkittävästi heikentää. Uusiutuvan energian tuotantolaitosten kohdalla luonnonarvoihin kohdistuvaa heikentävää vaikutusta tulee arvioida ympäristövaikutusten YVA-menettelyn yhteydessä luonnonsuojelulain 35.4 §:n nojalla (ns. Natura arviointi sekä edeltävä Natura-arvioinnin tarpeellisuuden selvitys).

Arviointiohjelman liitteenä on Natura-arvioinnin tarpeellisuuden selvitys koskien seuraavia Natura 2000 -alueita: Runkaus (FI1301601), Saariaapa – Hattuselkä (FI1301612) ja Simojoki (FI1301613). Selvityksessä todetaan, että Rahaselän tuulivoimahanke ei yksistään tai tarkasteltuna yhdessä muiden hankkeiden ja suunnitelmien kanssa todennäköisesti merkittävästi heikennä tarkasteltujen Natura 2000 -alueiden niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alueet on sisällytetty Natura 2000 -suojelualueverkostoon. Yhteysviranomainen pitää tätä näkemystä perusteltuna ja yhtyy esitettyyn näkemykseen Runkauksen ja Saariaapa-Hattuselän Natura 2000 -alueiden osalta. Myös Metsähallitus yhtyy Natura-arvioinnin tarpeellisuuden selvityksen johtopäätökseen. Yhteysviranomainen katsoo, että Runkauksen ja Saariaapa-Hattuselän Natura 2000 -alueiden osalta Natura-arviointia ole tarpeen tehdä.

Arviointiohjelman mukaan YVA-menettelyssä tarkastellaan mahdollisuutta aurinkovoimarakentamiselle. Yhteysviranomainen toteaa, että tätä mahdollisuutta ei lainkaan käsitellä Natura 2000 -verkostoon kohdistuvia vaikutuksia käsittelevässä selvityksessä. Yhteysviranomainen katsoo, että tehtyä selvitystä voidaan soveltaa aurinkovoiman vaikutusten poissulkemiseen, suojeluperustelajisto huomioiden. Natura-arvioinnin tarpeellisuuden selvityksessä on voitu sulkea pois Runkauksen ja Saariaavan-Hattuselän Natura 2000 -alueisiin kohdistuvat vaikutukset pitkälti jo tuulivoimala-alueen ja Natura 2000 -alueiden välisen etäisyyden ja valuma-aluejaon perusteella, kun taas.

25.4.2025

Simojoen Natura 2000 -alueen osalta hankkeen vaikutusten poissulkeminen on edellyttänyt tarkempaa tarkastelua hankkeen sisältämien toimenpiteiden ja valuma-alueen muun toiminnan osalta. Yhteysviranomaisen katsoo tästä syystä, että tehdyn selvityksen lopputulema on enemmän riippuvainen siitä, millaisia ja kuinka voimakkaita toimenpiteitä tuulivoimala-alueella tehdään. Koska aurinkovoimarakentamista ei ole avattu arviointiohjelmassa, ei arviota sen vaikutusten laadusta tai merkittävyydestä voida tässä vaiheessa esittää. Yhteysviranomaisen toteaa, että aurinkovoiman osalta Simojoen Natura 2000 -alueeseen kohdistuvia vaikutuksia ei voida sulkea pois tehdyn selvityksen perusteella. Tästä syystä yhteysviranomaisen näkee, että Simojoen Natura 2000 -aluetta koskeva luonnonsuojelulain 35 §:n mukainen Natura-arviointi tulee tehdä arviointiselostuksen laatimisen yhteydessä sikäli, kun aurinkovoimarakentaminen on osa hanketta.

Poronhoitolain edellyttämät menettelyt poronhoitoalueella

Arviointiohjelmassa on tunnistettu poronhoitolain 53 §:n mukainen neuvotteluvollisuus: Suunnitellessaan valtion maita koskevia, poronhoidon harjoittamiseen olennaisesti vaikuttavia toimenpiteitä valtion viranomaisten on neuvoteltava asianomaisen paliskunnan edustajien kanssa. Kuten Metsähallituksen lausunnosta ilmenee, tuulivoimala-alue ei sijoitu valtion maalle, kun taas voimajohdon reittivaihtoehdot kohdistuvat pääosin valtion maalle. Arviointiselostuksessa on syytä esittää, miltä osin hankealue (tuotanto- ja voimajohtoalueet) sijoittuu valtion maalle.

Arviointiohjelman mukaan poronhoitolain 53 §:n mukainen neuvottelu järjestetään arviointiselostuksen laatimisen loppuvaiheessa, kun luonnos vaikutusten arvioinnista on valmis. Yhteysviranomaisen katsoo, että arviointiohjelmaa laadittaessa olisi nykytilan kuvauksen ajantasaisuutta ja laadittavia selvityksiä ja arviointimenetelmiä koskeva neuvottelu voitu pitää. Arviointiohjelmassa esitettyjen tietojen laajuus ja kattavuus ilmentää kuitenkin, että paliskunnalta on pyritty saamaan ja saatu sen poronhoitoa koskevaa ajantasaista tietoa. Lisäksi ilmenee, että on järjestetty tapaamisia. Virallisen neuvottelun muistio olisi kuitenkin tärkeää YVA-menettelyn aineistoa.

Yhteysviranomaisen katsoo, että lakisääteiset neuvottelut tulee aikatauluttaa ja sopia neuvotteluiden ajankohdasta hyvissä ajoin. Mitä pidemmälle syksyä asia venyy, sitä hankalampaa poronhoitajien osallistuminen on poroerotustöiden vuoksi.

Yhteysviranomaisen korostaa, että neuvotteluja ja tilaisuuksia tulee järjestää oikea-aikaisesti ja riittävästi hankkeen suunnittelun edetessä.

Poronhoitolain mukaisen neuvottelun tulokset tulee esittää arviointiselostuksessa.

25.4.2025

Hankkeen edellyttämät suunnitelmat ja luvat

Arviointiohjelmassa on ajantasaisesti tunnistettu hankkeen edellyttämät suunnitelmat ja lupia sekä mahdollisesti tarpeellisia menettelyjä. Arviointiselostuksessa tarkastelu tulee kohdistaa hankkeen oleellisimpiin lupiin ja suunnitelmiin. Mikäli aurinkovoimalan toteuttaminen turvetuotannosta poistuneelle turvetuotantoalueelle sisältyy arviointiselostukseen, tulee sen rakentamisen edellyttämät ja mahdollisesti edellyttämät suunnitelmat ja luvat myös käsitellä.

Lisäksi yhteysviranomainen pyytää kiinnittämään huomiota seuraaviin seikkoihin:

Luonnonsuojelulain 35 §:n mukainen Natura-arviointi on esitetty hankkeen mahdollisesti edellyttämien suunnitelmien ja lupien yhteydessä. Yhteysviranomainen toteaa, että Natura-arviointi kuuluu hankkeen edellyttämien menettelyiden yhteensovittamista käsittelevässä kappaleessa esitettäviin menettelyihin.

Arviointiohjelmassa tarkastellaan tilanteita, joissa ympäristölupaa on haettava tai viranomaiselle tehtävä ilmoitus. Arviointiohjelman mukaan suunnittelun lähtökohta on, että hankkeesta ei synny kohtuutonta räsytystä naapurikiinteistöille. Yhteysviranomainen huomauttaa, että tuulivoimalasta aiheutuviin haitallisiin melu- tai välkevaikutuksiin voidaan tarvittaessa puuttua ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi annettavalla yksittäisellä määräyksellä (ympäristönsuojelulaki 180 §).

Arviointiohjelmassa on tunnistettu, että hankkeen toteuttaminen voi tietyissä tilanteissa vaatia myös vesilain (587/2011) mukaisen vesitalouslupan hakemista tai vesilain mukaisen poikkeamislupan hakemista. Yhteysviranomainen korostaa, että poikkeamista lähteen luonnontilan vaarantamiskiellosta voidaan edellyttää, vaikka hanke itsessään ei vaatisikaan vesilain 3 luvun 2 §:n perusteella vesitalouslupaa. Arviointiohjelmassa on tunnistettu maa-aineslain (555/1981) mukaisen maa-aineslupan ja ympäristönsuojelulain (527/2014) mukaisen ympäristölupan tarve hankkeen rakentamiseen liittyvän maa-ainesten ottamisen osalta. Yhteysviranomainen muistuttaa, että Ranuan kunnan alueella maa-ainesten ottamiseen liittyvissä hakemuksissa ja luvissa toimivaltainen lupaviranomainen on Rovaniemen kaupungin ympäristölautakunta, joka toimii Ranuan kunnan ympäristönsuojeluviranomaisena.

Pelastuslaitos toteaa lausunnossaan antavansa tarvittaessa hankkeen rakenteellisen paloturvallisuuden suunnitteluratkaisuja koskevan rakennuslupalausunnon.

Suomessa ei ole voimassa erityislainsäädäntöä koskien tuulivoimalan purkamista. Yhteysviranomainen katsoo, että arviointiselostuksessa on tarpeen tuoda esiin purkamisen eri tahojen vastuut voimassa olevan lainsäädännön näkökulmasta (hankkeesta vastaava, maaomistaja, kunta, valtio).

25.4.2025

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ovat osa alueidenkäytön suunnittelua alueidenkäyttölain (132/1999) 24 §:n mukaan. Valtakunnallisilla alueidenkäyttötavoitteilla ei ole välittömiä oikeudellisia vaikutuksia, vaan niiden vaikutukset yksittäiseen rakennushankkeeseen ja maankäyttöön välittyvät kaavoituksen kautta kaavoille laissa säädettyjen sisältövaatimusten rajoissa.

Arviointiohjelmassa esitetään, että hanke edistää erityisesti energiahuollon uudistusta ja muutosta kohti vähähiilistä yhteiskuntaa. Lisäksi arviointiohjelmassa esitetään luettelo valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista, jotka ainakin vaikuttavat hankkeen suunnitteluun. Yhteysviranomaisen katsoo, että arviointiohjelmassa on tunnistettu hanketta koskevia valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita riittävällä tavalla. Parhaiten hankkeella edistetään yhteisviranomaisen käsityksen mukaan uusiutumiskykyisen energiahuollon tavoitetta tuulivoimaloiden sijoittamisesta ensisijaisesti keskitetysti usean voimalan yksiköihin. Arviointiohjelmassa on mainittu joitakin tavoitteita, jotka eivät yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan koske arviointiohjelman mukaista hanketta. Esimerkiksi tavoitteiden "Varaudutaan sään ääri-ilmiöihin ja tulviin sekä ilmastomuutoksen vaikutuksiin" ja "Uusi rakentaminen sijoitetaan tulvavaara-alueiden ulkopuolelle tai tulvariskien hallinta varmistetaan muutoin" yhtymäkohtia hankkeeseen on syytä avata, jos sellaisia tarkemmassa tarkastelussa ilmenee.

Yhteysviranomaisen katsoo, että elinvoimaista luonto- ja kulttuuriympäristöä sekä luonnonvaroja koskevat tavoitteet ovat hankkeen kannalta tärkeitä ja että tavoitekokonaisuuden edistäminen on hankkeen kannalta ensiarvoista. Tavoitteet sisältävät valtakunnallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvojen turvaamisen, luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaiden alueiden ja ekologisten yhteyksien säilymisen, virkistyskäyttöön soveltuvien alueiden riittävydestä huolehtimisen ja luonnonvarojen kestävä hyödyntämisen. Tavoitekokonaisuus kattaa seuraavat inventoinnit: valtakunnallisesti arvokkaat arkeologiset kohteet (VARK 2024), valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet (VAMA 2021) ja valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt (RKY 2009). Kyseisiä kohteita ei esiinny hankkeen lähivaikutusalueella. Myös metsätalouden kannalta merkittävien alueiden säilyminen voi liittyä hankkeeseen. Arviointiselostukseen on hyvä yksilöidysti tavoite kerrallaan kirjata, miten hanke edistää sitä koskevia valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita. Valtioneuvoston päätöksessä valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista kirjattujen tavoitteiden taustaan ja tarpeeseen on hyvä tutustua.

25.4.2025

Ympäristön nykytila, arvioitavat ympäristövaikutukset ja arviointimenetelmät

Yhteysviranomainen ottaa seuraavaksi kantaa arviointiohjelman laajuuteen ja tarkkuuteen koskien esitettyä nykytilan kuvausta sekä ehdotusta arvioitavista ympäristövaikutuksista ja niiden selvittämistä.

Väestö

Arviointiohjelmassa on käsitelty väestöä pääosin asuinrakennuksia koskevien tietojen avulla. Yhteysviranomainen huomauttaa, että Lapin asukasluvulla ja sen trendillä ei ole hankkeen kohdealueen kuvaajana kovin keskeistä merkitystä. Lapissa on 21 kuntaa. Lisäksi Lapin kunnissa on merkittävä määrä vapaa-ajan asukkaita.

Yhteysviranomainen katsoo, että väestöä koskevaa kuvausta tulee täydentää ja suunnata hankkeen vaikutusten kohteena olevan väestön kuvaamiseen. Arviointiselostuksessa tulee lyhyesti käsitellä hankkeen sijaintikunnan väestön kuvaajia kuten väestömäärää. Lisäksi lienee mahdollista hankkia hankkeen tietoja lähivaikutusalueen väestöstä esimerkiksi asukaskyselyn avulla. Väestön kuvauksessa hyödynnetyt lähteet tulee esittää. Yhteysviranomainen suosittaa tarkastelemaan yhdyskuntarakennetta koskevia tietoja väestöä ja asutusta koskevien tietojen yhteydessä, tai hyödyntämään ristiviitteitä maankäyttöä käsittelevään osioon, koska maaseutumaisuus on väestöön sekä ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen liittyvä tekijä.

Tuulivoimarakentamisen ja tuulivoimaloiden toiminnan maisema- ja visuaalisilla vaikutuksilla sekä melu- ja välkevaikutuksilla on vuorovaikutussuhteita ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen. Näitä on hyvä pyrkiä ei vain tunnistamaan, kuten arviointiohjelmassa on alustavasti tehty, vaan myös sanallistamaan ja suhteuttamaan tämä hankealueen nykytilaan.

Ihmisten terveys, elinolot ja viihtyvyys

Yhteysviranomainen käsittelee terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen liittyviä vaikutuksia yhdessä. Näiden ympäristötekijöiden välillä voi olla keskinäisiä vuorovaikutussuhteita. Yhteysviranomainen muistuttaa ympäristöön liittyvistä perusoikeuksista ja varovaisuusperiaatteesta myös ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arvioinnin lähtökohtina.

Arviointiohjelman maiseman kuvauksesta luvussa 14 ilmenee hyvin ihmisten elinoloja koskevia tietoja. Arviointiohjelmassa on hyvin tunnistettu herkkien väestöryhmien rajoitetut mahdollisuudet tehdä valintoja elinympäristön ja liikumisen suhteen. Lähimmät herkille väestöryhmille suunnatut laitokset sijaitsevat yli viiden kilometrin päässä. Yhteysviranomainen katsoo, että arviointiselostuksessa tulee arvioida hankkeen

25.4.2025

vaikutuksia herkkiin ryhmiin myös siitä näkökulmasta, että hankkeen lähivaikutusalueella voi olla kotona asuvia iäkkäitä, mahdollisesti liikuntarajoitteiden vuoksi pihapiiriinsä sidotumpia henkilöitä. Yhteisviranomaisen viittaa arviointiohjelmasta saatuun palautteeseen.

Yhteisviranomaisen katsoo, että ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arviointia varten on internetkyselyn ohella asianmukaista toimittaa tieto kyselystä sekä kyselylomake postitse hankkeen lähivaikutusalueella sijaitsevien asuin- ja lomarakennusten omistajille. Kysely tulisi toimittaa myös lähimmillään noin 7 kilometrin etäisyydellä sijaitsevien Hosion ja Rovastinahon sekä muiden samalla etäisyydellä hankealueesta olevien asuin- ja lomarakennusten omistajille. Kyselystä tulee ilmetä, että se on kohdistettu sekä kiinteistöjen omistajille että niiden haltijoille.

Virkistyskäyttö ja metsästys

Kyselyn sisällön ja kohdentamisen suunnitteluun tuleekin kiinnittää tarkkaa huomioita ja kysely tulee sisällyttää liitteeksi arviointiselostukseen. Yhteisviranomaisen pyytää tässä yhteydessä huomioimaan luonnon virkistyskäytön ja selvittämään etenkin tuulivoimala-alueen merkitystä virkistyskäytön kannalta. Arviointiohjelmasta annetusta palautteesta tätä ulottuvuutta on kosketeltu ja esitetty huomioita hankkeen vaikutuksista virkistyskäytön edellytyksiin. Varsinaisen virkistysalueen statuksen omaavia kohteita kansallis- ja luonnonpuistojen verkoston ulkopuolella on harvassa, mutta se ei merkitse, etteikö luontoalueilla olisi lähiasutuksen kannalta merkittäviä virkistyskäyttöarvoja. Yhteisviranomaisen kehottaa täydentämään virkistyskäyttökarttaan Korkiakummun kodan ja kämpän, johon viitataan palautteessa, sekä selvittämään sen käyttöä.

Arviointiohjelmassa käsitellään metsästystä omassa luvussaan sekä metsäkanalinnustoa linnuston käsittelyn yhteydessä. Tuulivoimala-alueelta metsästettäviä lajeja ovat etenkin hirvi ja metsäkanalinnut. Arviointiohjelmassa todetaan, että tuulivoimalat eivät estä metsästystä. Yhteisviranomaisen katsoo, että alueen merkitystä metsästyksen harjoittamiselle sekä mahdollisten korvaavien alueiden saatavuutta tulee tarkemmin kuvata kuten myös alueen merkitystä hyödynnettävien riistolajien elinympäristönä. Elinympäristön muutos on tunnistettu riistolajeihin kohdistuvana vaikutusmekanismina. Yhteisviranomaisen katsoo, että alueen fyysisestä muutoksesta sekä äänimaailman muutoksesta seuraavaa riistan alueelta väistymisriskiä tulee arvioida ja pohtia väistymisen vaikutusta metsästyksen harjoittamisen edellytyksiin. Näistä seikoista estetään myös arviointiohjelmasta annetussa palautteesta huomioita. Vaikutusten arvioinnin menetelmät tulee kuvata.

25.4.2025

Äänimaisema ja meluhaitat

Arviointiselostuksessa tulee esittää selkeästi mahdolliset eroavuudet melumallinnuksessa käytettyjen ja hankkeen mukaisten voimalatyyppeiden osalta: mm. voimaloiden teho, korkeus ja roottorin halkaisija. Lisäksi on kuvattava perustellusti mallin luotettavuutta hankkeen voimalatyypeille sekä arvioitava, miten eroavuudet vaikuttavat lähtömelutasoon ja melun leviämiseen. Tämä on tarpeen erityisesti siinä tapauksessa, jos mallinnusta ei voida laatia hankkeen maksimivoimalatyypille. Mahdolliset poikkeavuudet ja epävarmuustekijät lähtömelutasossa tulee esittää myös pienitaajuisen melun leviämistä esitettävien laskelmien osalta.

Yhteysviranomainen katsoo, että erityisesti loma- ja vakituksessa käytössä oleviin rakennuksiin kohdistuva meluvaikutus tulee esittää keskiäänitasoalueiden lisäksi lukuarvoina taulukkomuodossa, joissa arvoja verrataan Valtioneuvoston asetuksessa 1107/2015 annettuihin ohjearvoihin. Lisäksi yhteysviranomainen pitää tärkeänä, että tuulivoimala-alueen lähialueen asukkaiden mahdollista erityistä herkkyyttä melulle pyritään tunnistamaan. Arviointiohjelmasta saadussa palautteessa katsotaan laajasti voimaloiden sijoittuvan liian lähelle asutusta. Yhteysviranomainen katsoo, että arviointiselostuksessa on esitettävä kattava ja huolellinen meluvaikutusten arviointi. Yhteysviranomainen pitää suositeltavana ratkaisuna vähintään kahden kilometrin suojaetäisyyttä asuinrakennuksiin. Yhteysviranomainen toteaa lisäksi, että Lapissa on yleisesti ottaen tavanomaista viettää paljon aikaa ulkoilmassa ja liikkua luonnossa eri tarkoituksissa.

Yhteysviranomainen pyytää mahdollisuuksien mukaan esittämään arvion rakennusaikaisen melun ajallisesta kestosta päivittäin ja viikoittain, mukaan lukien tiestöön kohdistuvat työt, siltä osin kuin melu voi kohdistua hankkeen lähivaikutusalueen asutukseen.

Valo-olosuhteet ja varjovälke

Arviointiohjelmasta ilmenee riittävästi hankkeen kohdealueen ja sen ympäristön valo-olosuhteet. Valo-olosuhteiden osalta ei käsitellä turvetuotantoalueen tilannetta.

Yhteysviranomainen katsoo, että arviointiselostuksessa on esitettävä asuin- ja lomarakennuksiin kohdistuvan välkevaikutuksen ajankohta ja kesto, vaikka välkkeen kesto alittaisi ohjearvot.

Maa- ja kallioperä

Arviointiohjelmassa on tunnistettu hankealueen läheisyyteen sijoittuvat valtakunnallisesti arvokkaat geologiset muodostumat ja happamien sulfaattimaiden mahdollinen

25.4.2025

esiintymispotentiaali sähkönsiirtoreittien länsiosan alueella. Yhteysviranomaisen katsoo, että hankkeen rakentamisen myötä muodostuvista kovitetuista pinnoista tulee esittää määrällinenkin arvio arviointiselostuksessa, huomioiden se mitä aiemmin tässä lausunnossa on todettu hankkeen kuvauksen ja vaihtoehtojen käsittelyn osalta.

Aurinkovoimarakentamista ei ole huomioitu maa- ja kallioperän käsittelyn yhteydessä eikä sen mahdollisia vaikutuksia ole tunnistettu arviointiohjelmassa. Yhteysviranomaisen toteaa, että suunnitelmaa vaikutusten arvioinnin menetelmistä tai riittävydestä ei voi tältä osin arvioida.

Pintavedet

Arviointiohjelmassa on esitetty tuulivoimala-alueella sijaitsevat pienet pintavedet Hiiskuanoja, Koljosenoja, Pikkuoja ja Pahaoja. Pintavedet kerääntyvät tuulivoimala-alueella sen pohjoisosassa Pahaojaan ja eteläosassa Hiiskuanojaan. Pahaojasta vedet laskevat tuulivoimala-alueen itäpuolella Ruonajokeen. Sekä Ruonajoki että Hiiskuanoja laskevat Simojokeen, johon myös laskevat voimajohdon vaihtoehtoisten reittien kohdilla sijaitsevat pintavedet.

Yhteysviranomaisen katsoo, että pintavesien osalta merkittävimmät vaikutusmekanismit on tunnistettu. Arviointiohjelman mukaan vaikutusmekanismit vesiin käsittävät rakentamisvaiheen maansiirtotöistä johtuvan eroosion seuraukset. Vaikutukset arvioidaan tilapäisiksi ja pienialaisiksi. Yhteysviranomaisen muistuttaa, että tuulivoimarakentamisesta voi aiheutua myös pitkäaikaisia tai pysyviä vesistövaikutuksia. Esimerkiksi ojien kautta kulkeutuva ravinnekuormitus voi jatkua huomattavan pitkään ja vettä läpäisemättömien pintojen vaikutus on pysyvää. Vaikutusten arvioinnissa nämä seikat tulee huomioida. Yhteysviranomaisen toteaa, että vesistökuormitusta kohdistuu alueen vesistöihin sekä turvetuotantoalueelta että tuulivoimala-alueen ojitetuilta turvemailta, mikä on syytä ottaa huomioon tuulivoimarakentamisen maanmuokkaustarpeiden vaikutuksia arvioitaessa. Hiiskuanoja toimii Hirviojanaavan turvetuotantoalueen kuivatusvesien purkuvesistönä ja sen vedenlaadussa on havaittu turvetuotannosta aiheutuvia vaikutuksia Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen turvetuotantoalueiden valvontatietojen perusteella. Voimajohdon reittivaihtoehdon koskettaessa turvetuotantoaluetta tai käytöstä poistuvaa/poistunutta turvetuotantoaluetta tulee myös huomioida kuivatusvesien purkuvesistö sekä arvioida mahdollista vesistökuormitusta yhdessä turvetuotannon aiheuttaman kuormituksen kanssa.

Arviointiselostuksessa tulee kootusti tarkastella huoltoteihin, voimalapaikkoihin sekä tarvittaessa aurinkovoimarakentamiseen liittyvää ojitamistarvetta ja esittää maaperästä koituvaa vesistökuormitusta ehkäiseviä ojitusratkaisuja. Yhteysviranomaisen muistuttaa, että tuulivoimalat ja voimajohdot tulee pyrkiä sijoittamaan siten, että vaikutukset

25.4.2025

vesistöihin ovat mahdollisimman vähäiset. Erityisesti pienet virtavedet ovat herkkiä rakentamisesta johtuvalle rantavyöhykkeen ja sen kasvillisuuden muuttumiselle sekä rantavyöhykkeen puuston ja pensaikon poistamiselle. Arviointiohjelmassa hyvin lähelle oja sijoitettujen tuulivoimaloiden sijaintia olisi hyvä tarkastella uudelleen ja pyrkiä sijoittamaan ne kauemmaksi ojasta ja siten vähentää vesistöihin aiheutuvaa kuormitusta. Vesistöjen läheisyyteen sijoitettavien voimaloiden ja sähkönsiirtolinjojen osalta tulee arvioida, kuinka laajalta alueelta kasvillisuutta joudutaan poistamaan uoman varrelta ja arvioida vaikutus ko. vesistöön. Vesistövaikutusten arvioinnin yhteydessä tulee esittää vaikutukset tien rakentamisesta (kuten sillan/rummun asentaminen vesistön ylityskohtaan) ja sähkönsiirron maakaapelin kaivuusta/porauksesta vesistön ali. Teiden rakentamista vesistöjen yli tulee pyrkiä välttämään ja suunniteltaessa rumpurakenteita siltoihin tulee huomioida niiden mahdollinen estevaikutus kalan kululle.

Yhteysviranomaisen huomauttaa, että alueelle suunniteltu aurinkovoimala puuttuu vesiä koskevasta tarkastelusta kokonaan, eikä sen mahdollisia vaikutuksia ole tunnistettu. Arviointiselostuksessa aurinkovoimalan rakentamisen vaikutukset tulee esittää ja ottaa huomioon vaikutusten arvioinnissa.

Arviointiselostuksessa arviointi ja hankkeen aiheuttamat vaikutukset tulee esittää uomakohtaisesti mahdollisimman tarkalla tasolla ja havainnollistaa asioita kartalla. Vaikutusten lieventämiskeinoissa pintavesien kuormituksen vähentämiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota. Vesistövaikutuksia voidaan arvioida suunnitelmassa esitetyn mukaisesti huomioiden yhteysviranomaisen esille nostamat asiat. Haitallisten vaikutusten lieventämistä koskevia periaatteita ja toimenpidesuosituksia on esitetty maatuulivoiman rakentamisen vesistövaikutuksia käsittelevässä julkaisussa (Kropsu, Rytönen, Aronsuu, Rintala, Saari & Schuss: Maatuulivoiman rakentamisen vesistövaikutukset. Esiselvitys vaikutuksista, niiden arviointitavoista ja haittojen lieventämisestä. Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, Raportteja 10/2025).

Pohjavedet

Luokiteltuja pohjavesialueita ei sijoitu hankealueelle ja läheisyyteen sijoittuvat luokitellut pohjavesialueet on arviointiohjelmassa tunnistettu. Lähteiden osalta todetaan, että karttataarkastelun perusteella tuulivoimala-alueella tai voimajohdon reiteillä ei sijaitse lähteitä ja että näillä alueilla mahdollisesti sijaitsevat lähteet ja yksityiskaivot arvioidaan tehtävien luontoselvitysten ja karttataarkastelun perusteella. Yhteysviranomaisen käsittelee lähteitä erikseen kasvillisuutta ja luontotyyppejä koskevassa osassa.

Yhteysviranomaisen katsoo, että pohjavesien osalta hankealueen nykytilan tietoja esitetään epä johdonmukaisesti arviointiohjelman kappaleissa. Hankealueen nykytilan

25.4.2025

kuvaus luvussa 18 Pohjavesi on juuri pohjavesien osalta suppea. Yhteisviranomainen pyytää kiinnittämään asiaan huomiota arviointiselostusta laadittaessa.

Yhteisviranomainen katsoo, että vaikutusten arviontiin käytettävät menetelmät on kuvattu melko suppeasti ja, että suunnitelma pohjavesiin kohdistuvien vaikutusten arvioinnista on melko yleispiirteinen. Arviointiohjelman mukaan pohjaveden osalta arviointi keskittyy laadulliseen ja määrälliseen tarkasteluun ja siihen, onko hankkeella vaikutuksia lähimpiin pohjavesialueisiin.

Yhteisviranomainen pyytää ottamaan edellä todetun huomioon arviointiselostusta laadittaessa ja vaikutuksia arvioitaessa. Yhteisviranomainen korostaa lisäksi, että vaikutustenarvioinnissa on tärkeää avata ja perustella, miten arvioon on päädytty, myös siinä tilanteessa, että arvioinnin johtopäätösten mukaan pohjavesiin ei kohdistuisi merkittäviä vaikutuksia.

Vesienhoito

Tuulivoimala-alueen pienvedet laskevat kuten edellä pintavesien kohdalla esitetään Ruonajokeen ja edelleen Simojokeen. Simojokeen laskevat myös voimajohdon vaihtoehtoisten reittien kohdilla sijaitsevat pintavedet. Edellä mainituista ovat lain vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä (1299/2004) mukaisia luokiteltuja vesimuodostumia Ruonajoki (64.000_004) ja Simojoki (64.000_001), joihin näin ollen kohdistuu vesienhoidollisia tilatavoitteita. Molempien vesimuodostumien tilaluokan on arvioitu olevan riskissä heikentyä Kemijoen vesienhoitoalueen toimenpideohjelman vuosille 2022–2027 mukaan, mistä syystä niiden vedenlaatuun mahdollisesti vaikuttavaan maankäyttöön ja sen muutoksen valuma-alueella on syytä kiinnittää huomiota. Yhteisviranomainen toteaa, että pienet, luokittelemattomat ja yksittäisiksi vesimuodostumiksi rajaamattomat pintavedet tulee tässä yhteydessä huomioida ja tuulivoimarakentaminen tulee suunnitella siten, että vältetään pienvesien kautta aiheutuva luokiteltujen vesimuodostumien tilan heikkenemisen riski. Yhteisviranomainen viittaa tältä osin korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisuun KHO:2025:1. Korkein hallinto-oikeuden turvetuotannon ympäristölupaharkintaa käsittelevä ennakkopäätös koskee muun muassa vesienhoitosuunnitelmassa luokittelemattomista vesistöistä edelleen niiden alapuolisten luokiteltujen pintavesimuodostumien tilaan kohdistuvia heikentäviä vaikutuksia.

Arviointiselostuksessa on oleellista tunnistaa hankkeesta vesistöön muodostuvat keskeiset kuormituspaineet, joista keskeisiä ko. Kemijoen vesienhoitoalueella ovat maa- ja metsätalouden hajakuormitus sekä maankuivatus. Tässä lausunnossa käsiteltiin edellä hankkeen toteuttamiseen liittyvää ojitustarvetta ja vesistökuormitusta ehkäisevien ojitusratkaisujen tarvetta. Vesialuetta koskevat vesienhoitosuunnitelmat on syytä ottaa huomioon hankkeen vesistövaikutusten ennaltaehkäisemiseksi ja

25.4.2025

lieventämiseksi ja jotta voidaan varmistua hankkeen yhteensopivuudesta vesienhoitosuunnitelman tavoitteiden ja toimenpiteiden kanssa.

Ilmasto

Arviointiohjelmassa on yleispiirteisesti kuvattu alueen nykyisiä ilmasto-olosuhteita. Yhteisviranomaisen katsoo, että arviointiselostuksessa tulee kuvata tarkemmin hankealueen nykyiset ilmasto-olosuhteet ja etenkin ennakoitu ilmastomuutos hankealueella.

Ilmastovaikutuksia suunnitellaan tarkasteltavan ympäristöministeriön ohjeistuksen mukaisesti, hankkeen koko elinkaaren ajalta. Yhteisviranomaisen katsoo, että ilmastovaikutusten arviointi on esitetty riittäväällä tavalla, mutta sen tulee kattaa hankkeen sisäisen sähkönsiirron, sähköaseman ja huoltoteiden rakentamisesta aiheutuvia päästöjä. Mahdollinen aurinkovoimarakentaminen turvetuotantoalueelle tulee sisällyttää hankkeen ilmastovaikutusten arviointiin. Aurinkovoimaloiden ilmastovaikutuksista suurin osa syntyy materiaalivaiheessa eli käytännössä paneelien valmistuksesta. Lisäksi yhteisviranomaisen painottaa maankäyttösektorin osalta, että maaperän hiili, joka varsinkin turvemailla on merkittävä, on tarkastelussa otettava huomioon puustoon sitoutuneen hiilen ja hiilinielujen lisäksi. Maankäyttösektorin ilmastovaikutus voi olla suuri, mikäli aurinkovoimahanke sijoittuu turvemaalle, kuten nyt tapahtuisi. Lisäksi maa- ja kiviainesten oton ja käytön päästöt on arvioitava mahdollisuuksien mukaan osana hankkeen ilmastovaikutuksia. Ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa on kuvattava tarkkaan menetelmät ja lähteet, miten ilmastovaikutusten arviointi on tehty.

Arviointiselostuksessa tulee selvittää hankkeeseen mahdollisesti kohdistuvat ilmatoriskit muutenkin kuin tuulisuuden osalta (esim. maastopalo, myrsky tai tuulivoimaloiden jäätäminen). Merkittäväksi ilmenevää ilmatoriskiä tulee arvioida osana hankkeeseen vaikuttavia ympäristöriskejä. Yhteisviranomaisen huomauttaa, että Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ja Lapin liitto toteuttavat parhaillaan maakunnallista ilmasto- ja energiastrategiahanketta, jossa selvitetään ilmastomuutoksen vaikutuksia koko Lapin tasolla ja tuotetaan Lapin sopeutumis suunnitelma. Ilmatieteen laitoksen selvitys ilmastomuutoksen vaikutuksista Lapissa valmistuu huhtikuussa 2025 ja sopeutumis suunnitelma syksyn 2025 aikana. Näitä selvityksiä ja suunnitelmia voi hyödyntää mahdollisuuksien mukaan ilmastomuutoksen vaikutusten tunnistamisessa osana arviointiselostusta.

Yhteisviranomaisen toteaa, että tuulivoima itsessään ei vähennä päästöjä tai poista ilmakehystä hiiltä, vaan sen myönteinen ilmastovaikutus syntyy suhteessa energiantuotannon muihin muotoihin. Yhteisviranomaisen kiinnittää huomioita siihen, että tuulivoimalla tuotetun sähköön päästöjen vertailu fossiilisilla polttoaineilla tuotetun

25.4.2025

sähkön päästöihin ei ole asianmukaista, koska fossiilisten polttoaineiden osuus Suomen sähköntuotannosta on pieni ja pienenemässä edelleen: Esimerkiksi vuonna 2023 Suomen sähköntuotannon ominaispäästökerroin oli 38 gCO₂e/kWh ja on Energiategollisuuden oman arvion mukaan vuonna 2035 noin 14 gCO₂e/kWh. Hiilikädenjälkilaskennan osalta on kuvattava tarkasti menetelmät ja oletukset, mitä arvioinnissa käytetään.

Arviointiohjelmassa viitattujen mikroilmastovaikutusten osalta saadussa palautteessa tiedustellaan, mitä vaikutuksia mainituilla mikroilmaston muutoksilla (esim. mainittu yökainen lämpeneminen) voi olla kasvillisuuteen tai lumioloihin ja mihin asti vaikutukset voivat ylettyä. Yhteysviranomaisen katsoo, että mikroilmaston ja kasvillisuuden tai lumiolojen vuorovaikutuksia voi mahdollisuuksien mukaan selvittää arviointiselostuksessa lyhyesti.

Kasvillisuus ja luontotyypit

Yhteysviranomaisen katsoo, että arviointiohjelmassa on tunnistettu hankkeen vaikutusmekanismit luontotyyppisiin ja kasvilajistoon. Näitä käsittelevä osuus esitetään selkeästi. Arviointiohjelmassa todetaan pysyviä vaikutuksia aiheutuvan lähinnä uusille pylväspaikoille. Yhteysviranomaisen toteaa, että hankkeen suorat vaikutukset kasvipeitteeseen aiheutuvat rakentamisesta, mikä on hyvin ja kattavasti kuvattu, mutta huomauttaa, että rakentamisen vaikutuksesta poistunut kasvillisuus ei palaudu rakentamisen päätyttyä. Arviointiohjelman mukaan selvitykset ja vaikutusten arviointi tullaan tekemään Suomen ympäristökeskuksen (2023) ”Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi” -oppaan mukaisesti, mitä yhteysviranomaisen pitää asianmukaisena, huomioiden edellä mainittu.

Kartoitettavista luontotyypeistä arviointiohjelmassa tuodaan esille luonnonsuojelulain 64 §:n ja 65 §:n mukaiset luontotyypit, vesilailla suojellut luontotyypit sekä uhanalaiset luontotyypit, mitä yhteysviranomaisen pitää perusteltuna. Yhteysviranomaisen kiinnittää kuitenkin huomiota siihen, että alueelta ei ennalta tunneta kalkki- tai serpentiinivaikutteisia kallioalueita ja että kyseisten kohteiden olemassaoloa ei voida sulkea pois ilman tarkempaa tarkastelua, koska alueelta on muun muassa havaittu kalkkivaikutteista kasvilajistoa. Myös tulvametsien esiintyminen alueella on yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan hyvinkin mahdollista, joten asiaan on syytä kiinnittää huomiota maastokartoituksissa alueen virtavesien läheisyydessä.

Arviointiohjelman mukaan tehtävillä selvityksillä pyritään paikantamaan luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeitä kohteita, muun muassa vesilailla (587/2011) suojeltuja luontotyyppisiä sekä uhanalaisia luontotyyppisiä. Yhteysviranomaisen toteaa, että arviointiselostuksessa tulee kiinnittää enemmän huomiota lähteisiin.

Arviointiohjelmassa tuodaan esille, että tuulivoimala-alueelle sijoittuu karttatarkastelun

25.4.2025

perusteella useita vesikuoppia ja mahdollisia lähteitä tai lähteikköjä sekä useita puroja. Etenkin tuulivoimala-alueen pohjoisosissa purojen tila on arvioitu vain hieman heikentyneeksi ja niihin sisältyy myös luonnontilaisia osuuksia. Myös voimajohdon reiteillä on runsaasti ojia ja osin luonnontilaisen kaltaisia puronaisia.

Yhteisviranomaisen korostaa maastoinventointien tärkeyttä, sillä olemassa olevat aineistot (esimerkiksi peruskartta) ovat riittämättömiä etenkin vesiluontotyyppien osalta. Lapin alueella on runsaasti luonnontilaisia lähteitä, lähteikköjä, lähdepuroja ja tihkupintoja, joita ei ole merkitty olemassa oleviin aineistoihin. Erityistä huomiota maastoinventoinneissa tulee kiinnittää rakentamisen kohdealueille sekä maakaapeloinnin alueille.

Yhteisviranomaisen katsoo, että lähteiden ja muiden vesilain nojalla suojeltujen kohteiden vaikutusten arvioinnissa lähtökohtana tulee olla hankkeen rakentamistoimenpiteiden kuivatusvaikutukset ja niiden aiheuttamat vaikutukset kohteiden vesitalouteen ja lajistoon. Yhteisviranomaisen korostaa, että vaikutuksia tulee tarkastella vesilain näkökulmasta ja vaikutusten arvioinnissa tulee tunnistaa, milloin toimenpiteet ovat luonteeltaan sellaisia, että poikkeamista lähteen vaarantamiskiellostä (vesilain 2 luku 11 §) on tarpeen hakea. Yhteisviranomaisen katsoo, että lähteisiin kohdistuvia vaikutuksia arvioitaessa tulee tunnistaa toimenpiteet, joilla pohjaveteen kohdistuvia vaikutuksia voidaan välttää tai vähentää, kuten esimerkiksi voimajohdon pylvässijoittelu.

Arviointiohjelmassa on asianmukaisesti tunnistettu alueelta tiedossa oleva uhanalaisten tai muuten arvokkaiden kasvilajien havaintotieto. Yhteisviranomaisen pitää olemassa olevaa lajitietoa hyvänä pohjana tarkemmille kartoituksille. Yhteisviranomaisen katsoo, että arvokkaan kasvilajiston ja luontotyyppien osalta voimalapaikkojen, huoltoteiden, maakaapelointien, voimajohtojen pylväiden rakentamiskaikat sekä niiden vaikutusalueet tulee riittävällä laajuudella maastossa selvittää. Erityistä huomiota on syytä kiinnittää osiossa mainittuihin kahteen rauhoitettuun luontodirektiivin liitteen IV lajiin, joiden esiintymät voivat olla ennalta tunnettua laajempia. Kasvillisuuskartoitusten kannalta on oleellista, että maastokäynnit kohdennetaan lajien kannalta ajallisesti ja alueellisesti asianmukaisesti. Arviointiselostuksessa tulee esittää, miten ja mitä huomionarvoisia kasvilajeja on kartoitettu, esittää kasvillisuus ja luontotyyppikartoitusten reitit, ajankohdat ja säätila.

Linnusto

Arviointiohjelmassa on pääsääntöisesti tunnistettu hyvin hankkeen vaikutusmekanismit linnustoon. Linnustoon kohdistuvien vaikutusten arviointi tehdään asiantuntijatyönä tuulivoiman linnustovaikutuksista julkaistua kirjallisuutta apuna käyttäen. Arvioinnin yhteydessä esitetään ehdotukset vaikutusten lieventämiseen ja seurantaan liittyen.

25.4.2025

Yhteysviranomaisen korostaa, että sekä tuulivoimala-alueesta että voimajohdon vaihtoehtoisten reittien alueilta on oltava riittävä ja ajantasainen nykytilatieto, johon muutosta ja hankkeiden yhteisvaikutusta on mahdollista luotettavasti verrata. Arviointiohjelmassa tehtäviksi esitetyt pöllö-, metsäkanalintu-, pesimälinnusto- ja muuttolintuselvitykset vaikuttavat ajankäytöllisesti ja ajankohdallisesti oikeansuuntaisilta. Yhteysviranomaisen edellyttää, että lintuselvitysten menetelmät kuvataan tarkasti arviointiselostuksessa. Inventointien on syytä kattaa mielipiteissä esille nostetut, potentiaaliset lintualueet.

Päiväpetolintuja koskeva aineisto kerätään sillä tarkkuudella, että sen perusteella voidaan tarvittaessa laatia asianmukainen törmäysmallinnus. Yhteysviranomaisen katsoo, että hankealueen sijoituessa näinkin lähelle useampaa suuren petolinnun reviiriä tulee törmäysmallinnusta pitää oleellisena osana petolintuselvitystä. Lisäksi törmäysmallinnusta tulee avata, jotta sen esitettyä asianmukaisuutta voi arvioida. Törmäysmallinnusraportissa tulee esittää muun muassa lähtöparametrit ja laskelmien välivaiheet. Voimalapaikkakohtaisten törmäysriskien laskeminen tukee voimaloiden sijaintipaikkojen tarkempaa määrittämistä. Yhteysviranomaisen suosittaa tätä lähestymistapaa. Törmäysmallinnuksen luotettavuus selvitettyillä reviireillä tulee pystyä osoittamaan pesimähistorian ja/tai muun seurannan avulla.

Törmäysmallinnuksen lisäksi arviointiselostuksessa on syytä esittää vaikutukset elinympäristöön elinympäristömallia hyödyntäen. Selvitykset ja vaikutusten arviointi tulee toteuttaa reviirikohtaisesti ja huolellisesti Metsähallituksen ohjeistuksen mukaisesti (Nimettömänkankaan esimerkkiraportti, Metsähallitus 2022). Metsähallitus on parhaillaan päivittämässä ohjeistusta. Tämän kevään lintuseurantojen yhteydessä on yhteysviranomaisen tietojen mukaan havaittu mahdollinen kolmas hankkeen vaikutusalueelle sijoittuva suuren petolinnun reviiri, jonka tilaa on syytä selvittää tarkemmin vaikutusarviointia varten. Arviointiselostuksessa on tarvittaessa esitettävä suureen petolintuun kohdistuvien haitallisten vaikutusten lievennystoimia. Ensisijainen lievennystoimi on yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan hankesuunnittelun reagoiminen voimalasijainteihin tai voimajohdon reittiin. Tässä yhteydessä ja myös muiden petolintujen osalta tulee ottaa huomioon Metsähallituksen lausunto. Törmäysmallinnusta on lisäksi suositeltavaa hyödyntää myös muihin petolintuihin kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa.

Kemin Seudun Luonnonsuojeluyhdistys toteaa lausunnossaan, että metsäkanalinnuille, etenkin metsolle, tuulivoimala-alueen luonnontilaiset metsät ovat tärkeitä. Etelä-Lapin alueella olevan vähän luonnontilaisia metsiä ja tuulivoima-alueella on useita luonnontilaisina suojeltuja metsiä. Yhdistys painottaa, että erityisesti kanalintujen populaatiovaikutuksiin tulee kiinnittää huomiota. Mielipiteissä on tuotu esiin metsäkanalintuja koskevia kansalaishavaintoja. Hankkeen suunnittelussa tulee ottaa huomioon haittojen välttäminen metsäkanalinnuille.

25.4.2025

Arviointiohjelmassa on tunnistettu maakunnalliset, kansalliset ja kansainväliset arvokkaat lintualueet (MAALI/FINIBA/IBA). Hankealueen länsi-luoteispuolella, hankkeen lähivaikutusalueella, on Runkaus-Saariaapa-Tainijärvien kansainvälisesti ja kansallisesti tärkeä lintualue. Tuulivoimala-alueesta länteen sijoittuu muitakin kansainvälisesti ja kansallisesti tärkeitä, laajoja lintualueita, mikä korostaa osaltaan linnustoa koskevien nykytilatietojen tarkkaa selvittämistä ja linnustoon kohdistuvien vaikutusten kattavaa arviointia.

Linnustoalueiden IBA ja FINIBA 2000 metrin puskurivyöhykkeeseen Lapin liiton tuulivoimaselvityksessä (2022) sekä Natura-alueiden (SPA) kiinnitetään huomiota Metsähallituksen lausunnossaan. Metsähallitus toteaa Rahaselän tuulivoimahankkeen sijoittuvan selvityksessä tuulivoimaloille soveltumattomana pidetylle alueelle.

Yhteysviranomaisen toteaa, että samaa puskurivyöhykettä käytetään Lapin liiton myöhemmässä aurinko- ja tuulivoimaselvityksessä (2023–2024). Puskurianalyyseissä käytetyt suojavyöhykkeet perustuvat viranomaisten antamiin ohjearvoihin ja muiden tahojen antamiin suosituksiin. Yhteysviranomaisen katsoo, että edellä mainitut tuuli- ja aurinkovoimaselvitykset ovat perusteltuja selvityksiä tuulivoiman tuotantoon Lapissa soveltuvista alueista ja ne on hyvä käsitellä arviointiselostuksessa soveltuvien osin.

Linnustoa koskevaa asiantuntevaa palautetta on laajemminkin esitetty lausunnoissa ja mielipiteissä. Yhteysviranomaisen kehottaa hankkeesta vastaavaa huomioimaan tämän palautteen.

Yleisön tiedonsaannin kannalta olisi hyödyllistä esittää yhdessä karttakuvassa linnustollisesti arvokkaat alueet (SPA, MAALI, FINIBA, IBA), hanke ja yhteisvaikutusten arvioinnissa tarkasteltavat muut tuulivoimahankkeet, esimerkiksi karttakuvissa 10–1 ja 21–1 käytetyllä 30 km säteellä.

Muu eläimistö ja direktiivilajit

Yhteysviranomaisen katsoo, että muun eläimistön osalta selvitystarpeet ja keskeisimmät vaikutusmekanismit on arviointiohjelmassa tunnistettu. Luontodirektiivin lajien osalta on myös tunnistettu selvittävät lajit lukuunottamatta kahta luontodirektiivin liitteen IV lajia, joista jäljempänä tarkemmin.

Lepakko- ja viitasammakkoselvitykset vaikuttavat ennalta arvioiden oikeaoppisesti suunnitelluilta. Liito-oravan osalta yhteysviranomaisen yhtyy esitettyyn näkemykseen, että muiden selvitysten yhteydessä tehty havainnointi on riittävää, kun huomioidaan hankealueen suhde liito-oravan levinneisyysalueeseen.

Saukosta ei ole erikseen mainintaa selvittettävänä kohteena. Yhteysviranomaisen toteaa, että saukon ollessa luontodirektiivin IV-liitteen laji, mikä käsittelyn aluksi mainitaankin, tulee sen pesimäpaikkojen mahdollinen olemassaolo huomioida

25.4.2025

inventointien kohdennuksessa ja hankkeen mahdolliset vaikutukset lajiin käsitellä arviointiselostuksessa.

Hankealueen läheisyydestä on havaintoja kirjojikorennosta, joka on luontodirektiivin liitteen IV laji. Arviointiselostuksessa on hyvä käsitellä kyseisen lajin mahdollista esiintymistä alueella sekä siihen mahdollisesti kohdistuvia vaikutuksia. Mikäli vaikutuksia ei voida sulkea pois esiintymispaikka- ja vaikutusalueetarkastelun pohjalta, voi kyseistä lajia olla tarvetta kartoittaa tarkemmin.

Luonnonsuojelualueet

Arviointiohjelmassa hankkeen vaikutukset luonnonsuojelualueisiin on käsitelty yhdessä Natura 2000 -alueisiin ja suojeluohjelmien kohteisiin kohdistuvien vaikutusten kanssa. Natura 2000 -alueiden arvot on tarkemmin kuvattu, mutta luonnonsuojelu- ja suojeluohjelma-alueiden kuvauksia tai arvoja ei esitetä sijaintitietoja lukuun ottamatta. Tuulivoimala-alueelle sekä voimajohdon reittivaihtoehtojen kohdille ja niiden läheisyyteen sijoittuu yksityismaiden luonnonsuojelualueita ja osittain yksi soidensuojelun täydennysehdotuksen kohde. Tuulivoimala-alueen pohjoispuolella Vihvilänaavalla on valtion luonnonsuojelutarkoituksiin varattu kiinteistö (683-404-68-10, METSO), joka Metsähallituksen lausunnon mukaan on säädösvalmistelussa tarkoituksena muodostaa alueelle luonnonsuojelulain mukainen luonnonsuojelualue säädöksineen.

Arviointiselostukseen on syytä täydentää suojelualueiden kuvaukset ja mahdollisuuksien mukaan selvittää yksityisen maanomistajan suojelualueeseensa liittämät arvot sekä pyrkiä välttämään ja lieventämään näihin arvoihin kohdistuvia vaikutuksia. Arviointiselostuksen valmistelun yhteydessä tulee hankkia suojelualueita koskeva viimeisin ajantasainen tieto. Luonnonvarakeskus toteaa lausunnossaan, että hankealueella sijaitsevat luonnonsuojelualueet tulee huomioida tuulivoimaloiden ja aurinkovoimala-alueiden sijoittelussa ja että riittävän laajat suoja-alueet tulee jättää suojelualueiden ympärille. Yhteisviranomainen katsoo, että Luonnonvarakeskuksen lausunnossaan esittämä on syytä huomioida, koska arviointiohjelmassa esitetyt voimalapaikat sijoittuvat useassa kohdassa vain muutamien satojen metrien päähän suojelualueista.

Yhteisviranomainen huomauttaa, että suojeluohjelma-alueen suojelun perusteiden tarkastelu ei ole mielekästä silloin, kun alue on tullut toteutetuksi luonnonsuojelulain mukaisena suojelualueena. Suojelu toteutetaan tällöin suoraan suojelusäännösten ja -määräysten kautta.

25.4.2025

Luonnon monimuotoisuus

Yhteisviranomaisen toteaa, että luonnon monimuotoisuuteen kohdistuvat vaikutukset ovat YVA-menettelyssä arvioitavia vaikutuksia. Arviointiohjelman laatijoilla on luonnon monimuotoisuutta koskevaa pätevyyttä, mutta itse ohjelmassa luonnon monimuotoisuutta käsitellään vähäisessä määrin. Sivulla 73 todetaan, että aurinkopaneeleiden rakennusvaiheessa kasvillisuus ja luontotyypit saattavat kärsiä ja että tämän vuoksi on tärkeää toteuttaa toimenpiteitä, jotka minimoivat luonnon monimuotoisuuden menetyksen. Yhteisviranomaisen pitää tätä hyvänä lähtökohtana ja kehottaa soveltamaan tätä kaikkeen hankkeessa tarkasteltavaan rakentamiseen ja avaamaan arviointiselostuksessa, miten etenkin hankkeen pitkäaikaisten ja/tai pysyvien monimuotoisuusvaikutusten aiheuttamaa luontokatoa voidaan lieventää.

Arviointiohjelmassa todetaan sinänsä hyvin ja osuvasti, että tiedossa oleva metsälain (1085/2013) 10 §:n tarkoittama kohde käydään tarkastamassa. Yhteisviranomaisen on aiemmin tässä lausunnossa käsitellyt luonnontilaisia puronosia ja pohjaveden purkaumakohtia ja todennut, että käsityksen saaminen näiden kohteiden esiintymisestä edellyttää maastoinventointia tuulivoimala-alueella. Arviointiohjelmassa todetaan, että vaikutusten tarkastelussa keskitytään erityisesti luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaisiin kohteisiin ja suojelullisesti arvokkaaseen lajistoon. Yhteisviranomaisen pitää tätä asianmukaisena, mutta kehottaa edellä esitettyyn viitaten tarkastelemaan huolella aineiston kattavuutta, muistuttaen tässäkin siitä, että voimajohdon vaikutukset tulee arvioida niin yksityiskohtaisesti kuin sillä olisi oma YVA-menettelynsä.

Arviointiohjelmassa todetaan, että uudet, rakentamattomalle alueelle kohdistuvat maankäyttöhankkeet lähtökohtaisesti vähentävät alkuperäisen luonnon monimuotoisuutta kuntatasolla ilman kompensoivia toimia. Yhteisviranomaisen muistuttaa, että luonnon monimuotoisuuden tarkastelun mittakaavoina nähdään yleisesti 1) lajin sisäinen eli geneettinen monimuotoisuus, 2) lajimonimuotoisuus ja 3) ekosysteemien monimuotoisuus. Yhteisviranomaisen katsoo, että arviointiselostuksessa on mahdollisuuksien mukaan pyrittävä huomioimaan nämä monimuotoisuuden ulottuvuudet.

Myös mielipiteissä painotetaan vaikutusten arviointia luonnon monimuotoisuuteen ja ekologiseen kytkeytyvyyteen. Yhteisviranomaisen yhtyy käsitykseen ekologisten yhteyksien ja yhteystarpeiden selvittämisestä, niihin kohdistuvien vaikutusten arvioinnista ja yhteyksiin kohdistuvien haittojen estämiskeinojen esittämisestä. Tarkastelu tulee tehdä riittävän laajalla säteellä. Arvioinnissa voi hyödyntää Suomalaisen tiedeakatemian vuonna 2024 julkaisemaan tietokoostetta Ekologinen kytkeytyvyys ja luonnon monimuotoisuus alueidenkäytön suunnittelussa.

25.4.2025

Luontoon kohdistuvista vaikutuksista ja niiden selvittämisestä

Arviointiohjelmassa on tunnistettu luontoselvitystarpeet sekä luontoympäristöön mahdollisesti kohdistuvat vaikutusmekanismit. Alueen nykytilan kuvauksessa on hyödynnetty olemassa olevia paikkatietoja, mikä toimii hyvänä pohjana tarkempien kartoitusten suunnittelulle. Yhteisviranomainen toteaa, että eliöstön ja luontotyyppien osalta tiedot aineiston hankinnassa ja arvioinnissa käytettävistä menetelmistä ja niihin liittyvistä oletuksista ovat osittain pintapuoliset kuten myös kuvaukset eri lajiryhmien kartoitusten menetelmistä. Yhteisviranomainen on edellä arvioinut esitettyjen luontoselvitysten riittävyyttä suuntaa antavasti kartoituksiin suunniteltujen maastopäivien lukumäärien ja arviointiohjelmassa esitetyn yleiskuvauksen perusteella.

Yhteisviranomainen katsoo, että maastokartoitusalueet, kartoitusajankohdat sekä eläinten tarkkailun tarkkailupisteet, tarkkailupisteeseen käytetty aika sekä säätila on syytä esittää kartoilla ja selvitysraporteissa. Kartoitusreitit, havaintopaikat ja tulokset on suositeltavaa toimittaa yhteisviranomaiselle paikkatietomuodossa. Selvitysten kattavuus suhteessa hankealueeseen ja sille suunniteltuihin toimintoihin tulee arvioida. Mahdolliset epävarmuustekijät on esitettävä selkeästi. Osa kartoituksen kohteina olevista lajeista ovat sensitiivisiä, joten niiden lajitietoaineisto on salassa pidettävää tietoa.

Yhteisviranomainen yhtyy arviointiohjelmasta saadussa palautteessa esitettyyn huomioon, jonka mukaan sijoitettaessa tuulivoimarakentamista syrjäisille seuduille tulee erityistä huomiota kiinnittää kohdealueen luonnolliseen valo- ja äänimaailmaan ja sen muutoksen aiheuttamiin luontovaikutuksiin.

Yhdyskuntarakenne

Arviointiohjelmassa käsitellään lyhyesti nykyistä maankäyttöä sekä -peitettä ja yhdyskuntarakennetta. Yhteisviranomainen on hanketta ja väestöä koskevissa luvuissa tässä lausunnossa ottanut kantaa maankäyttöön ja yhdyskuntarakenteeseen.

Kaavoitus

Arviointiohjelmassa on tunnistettu hankealueen ja sen ympäristön kaavoitustilanne. Tuulivoimala-alueella voimassa oleva kaava on Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaava, ja voimajohdon reittivaihtoehtojen osalta voimassa oleva kaava on Ranuan kunnan puolella Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaava ja Simon kunnan puolella Länsi-Lapin maakuntakaava. Yhteisviranomainen kehottaa arviointiselostuksen valmistelussa huomioimaan Lapin liiton lausunnon ja siinä esitetyt painotukset vaikutusten arviointia varten: Läheisiin suojelu- ja virkistysalueisiin, poronhoitoon ja kyliin suuntautuviin maisemavaikutuksiin sekä yhteisvaikutuksiin lähialueen muiden hankkeiden kanssa tulee kiinnittää huomiota.

25.4.2025

Yhteysviranomainen yhtyy Lapin liiton lausunnossaan esittämään näkemykseen, että Rahaselän hanke on seudullisesti merkittävä ja että hankkeen osoittaminen maakuntakaavatasolla on lähtökohtaisesti tarpeen. Lapin liitto katsoo olevan mahdollista tutkia hankkeen sijoittamisen edellytykset ja poikkeaminen maakuntakaavasta yleiskaavoituksessa ilman maakuntakaavan muutosta, kun huomioidaan ympäröivä maankäyttö ja hankkeen kohdistuminen maakuntakaavassa maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi merkitylle alueelle. Useissa lausunnoissa ja mielipiteissä on kiinnitetty huomiota maakuntakaavan toteuttamiseen hankkeen vuoksi. Yhteysviranomainen edellyttää seudullisen selvityksen laatimista.

Hankkeen kohdealueella ei ole yleis- tai asemakaavaa. Simojoen rantaosayleiskaavan alue 3 sijaitsee tuulivoimala-alueesta itään ja etelään, lähimmillään noin puolentoista kilometrin päässä. Sijainnin vuoksi hankkeen vaikutukset erityisesti tämän kaavan toteuttamiseen on tärkeää selvittää ja välttää kaavan toteuttamista vaikeuttavia ratkaisuja. Yhteysviranomainen katsoo, että voimajohdon vaihtoehtojen reittien suhdetta kaavatilanteeseen on hyvä tarkastella, jotta YVA-menettelyn tuloksia on mahdollista hyödyntää mahdollisimman hyvin hankkeen toteuttamisen edellyttämissä lupamenettelyissä.

Yhteysviranomainen pitää vaikutusarvioinnin lähtöaineistoja ja toteuttamistapaa riittävänä siten, että vaikutusten arvioinnissa otetaan huomioon arviointiohjelmasta saatu kaikki palaute.

Liikenne ja tietoliikenneyhteydet

Väyläviraston lausunnossa todetaan hankealueen ja sen lähialueen tiestö. Hankealueelle johtaa Korkiakumuntien yksityistie, joka yhtyy Simontiehen (seututie 924), joka on noin kahden kilometrin etäisyydellä tuulivoimala-alueen eteläpuolella. Väylävirasto korjaa tuulivoimala-alueen lähialueen teiden nimiä lausunnossaan, mikä tulee vastaavasti korjata arviointiselostukseen. Voimajohtoreitin vaihtoehdot VE2 ja VE3 risteävät kahdesti Tainioentien (19579) kanssa ja kaikki reittivaihtoehdot risteävät muutamien yksityisteiden kanssa.

Yhteysviranomainen katsoo, että maantieliikenteen nykytilannekuvaus ja kuvaus erikoiskuljetusreiteistä ovat riittäviä, huomioiden reiteillä sijaitsevien siltojen kantavuudet sekä kelirikkorajoitukset ja reittien varrella sijaitsevat mahdolliset häiriintyvät kohteet. Kuljetusreitit tulee selvittää selkeästi kaikille eri tarpeille sekä alueen sisäinen ajo. Yhteysviranomainen katsoo, että erityiskuljetusreittien osalta on esitettävä reitit ja vaikutukset koko maantieverkoston osalta satamasta saakka. Mikäli tarkat kuljetusreitit eivät ole tiedossa arviointiselostusta laadittaessa, tulee arviointi tehdä eri vaihtoehtojen osalta sillä tarkkuudella, kun se on käytettävissä olevin tiedoin mahdollista.

25.4.2025

Rakentamisen aikaisten liikennemäärien arvioinnissa on syytä huomioida myös tyhjänä ajo, ajojen säännöllisyys ja mahdolliset liikennehuiput.

Liikenteen osalta tulee arvioida melu-, päästö- ja värinähaitat. Vaikutuksia tulee arvioida teiden varsilla olevan asutuksen näkökulmasta. Yhteisviranomaisen katsoo, että liikennevaikutukset tulee selvittää erikseen hankkeen rakentamisen ja toiminnan lopettamisen ajalta. Maantieliikennevaikutusten arvioinnin tulee painottaa liikenneturvallisuuteen, liikenteen sujuvuuteen ja teiden kuntoon liittyviin vaikutuksiin. Lisäksi on tärkeää ennakoida maantieliikenteelle aiheutuvat mahdolliset häikäistymisriskit ja suunnitella toimenpiteet niiden poistamiseksi.

Arviointiselostukseen tulee sisältyä hankkeen sähkösiirron aiheuttamat vaikutukset liikenteen ja maanteiden osalta ottaen huomioon mm. mahdollisten erikoiskuljetusreittien vaikutus voimajohtojen sijoittamiseen. Yhteisviranomaisen muistuttaa tässäkin yhteydessä siitä, että yli 15 kilometrin pituinen 400 kV:n voimajohto itsessään edellyttää YVA-menettelyn. Voimajohdon osa hankkeesta tulee kuvata ja sen vaikutukset arvioida niin yksityiskohtaisesti kuin sillä olisi oma YVA-menettelynsä.

Yhteisviranomaisen kehottaa hankkeesta vastaavaa huomioimaan Väyläviraston lausunnossaan esittämät ohjeet.

Tietoliikenteen osalta yhteisviranomaisen toteaa, että poronhoidossa käytetään radiopuhelimia ja porojen paikannusjärjestelmää, jossa paikantimet paikantavat sijainnin GPS-satelliitteja käyttäen ja lähettävät tiedon Digitan IoT-verkon kautta karttasovellukseen. Tuulivoimaloilla saattaa paikallisesti olla vaikutusta poronhoitajien viestintään käyttämien verkkojen kuuluvuuteen ja porojen paikannusjärjestelmään. Poronhoidon viestintäyhteyksiin kohdistuvia vaikutuksia tulee arvioida.

Antennitelevisiion lähetyksiä käytetään myös viranomaisten vaaratiedotteiden välityskanavana. Tällöin aiheutunut vastaanottohäiriö vaikuttaa vaaratiedotteiden saatavuuteen ja sitä kautta yleiseen turvallisuuteen. Tämän vuoksi vaikutukset antennitelevisiion vastaanottoihin tulisi ottaa huomioon turvallisuuteen liittyvien vaikutuksien arvioinnissa. Tuulivoimalat tulee sijoittaa siten, että häiriöitä kotitalouksien antenni-tv:n vastaanotolle ei aiheudu. Lausunnon kohteena oleva tuulivoimahanke voi muodostaa häiriöitä yhteisvaikutuksena toisten tuulivoimahankkeiden kanssa.

Digita kehottaa lausunnossaan tutkimaan suunniteltujen tuulivoimaloiden vaikutusta antennitelevisiion lähetysten näkyvyyteen hyvissä ajoin ennen kaavoitus- ja rakennuslupavaihetta ja tuulivoimaloiden sijaintipäätösten tekemistä. Tuulivoimaloiden tv-vastaanotolle aiheuttamat häiriöt ja niiden vaikutukset ja vaikutusalueet voidaan riittävällä suunnittelulla nykyisin ennustaa. Yhteisviranomaisen katsoo, että YVA-menettely on oikea suunnitteluvaihe arvioida vaikutuksia lähetysten näkyvyyteen.

25.4.2025

Aineellinen omaisuus

Arviointiohjelmassa ei suoraan käsitellä alueella sijaitsevaa aineellista omaisuutta, mutta siitä ilmenee, että tuulivoimala-alueella ei sijaitse rakennettuja kiinteistöjä, mutta sekä asuin- että lomarakennuksia sijoittuu tuulivoimala-alueen ja voimajohdon vaihtoehtoisten reittien lähiympäristöön. Lisäksi ilmenee, että hankealueella on metsätalousmaata sekä suota. Yhteysviranomaisen katsoo, että arviointiselostukseen tulee sisältyä aineellista omaisuutta käsittelevä osio ja että vaikutukset aineelliseen omaisuuteen tulee käsitellä YVA-menettelyssä. Arviointiohjelmasta annetussa palautteessa on sivuttu aihetta. Yleisötilaisuudessa kysyttiin kiinteistöjen arvon mahdollisen alenemisen arvioinnista. YVA-menettelyssä on arvioitava hankkeen vaikutusta kiinteän omaisuuden käyttöön ja tunnistettava yleispiirteisellä tasolla mahdolliset merkittävät omaisuuteen kohdistuvat vaikutukset. Mahdollisissa lunastus- tai vahingonkorvausprosesseissa määritetään tarkemmin taloudelliset vahingot ja niiden korvattavuus.

Tuulivoimala-alueen läheisyydessä sijaitsee Caruna Oy sähköjakeluverkkoon kuuluvia 20 kV ja 0,4 kV ilmajohtoja sekä pylväsmuuntamoita. Kuten Caruna Oy lausunnossaan toteaa, risteää arviointiohjelman perusteella idästä Maurun suunnasta tuulivoimala-alueelle johtava, parannettava tiestö Carunan sähköjakeluverkon kanssa. Caruna Oy:n lausunnossa on tähän liittyviä tarkempia huomioita.

Maisema ja kulttuuriperintö

Maisema

Arviointiohjelmassa on riittävän kattavasti esitetty maiseman elementit. Hankkeen vaikutusalueelle sijoittuvat maiseman valtakunnalliset ja maakunnalliset arvokohteet on tunnistettu ja niiden kuvaus esitetään liitteessä. Yhteysviranomaisen pitää tätä riittävänä maiseman arvokohteiden etäisyys huomioiden. Yhteysviranomaisen näkisi kuitenkin hyväksi, että valtakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita koskeva inventointi (VAMA 2021) mainittaisiin muuallakin kuin ainoastaan lähdeluettelossa. Maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet sijoittuvat tuulivoimala-alueen ulommalle vaikutusalueelle ja kaukovaikutusalueelle. Maakunnallisesti arvokasta aluetta Simojokivarren kulttuurimaisemaa lähin voimajohdon reitti on VEC. Voimajohdon osalta tyypillisiä vaikutusmekanismeja on kuvattu, mutta arviointiohjelmassa ei ole selkeästi todettu, miten arvioitavat voimajohdon reittivaihtoehdot sijoittuvat suhteessa maiseman arvokohteisiin. Yhteysviranomaisen katsoo, että nykytilan kuvausta tulee täsmentää voimajohdon vaihtoehtoisten reittien tarkastelun osalta.

Nykytilaa koskevia selvityksiä on muutoin kattavasti ja riittävästi huomioitu, mutta yhteysviranomaisen pyytää lisäksi varmistamaan, että maakuntakaava-alueita kokonaisuudessaan koskevat kaavamääräykset sekä maisema arvot mainitsevat

25.4.2025

kaavamerkintäkohtaiset kaavamääräykset huomioidaan. Suunniteltu vaikutusten arviointi on kattava ja menetelmät kuvataan riittävästi tuulivoimaloiden osalta. Maisemaa kohdistuvien vaikutusten vaikutusmekanismit on hyvin tunnistettu ja kuvattu sekä tuulivoimaloiden että voimajohdon osalta. Yhteysviranomainen pitää asianmukaisena lähtökohtana, että maisemavaikutusten tarkastelu ulotetaan koko arvioidulle näkyvyysalueelle.

Maisemavaikutusten arvioinnissa ja havainnollistamisessa tulee tuoda esiin päivääkainen ja yöaikainen vaikutus. Näkemäalueanalyysikarttojen havainnollisuuteen ja luottavuuteen on syytä kiinnittää huomiota ja niillä olisi hyvä osoittaa maiseman ja kulttuuriympäristön arvoalueet ja -kohteet.

Yhteysviranomainen näkee, että maisema- ja kulttuuriympäristöanalyysissä on hyvä esittää mahdollisimman tarkka sanallinen kuvaus maiseman herkkyydestä tuulivoimaloille ja voimajohdon rakenteille sekä tarkasti kuvata maiseman nykytilaan kohdistuvaa muutosta. Maisemaan kohdistuvien yhteisvaikutusten arviointia koskevassa kohdassa todetaan, että arvioinnissa keskitytään erityisesti asuinkeskittymiin, maisemallisesti arvokkaisiin kohteisiin sekä virkistyskäytön ja arkipäiväisen elinympäristön kannalta merkityksellisiin kohteisiin. Yhteysviranomainen katsoo, että tätä lähtökohtaa on syytä soveltaa itse hankkeenkin maisemavaikutusten arviointiin, selvittää virkistyskäytön ja arkiympäristön kannalta merkityksellisiä kohteita ja arvioida niihin kohdistuvia maisemavaikutuksia kuvatulla tavalla. Maisemavaikutuksilla on vuorovaikutussuhteita ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen. Tarkka kuvaus tukee näihin ympäristötekijöihin kohdistuvien vaikutusten arviointia.

Ympäristöministeriön päivitetyn ohjeen (2024) maatuulivoiman maisemavaikutusten etäisyysvyöhykkeisiin sisältyvää joustoa on tärkeää soveltaa niin, että pyritään identifioimaan ne maisematilat, joihin voimalat rakenteina tai niiden aiheuttama varjovälke ja lentoestevalot näkyvät merkittävällä tavalla. Yhteysviranomainen katsoo, että voimajohdon yleiset vaikutusmekanismit on kuvattu riittävästi, mutta jää avoimeksi, millä tavalla voimajohtojen maisemavaikutuksia tarkastellaan. Tähän tulee kiinnittää huomioita arviointiselostuksessa.

Arviointiohjelmassa esitetään riittävästi havainnekuvien kuvauspaikkojen valintakriteerit. Sekä lumipeitteisen että lumettoman ajan havainnekuvien sisältyminen arviointiin on yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan Lapissa tärkeää ja tulee varmistaa havainnekuvien kattavuus tältä osin. Arviointiohjelmassa esitetään lisäksi alustavaa tarkastelua havainnekuvien laatimispaikkojen sijainneista.

Yhteysviranomainen toteaa, että ympäristöministeriön ohjeen mukaan lähivaikutusalueella noin alle 8–10 km voimaloista visuaaliset vaikutukset voivat vaikuttaa maiseman luonteeseen ja laatuun ja olla maisemakuvassa hallitsevia, mitä vaikutelmaa lapojen liike vahvistaa. Tästä syystä yhteysviranomainen katsoo, että

25.4.2025

lähimpien kylien Maurun, Leppiahon, Rovastinahon ja Hosion osalta tulee tarkastella myös peräkkäistä näkyvyyttä kylien keskeisille paikoille ja kulkuväylille sekä huomioida mahdollinen kuulemis- ja muu palaute. Arviointiohjelmasta saadussa palautteessa katsotaan laajasti voimaloiden sijoittuvan liian lähelle asutusta. Yhteisviranomaisen katsoo, että lähivaikutusalueelle asutukseen ja myös virkistyskäyttökohteisiin kohdistuvia vaikutuksia maiseman luonteeseen ja maisemakuvaan tuulivoiman ja voimajohdon rakenteiden ja voimaloiden varjovälkkeen tai lentoestevalojen vuoksi on arvioitava erityisellä huolellisuudella sekä tarvittaessa etsittävä vaikutusten lieventämiskeinoja esimerkiksi voimaloiden sijoittelua tarkastelemalla, ja esittää eri vaihtoehdot valokuvasovitteilla. Arvioinnissa tulee huomioida, että metsätalouskäytössä oleva metsä ei muodosta pysyvää kasvillisuusestettä rakenteiden näkyvyydelle ja välke ja valovaikutuksille. Tarvittaessa myös hankkeen rakentamiseen liittyvien kuljetusreittien ja hankealueen tiestön ympäristöä tulee tarkastella tältä osin, jos puustoa poistetaan, koska rakenteiden kuljettaminen vaatii laajoja kaarresäteitä risteysalueilla. Voimajohdosta on hyvä tarpeen mukaan laatia havainnekuvia Tainiojen asutuksen osalta, koska maasto on tasaista, vaikkakin voimajohto täällä sijoittuu olemassa olevan voimajohdon kanssa samaan johtokäytävään.

Yhteisviranomaisen näkee, että on tärkeää kattavasti selvittää nyt tarkasteltavan hankkeen vaikutuksia lähikylien maisemakuvaan ja maiseman luonteeseen, jotta niiden merkittävyyttä on mahdollista arvioida. Yhteisviranomaisen näkee, että maiseman muutosten ja melu- ja välkevaikutusten vuorovaikutussuhteita ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen tulee pyrkiä sanallistamaan suhteessa hankealueen nykytilaan.

Yhteisviranomaisen suositaa laatimaan havainnekuvia Maurun, Leppiahon, Rovastinahon ja Hosion kyliltä samasta kuvauspisteestä sekä Rahaselän että Näättäaavan hankkeen suuntaan, tai esittämään havainnekuvan yhdistetystä näkyvyydestä, tilanteen mukaan. Lausuntopalautteessa on laajasti kiinnitetty huomioita yhteisvaikutusten todennäköisyyteen maiseman osalta. Rahaselän ja Näättäaavan hankkeissa suunniteltujen tuulivoimaloiden alustavien sijaintipaikkojen keskinäinen etäisyys on lähimmillään noin viisi kilometriä. Leppiahon ja Simojokivarren asutus sijoittuisi näiden keskelle, kun taas Hosion suunnalta yhteisvaikutus olisi yhdistetty ja maisemakuvassa laaja. Yhteisviranomaisen ennakoi, että yhteisvaikutukset maisemaan voivat olla merkittäviä, jos hankkeet toteutuisivat nyt tiedossa olevan suunnitelman mukaan.

Yhteisviranomaisen suosittelee lisäksi tarkastelemaan YVA-menettelyyn tulossa olevan Nassakan tuulivoimahankkeen vaihtoehtoisia voimajohtoreittejä VE3 ja VE4 Ranuan kirkonkylän suunnalta Simon Saunakummun sähköaseman suuntaan.

25.4.2025

Rakennettu kulttuuriperintö

Arviointiohjelmassa nykytilan kuvaus käsittää rakennetun ja arkeologisen kulttuuriperinnön arvokohteet ja perinnemaisemat. Tornionlaakson museo muistuttaa, että myös Simojoen yleiskaavassa on osoitettu paikallisesti merkittäviä rakennettuja kulttuuriympäristöjä. Rakennetun ympäristön maakunnalliset ja paikalliset arvokohteet sekä noin 15 km etäisyydelle tuulivoimala-alueesta sijoittuva RKY-kohde Nuupasjärven talo käsitellään arviointiohjelman liitteessä 3, josta ilmenee kohteen kuvaus sekä herkkyuden arviointi. RKY-kohteen herkkyys on tunnistettu suureksi.

Yhteisviranomaisen suosittelee todentamaan valokuvasovittein kaikkiin kulttuuriympäristön arvokohteisiin kohdistuvan vaikutuksen näkymäalueanalyysien tuottaman tiedon lisäksi, jollei se aivan ilmeisistä syistä ole tarpeetonta (maastonmuoto tai muu näkymäeste).

Yhteisviranomaisen viittaa kohteista aukeavien näkymien osalta edellä maisemavaikutusten yhteydessä todettuun metsätalouskäytössä olevan metsän pysyvyyden osalta. Etenkin voimala-alueen lähelle ja sen lähivaikutusalueelle sijoittuvien rakennusperintökohteiden osalta metsän hakkuukypsyyttä on hyvä arvioida mahdollisuuksien mukaan, jotta ilmenee, kuinka kestävä herkkyysarvio on. Voimajohtoon reittivaihtoehtojen osalta kuvausta ja herkkyysarviota tulee täydentää tarvittaessa.

Nykytilan kuvauksessa ja arvioinnissa hyödynnettävä aineisto on kattava ja muutoin riittävä, mutta ympäristöministeriön opas Kulttuuriympäristö vaikutusten arvioinnissa (Suomen Ympäristö 14|2013) mainitaan ainoastaan lähdeluettelossa.

Yhteisviranomaisen katsoo, kuten Tornionlaakson museokin, että opasta on syytä hyödyntää kulttuuriympäristöön kohdistuvien vaikutusten tunnistamisessa ja arvioinnissa.

Arkeologinen kulttuuriperintö

Arkeologisen kulttuuriperinnön kohteita ei tunneta tuulivoimala-alueelta tai vaihtoehtoisten voimajohtoreittien alueilta. Maastoinventoinnit tehdään sekä tuulivoimaloiden alueelta että voimajohtoreittien varrelta. Yhteisviranomaisen muistuttaa inventoinnin kattavasta raportoinnista ja inventointiraportin toimittamisesta vastuumuseoille tarkastettavaksi mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.

Hankkeen todennäköisen vaikutusalueen nykytilan kuvaus ei sisällä valtakunnallisesti merkittävät arkeologiset kohteet (VARK 2024) -inventoinnin mainintaa eikä ilmene, onko inventointiin sisältyviä kohteita tarkasteltu. Valtakunnallisesti merkittäviä arkeologisia kohteita koskeva inventointi on valtioneuvoston 7.11.2024 hyväksymä valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukainen inventointi ja tuli voimaan 1.3.2025.

Yhteisviranomaisen toteaa, että arviointiselostuksesta tulee ilmetä VARK-kohteiden tarkistaminen, vaikka nyt lähimmät VARK-kohteet sijoittuvat hankkeen todennäköisen

25.4.2025

vaikutusalueen ulkopuolelle (lähin kohde on Tainiaron kivikautinen asuinpaikka Simojoen varressa).

Tuulivoima- ja voimajohtorakentamisen vaikutusmekanismit arkeologiseen kulttuuriperintöön on tunnistettu hyvin. Yhteysviranomainen pitää erityisen myönteisenä, että maisemaan sidottujen arkeologisen kulttuuriperinnön kohteiden herkkyyks muutoksille myös rakentamisen kohdealueiden ulkopuolella on tunnistettu. Tornionlaakson museo pyytää avaamaan Museoviraston Suomen arkeologisten kenttätöiden ohjeiden osalta, mitä tarkoittaa, että työssä noudatetaan ohjeen alueellisia variaatioita soveltuvilta osin. Yhteysviranomainen viittaa alueellisten vastuumuseoiden esittämään ja kehottaa hankkeesta vastaavaa tarkentamaan arkeologiseen kulttuuriperintöön sovellettavaa arviointikriteeristöä.

Arkeologisen kulttuuriperinnön osalta yhteysviranomainen korostaa, että kaikki alueet, joille suunnitellaan rakentamista tai maaperän käsittelyä, tulee inventoida (tuulivoimalapaikat, tieverkostot, sisäinen ja ulkoinen sähkönsiirto, sähköasemien paikat, mahdollinen maa-aineksen otto ja maan läjityspaikat sekä väliaikaiset rakenteet, kuten kokoamis-, varastointi-, pysäköinti- ja työmaaparakkialueet). Mikäli voimalapaikat, voimajohto- ja maakaapelireitit tai huoltoteiden sijainnit muuttuvat suunnittelun aikana, tulee inventointi tehdä myös niiden alueella. Samoin arvioinnissa on huomioitava hankealueen ulkopuolelle kohdistuvat toimenpiteet, kuten tiestön peruseräparannukset. Arkeologisia kohteita ei saa jäädä voimajohtojen tai tuulivoimaloiden harusten väliin tai alle.

Poronhoito

Arviointiohjelmassa on kattavasti käsitelty Isosydänmaan paliskunnan laidunalueiden sijaintia, poronhoitotapaa ja poronhoidon toimintoja. Taulukossa 25–2 on hyvin tarkasteltu voimajohtojen vaihtoehtoisten reittien osalta niiden sijoittumista eri vuodenaikaislaitumille. Nykytilan kuvausta tulee arviointiselostukseen täsmentää laidunalueiden kasvillisuuden ja maanpeitteen osalta.

Arviointiohjelmassa on esitetty kattava ja riittävä luettelo arvioinnin pohjana käytettävästä aineistosta. Esitettyä aineistoa tulee pyrkiä hyödyntämään kokonaisuudessaan. Arviointiohjelmassa on tunnistettu poronhoidon toimintaehdot ja koko paliskunnan kattavan arvioinnin tärkeys. Arviointiohjelmassa on tarkoitus tarkastella paliskunnan alueella jo toiminnassa olevia ja valmisteilla olevia hankkeita (vähintään vireillä oleva YVA-menettely tai muu tieto). Sikäli kuin tätä tarkastelua tehdään, on siihen hyvä sisältyä muissa YVA-menettelyissä tarkasteltavat voimajohtoreitit. Arviointiohjelman kuvausta hankealueen poronhoidon nykytilasta tulee täydentää arviointiselostukseen siltä osin kuin Isosydänmaan paliskunta katsoo tarpeelliseksi ja tarkistaa esitettyjen tietojen ja käsitteiden oikeellisuus paliskunnalta.

25.4.2025

Yhteysviranomainen viittaa paliskunnan lausuntoon. Yhteysviranomainen pitää tärkeänä, että tarkastelussa huomioidaan tarvittaessa lähellä paliskunnan alueen rajaa sijaitsevat olemassa olevat ja päätetyt hankkeet, joiden vaikutukset voivat ulottua Isosydänmaan paliskunnan alueelle. Mahdollisen aurinkovoimarakentamisen tulee sisältyä poronhoitoa koskevaan arviointiin.

Yhteysviranomainen katsoo, että porolaidunten suora poistuma laidunluokkineen on hyvä eritellä sekä tarkastella huoltoteiden ja muun maanpeitteen muokkauksen vuoksi poistuvaa laidunalaa. Tämä on mahdollista arviointiohjelmassa luetellun lähdeaineiston avulla. Suoran poistuman ohella tulee selvittää ja arvioida todennäköisesti vähemmälle laidunnukselle jäävää alaa. Tässä tulee käyttää lähteinä paliskunnan aiempia tuulivoimaloiden vaikutusta koskevia kokemuksia ja tutkimuskirjallisuutta voimajohtojen ja tuulivoimaloiden vaikutuksista porojen laidunkäyttäytymiseen sekä soveltuvien muitakin hirvieläimiä koskevia tutkimuksia. Laidunnuksen siirtymissuuntaa ja sen kohdealueella aiheutuvaa laidunten kulumaa on syytä arvioida. Kuten arviointiohjelmasta ilmenee, Isosydänmaan ja naapuripaliskuntien välillä ei ole raja-aitoja. Arvioinnissa tulee huomioida riski porojen siirtymisestä naapuripaliskuntien alueelle hankkeen seurauksena. Kaikessa arvioinnissa tulee huomioida, että porot ja poronhoito sopeuttavat vuosittain vallitseviin sääoloihin ja että erityyppiset laidunalueet ovat tällöin joustonvarana.

Arviointiohjelmasta ilmenee, että tuulivoimala-alue sijoittuu keskiosiltaan etelä-pohjoissuunnassa tarkastellen porojen keväisessä laidunkierrossa hyödyntämään maastoon. Yhteysviranomainen katsoo, että porojen laidunkierro tulee pyrkiä turvaamaan ja että sitä turvaavia vaihtoehtoja on arviointiselostuksessa esitettävä. Yhteysviranomainen korostaa, että erityistä huomiota tulee kiinnittää porojen vasomisen edellytyksiin ja maankäytön muutoksen vaikutuksiin vasomiseen.

Maastoon kohdistuvan rakentamisen vaikutuksia edellytyksiin toteuttaa poronhoitotöitä alueella tulee tarkastella vähintään suuntaa antavasti ja samoin poroihin kohdistuvien liikennevahinkojen riskin lisääntymistä. Myös tippuvasta jäästä aiheutuvat vahingot mainitaan arviointiohjelmasta annetussa palautteessa. Hankkeen edellyttämä maa-ainesten otto voi vaikuttaa poronhoitoon. Yhteysviranomainen näkee, että tältä osin tarpeellisia lähtötietoja ovat, mistä hankkeen vaatima maa-aines otetaan ja onko ottopaikka uusi vai olemassa oleva ja mitä poronhoidon toimintoja sen läheisyydessä sijaitsee ja mikä niiden herkkyyks on ottotoiminnan vaikutuksille ml. otto ajankohta.

Arviointiselostuksessa on tarkoitus myös tehdä ehdotus rakentamisen ja toiminnan aikaisten vaikutusten lievennyksestä ja kompensatiosta sekä seurannasta. Lievennyskeinoina tulee tarkastella myös voimaloiden sijaintia. Isosydänmaan paliskuntaan kohdistuu useita maankäyttöhankkeita, mikä korostaa paliskunnan herkkyyttä muutoksille. Hankkeesta vastaavan tulee osallistua seurantajärjestelyiden

25.4.2025

suunnitteluun ja toteuttamiseen. Jos hankkeen omistajuuteen tukee muutoksia, tukee seurantatyö yhteistyön ja sovittujen toimenpiteiden jatkuvuutta ja mahdollinen liiketoiminnan ostaja tulee tietoiseksi sovitusta toimenpiteistä.

Yhteysviranomaisen korostaa, että poronhoidon selvitykseen ja vaikutusten arviointiin tulee saada ajantasaisia, tarkkoja ja etenkin kokemukseen perustuvia tietoja poronhoidon alueidenkäytöstä ja eri alueiden merkityksestä poronhoidossa. Yhteysviranomaisen korostaa, että yhteistyö paliskunnan kanssa on olennaista vaikutusten tunnistamiseksi ja niiden merkittävyyden arvioimiseksi. Tässä yhteydessä tulee analysoida häiriövaikutusalueen laajuutta, huomioiden melu-, välke- ja näkymäalueanalyysit, koska nämä vaikutustyytit on tunnistettu porojen tai muiden hirvieläinten käyttäytymiseen. Paliskunnan kanssa tulee sopia haittoja ehkäisevistä ja lieventävistä toimista jo suunnitteluajana. Yhteysviranomaisen katsoo, että voimallasijoittelu on mahdollinen poronhoitoon kohdistuvien haitallisten vaikutusten lieventämiskeino.

Yhteysviranomaisen toteaa, että poronhoitoon kohdistuvat vaikutukset ovat luonteeltaan myös sosiaalisia ja kulttuurisia ja kehottaa hankkeesta vastaavaa tarkemmin selvittämään paliskunnan poronhoitoyhteisöön kohdistuvia vaikutuksia. Hankkeessa tulee tarkastella hankkeen seurauksia poronhoidon kiinteään infrastruktuuriin ja investointitarpeisiin, mikäli häiriövaikutukset aiheuttavat porojen siirtymistä.

Yhteysviranomaisen korostaa, että poronhoidon kannalta eri maankäyttömuotojen yhteisvaikutusten arviointi on suositeltavaa. Poronhoidon alueidenkäytöllisiä toiminta- ja kehittämisedellytyksiä tulee arviointiselostuksessa arvioida ja esittää tarvittavia lieventämistoimia.

Kalasto ja kalastus

Arviointiohjelmassa on tunnistettu hankkeen sijoittuminen Simojoen ja Kuivaniemen kalatalousalueelle. Arviointiohjelmassa todetaan, että tuulivoimala-alueella sijaitsevat Pahaoja, Hiiskuanoja ja Koljosenoja luokitellaan vaelluskalavesistöiksi, mutta että niitä ei ole mainittu kalataloudellisesti tai kalastusmatkailun kannalta merkittäviksi.

Yhteysviranomaisen tietojen mukaan lohen vapaa-ajankalastus on kuitenkin aktiivista Simojoessa ja loheen liittyy kalastusmatkailua. Lisäksi yhteysviranomaisen huomauttaa, että kala on tärkeä kotitarve Lapissa.

Kalastoa koskevia nykytilatietoja on tarkoitus hankkia kalatalousalueelta. Yhteysviranomaisen kehottaa täydentämään kalaston nykytilakuvausta arviointiselostukseen. Yhteysviranomaisen toteaa, että tuulivoimala-alueella sijaitsevan Hiiskuanojan sähkökoekalastussaaliissa on esiintynyt harjasta ja Ruonajoen sähkökoekalastussaaliissa on tavattu taimenta, minkä ohella taimenta todennäköisesti

25.4.2025

esiintyy ainakin Pahaojassa. Sähkökoekalastusten tulokset ovat saatavissa ympäristöhallinnon rekistereistä, joita arviointiohjelman mukaan suunnitellaankin hyödynnettävän alueen kalataloudellisilta yhteisöiltä saatavien tietojen ja aiempien selvitysten ohessa. Hankkeen vaikutusalueella olevassa Simojoessa lohi lisääntyy merkittävässä määrin ja joessa on säilynyt alkuperäinen Itämeren lohikanta (Suomessa näitä jokia on yhteensä kaksi). Simojoen lohikannan elvyttämiseksi on laadittu toimenpideohjelma (Romakkaniemi, Jokikokko, Turunen, Pakarinen & Pulkkinen: Toimenpideohjelma Simojoen lohikannan elvyttämiseksi. Maa- ja metsätalousministeriö, Helsinki 2022). Arviointiselostuksessa on hyvä huomioida Simojoelta saatavissa olevan turvetuottajien kalataloudellisen yhteistarkkailun tulokset, mukaan lukien Leppiaho - Alaniemi välinen tarkkailualue (vuoden 2017 tuloksia ilmenee Pohjois-Suomen aluehallintoviraston lupapäätöksestä 14.2.2024 nro 28/2024, Dnro PSAVI/7728/2022).

Edellä mainitusta yhteistarkkailuraportista ilmenee, että Leppiaho - Alaniemi välisellä tarkkailualueella kalastusta ilmoitti harjoittaneensa noin 130 taloutta. Hauki ja ahven olivat yleisimmät saalislajit, joiden lisäksi on saatu lohta ja harjusta sekä satunnaisemmin siikaa ja taimenta. Kalastusta eniten haittaavina tekijöinä pidettiin turvetuotannon aiheuttamaa kuormitusta ja heikkoa veden laatua.

Kalastoon kohdistuvat hankkeen vaikutukset ovat arviointiohjelman mukaan välillisiä veden laatuun kohdistuvia rakentamisvaiheen lyhytkestoisia vaikutuksia. Yhteysviranomaisen toteaa, että rakentamisvaiheen välittömien vaikutusten lisäksi tulee pyrkiä arvioimaan pysyvämpiluonteista vesistökuormitusta ja välillisiä vaikutuksia etenkin lohikaloille. Vaikutusten arviointimenetelmät tulee kuvata.

Vaikutusalueen raja

Yhteysviranomaisen toteaa, että arviointiohjelmassa on esitetty vaikutusalueiden rajaukset vaikutustyyppien ominaispiirteiden perusteella. Vaikutusalueiden rajaukset on esitetty taulukkomuodossa, mikä selkeyttää ja nopeuttaa rajausten hahmottamista. Yhteysviranomaisen katsoo, että linnustoon aiheutuvia vaikutuksia on syytä tarkastella laajemmin kuin vain hankealueen lähiympäristössä (muuttolinnut, uhanalainen petolintu). Myös virkistyskäyttöön ja metsästykseseen kohdistuvia vaikutuksia on syytä tarkastella laajemmin ja huomioida koko se alue, jolla äänimaisema muuttuu suhteessa nykytilaan sekä ihmisten että riistalajien kannalta. Yhteysviranomaisen korostaa, että hankkeesta vastaavan tulee varmistua siitä, ettei hankkeen todennäköisesti merkittäviä vaikutuksia jää tunnistamatta etukäteen tehtyjen kilometrirajausten vuoksi.

25.4.2025

Vaikutusten merkittävyyden määrittäminen

Arviointiohjelman mukaan vaikutusten merkittävyyden määrittämisessä on tarkoitus hyödyntää IMPERIA-menetelmää soveltuvin osin. Tätä voidaan pitää asianmukaisena ratkaisuna, koska kyse on vakiintuneesta menetelmästä ympäristövaikutusten arvioinnissa. Yhteisviranomaisen katsoo, että arviointiselostuksessa tulee hyödyntää myös uudempien oppaiden ja julkaisujen ohjeet vaikutusten merkittävyyden arvioimiseen (esim. LUOPAS). Arvioinnissa tulee tunnistaa eri vaikutusten väliset vuorovaikutussuhteet ja se, että eri vaikutusten kumuloituminen samoille alueille voi lisätä niiden merkittävyyttä. Yhteisviranomaisen korostaa, että vaikutusten arvioinnissa tulee kuvata ensin vaikutukset ja vasta sen jälkeen niiden merkittävyys.

Yhteisvaikutukset

Arviointiohjelmassa on esitetty yhteisvaikutukset vaikutuskohteittain. Yhteisviranomaisen pitää hyvänä, että hankkeen suunnittelussa arvioidaan yhteisvaikutuksia muiden hankkeiden kanssa. Yhteisviranomaisen pyytää tältä osin kiinnittämään huomioita YVA-asetuksen 4 §:ssä esitettyihin arviointiselostuksen sisältövaatimuksiin.

Osallistumisen järjestäminen

Arviointiohjelmassa on kuvattu osallistuminen järjestäminen yhdessä YVA-menettelyn vaiheiden ja aikataulun kanssa. Kuvaustapa on selkeä ja havainnollinen.

YVA-menettelyä varten on perustettu seurantaryhmä, johon on kutsuttu laaja-alaisesti viranomaisia ja hankkeen kohdealueen yhdistyksiä sekä muita toimijoita, joita hanke voi koskea. Seurantaryhmän ensimmäinen kokous on järjestetty 20.1.2025 etäkokouksena. Yhteisviranomaisen huomauttaa, että mielipiteissä esitetyt näkemykset seurantaryhmän täydentämistarpeista on hyvä huomioida.

Arviointiohjelman laatijoiden pätevyys

YVA-lain 33 §:ssä säädetyn mukaisesti hankkeesta vastaavan on varmistettava, että ympäristövaikutusten arviointiohjelman ja -selostuksen laatimiseksi on käytettävissä riittävä asiantuntemus. Arviointiohjelmassa on esitetty vaikutusten arviointiin osallistuva työryhmä asiantuntijoittain. Yhteisviranomaisen katsoo, että asiantuntijat ovat koulutettuja, kokeneita ja heitä on riittävän monipuolisesti.

25.4.2025

Yhteysviranomaisen asiantuntemus

Yhteysviranomaisen on käyttänyt lausunnon laatimiseen asiantuntijatiimiä. Siihen ovat osallistuneet kaikki Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen vastuualueet sekä ympäristö- ja luonnonvarat -vastuualueen kaikki yksiköt.

Lausunnon ratkaisija on Leena Ruokanen (FM suunnittelumaantiede) ja lausunnon esittelijä on Tiina Lovisa Solbär (FT kulttuurimaantiede). Yhteysviranomaisen lausunnon valmisteluun ovat osallistuneet ylitarkastaja Pia Lindholm (FM maaperägeologi, maa- ja kallioperä, pohjavedet), ylitarkastaja Jussa Liikkanen (FM maantiede, maankäyttö ja yhdyskuntarakenne), vesitalousasiantuntija Anna Kurkela (MTI YAMK, pintavedet), ympäristötarkastaja Anni Olkonieni (insinööri AMK, ympäristötekniologia, melu, väike), ilmastoasiantuntija Juuso Puurula (AMK, ympäristösuunnittelija, ilmastovaikutukset), ympäristövastaava Tarmo Oikarinen (MTI, liikenne), ylitarkastaja Maija Mäkelä (FM biologia, luontoympäristö, linnusto ja muu eläimistö, kasvillisuus, luontotyytit ja suojelualueet sekä Natura-arviointi), porotalousasiantuntija Päivi Kainulainen (FM maantiede, poronhoito) ja johtava kalatalousasiantuntija Heikki Laitala (FM biologia, kalasto).

Yhteysviranomaisen katsoo, että sillä on ollut riittävä asiantuntemus yhteysviranomaisen lausunnon antamiseen.

Arviointiohjelmalausunnon toimittaminen ja siitä tiedottaminen

Yhteysviranomaisen toimittaa lausuntonsa hankkeesta vastaavalle. Lausunto toimitetaan tiedoksi asianomaisille viranomaisille ja mielipiteen esittäneille tahoille.

Arviointiohjelmalausunto julkaistaan yhteysviranomaisen verkkosivuilla osoitteessa <https://www.ely-keskus.fi/kuulutukset> ja ympäristöhallinnon verkkosivuilla osoitteessa <https://www.ymparisto.fi/rahaselan-tuulivoimahanke-YVA>.

Suoritemaksu

Suoritemaksu on 13 000 euroa.

Arviointiohjelmasta annettavasta yhteysviranomaisen lausunnosta perittävä maksu on määritetty vaativan hankkeen mukaisesti (18–24 henkilötyöpäivää). Maksu määräytyy ELY-keskusten maksuista annetun asetuksen (794/2024) perusteella.

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että lausunnosta perittävän maksun määrittämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia siihen oikaisua ELY-keskuksesta kuuden kuukauden kuluessa tämän lausunnon antamispäivästä.

25.4.2025

Sovelletut oikeusohjeet

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (252/2017)

Valtioneuvoston asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (277/2017)

Valtion maksuperustelaki (150/1992) 6 §

Valtioneuvoston asetus (794/2024) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullista suoritteista vuonna 2025, 2 §

Asiakirjan hyväksyminen

Tämä asiakirja on hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ylitarkastaja Tiina Lovisa Solbär ja ratkaissut yksikön päällikkö Leena Ruokanen.

Merkintä sähköisestä hyväksymisestä on asiakirjan viimeisellä sivulla.

Tiedoksi

Lausunnon antaneet

Mielipiteen esittäneet

Tämä asiakirja LAPELY/4505/2024 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LAPELY/4505/2024 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Ruokanen Leena 25.04.2025 13:34

Esittelijä Solbär TiinaLovisa 25.04.2025 12:55